

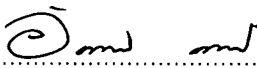
ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและ
สิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) กรณีศึกษา
ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาล
และองค์การบริหารส่วนตำบล

นิพนธ์ พิชัยเงาะ

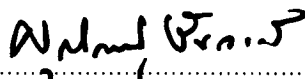
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2558

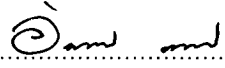
ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและ
สิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) กรณีศึกษา
ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาล
และองค์การบริหารส่วนตำบล
นิพนธ์ พิชัยเงาะ
คณะรัฐประศาสนศาสตร

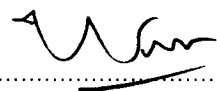
รองศาสตราจารย์..........อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร.อัษฎกรณ์ วงศ์ปรีดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

รองศาสตราจารย์..........ประธานกรรมการ
(ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยवालย์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........กรรมการ
(ดร.จันทรา นุช มหากาญจนะ)

รองศาสตราจารย์..........กรรมการ
(ดร.อัษฎกรณ์ วงศ์ปรีดี)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..........คณบดี
(ดร.ไพโรจน์ ภัทรนากุล)

มกราคม 2559

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) กรณีศึกษาผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล
ชื่อผู้เขียน	นางสาวนิชนันท์ พิชัยเงาะ
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2558

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง คือ เพื่อวิเคราะห์ตามความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจในประเด็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) และเพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) ทั้งนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยด้วยรูปแบบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

จากการศึกษา พบว่า ในภาพรวมของการศึกษาทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) และการวิเคราะห์ความเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจแห่งชาติ) มีทิศทางที่สอดคล้องในแนวทางเดียวกัน คือ “เห็นด้วย” ที่จะให้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นแหล่งรายรับใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถเป็นผู้ดำเนินงาน บริหารจัดการและเป็นรายได้ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยเชื่อว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะสามารถก่อให้เกิดรายได้ในแต่ละท้องถิ่น มีรายรับที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่การสร้างประโยชน์จากการใช้รายรับนี้ ในการจัดสินค้าและบริการสาธารณะที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้

ทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พบประเด็นที่สะท้อนได้จากผู้บริหารท้องถิ่นที่ว่า เมื่อมีการประกาศและบังคับใช้พระราชบัญญัติ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขึ้นจริง ควรให้ความสนใจหรือให้ความสำคัญในมิติดังต่อไปนี้ คือ ใน มิติด้านท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นด้วยที่ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะเป็นเครื่องมือใหม่ในการ จัดเก็บรายได้ให้กับท้องถิ่น เพราะเป็นหนทางที่จะช่วยทำให้ท้องถิ่นที่ประสบปัญหาทางการเงิน การคลังให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น จากการมีแหล่งรายรับใหม่เป็นของตนเอง แต่อย่างไรก็ตามรายรับ ของท้องถิ่นทั้งหมด อาจไม่ได้มีจำนวนเงินที่เพิ่มมากขึ้นเท่าที่ควรจะเป็น ส่วนประโยชน์ของร่าง พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในระยะยาวจะช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการ คลังให้กับท้องถิ่น ดังนั้นจึงมองว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินให้ เกิดประโยชน์ในแต่ละท้องถิ่น ลดปัญหาการกักตุนที่ดินเพื่อการค้า ที่ดินไม่กระจุกอยู่ที่ประชาชน กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอีกต่อไป เกิดการกระจายการถือครองที่ดินมากขึ้น และส่งผลทางอ้อมที่เกิดจาก ประชาชนผู้เสียภาษีจะให้ความสนใจในการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นมากขึ้น นอกจากนี้ในมิติด้าน ประชาชน การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น ย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อ ประชาชนในฐานะผู้เสียภาษีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นจึงต้องไม่ละเลยหรือ เพิกเฉยต่อเสียงเรียกร้องของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างนี้ จึงต้องอยู่บนพื้นฐานของความรู้และความเข้าใจของประชาชน และการสร้างความพร้อม รับและการยอมรับต่อภาษีใหม่ให้กับประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือใน การชำระภาษีได้อย่างเต็มที่ และในมิติด้านการเมือง ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ แม้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นจะมีความต้องการที่จะให้มีการบังคับใช้จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็น รายรับใหม่ แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า การยอมรับทางการเมือง ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่จะส่งผลให้ผู้บริหาร ท้องถิ่นให้ความสำคัญก่อนที่จะมีการจัดเก็บภาษีใดๆ เพราะยังมีผู้บริหารท้องถิ่นบางส่วนที่มีความ กังวลและเกิดข้อถกเถียงที่ว่า ประชาชนผู้เสียภาษีที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบ จะส่งผลโดยตรงต่อฐาน คะแนนเสียงของผู้บริหารท้องถิ่นได้

เพราะฉะนั้น การจะประกาศและบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จึงต้องมีการทบทวนและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศของท้องถิ่น และควรมีการปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องจากข้อค้นพบที่ได้จากการสะท้อนทัศนคติของ ผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและท้องถิ่น โดยคำนึงถึงสภาพหรือบริบท ในด้านการเมือง การบริหาร การคลังของแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการบังคับใช้พระราชบัญญัติ และทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายของ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้

ABSTRACT

Title of Thesis	Attitudes of Local Administrators on Draft of Land and Building Tax Act (Edition of the Fiscal Policy Office): Case Study of Executive Chiefs (The Political Representation) in Municipality and Sub-District Administrative Organization
Author	Miss Nichanun Pichaingo
Degree	Master of Public Administration
Year	2015

This study has two objectives: the first is to analyze the opinions of a group of people interested in a draft of Land and Building Tax Act and the second is to study attitudes of executive chiefs (the political representation) in municipality and sub-district administrative organizations towards this law. The methodology applied in this study consists of mixed methods with the use of quantitative research and qualitative research including documentary research and in-depth interviews.

The study found that according to the attitudes of the local administrators (the political representation) and an analysis of the comments from people who are interested in the draft of Land and Building Tax Act (Edition of the Fiscal Policy Office), they agreed in the same way that the Land and Building Tax law should be enforced because this will be a new source of revenue which local governments might be able to manage and operate by themselves. They believe that the local government will be able to generate income by collecting taxes on land and buildings and increase their revenue. Consequently, this might contribute to the provision of public goods and services with maximization of the people's satisfaction as well as respond their needs effectively in each area.

Regarding to the attitudes of executive chiefs (the political representation) in municipality and sub-district administrative organizations, if the enforcement of the land and building tax law is realized, it should focus on the points as follows:

1) In term of the local government, the executive chiefs (the political representation) in municipality and sub-district administrative organizations agree that taxation of land and buildings will be used as instrument for revenue collection in the local government because this can help the local government who have faced financial problems increase their income due to a new source of revenue. However, total revenue of the local government may not increase as much as it should be.

2) In the long term, the enforcement of Land and Building Tax law will bring about fiscal decentralization to local government. Thus, taxation of land and buildings might lead to effectiveness of land use at local level and reduce land hoarding for commercial purposes. This will result in distribution of land holding and has impact on the increased interest of the taxpayers in local participation indirectly.

3) Regarding to people as taxpayers, the enforcement of taxation of land and buildings at local level will have impacts on them directly. The local administrators must not ignore the needs of affected groups of people. Therefore, it is necessary that the people should have knowledge and understanding about taxation of land and buildings and have consent on new land and building taxes at local level in order that they will be willingly responsible for paying taxes in their own localities.

4) In political dimension which is very interesting in this study, the political consent is another factor that will prioritize the local administrators' decision-making on the enforcement of taxation of any kinds although they need to gain new revenue from the taxation of land and buildings because some local administrators are concerned about unavoidable impact on their popularity among the political supporters due to affected taxpayers' dissatisfaction.

Therefore, the enactment and enforcement of Land and Building Tax Law should be reviewed and amended in relation to local and national economic conditions, with emphasis on the findings mentioned in this study, which were reflected by the local administrators who have worked closely with people at local level. It is also necessary to consider differences of political, administrative and financial contexts of each local administrative organization so as to maximize the effectiveness of the law enforcement as well as to achieve the goals of the taxation of land and buildings.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถจากผู้บริหารท้องถิ่นทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองทั้งประเทศ ที่เข้าร่วมอบรมในสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น ที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและการสัมภาษณ์ ขอขอบคุณบุคลากรในสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นทุกท่านที่เอื้อเฟื้อ อำนวยความสะดวก ในการให้ข้อมูล คำปรึกษา และสละเวลาช่วยเหลือในการจัดเก็บข้อมูลงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัษฎกรณ์ วงศ์ปรีดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ และคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการจัดทำและพัฒนาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทราหนู มหากาญจนะ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกริช เปาอินทร์ และอาจารย์ภาวิณี ช่วยประคอง ที่กรุณาให้คำแนะนำต่างๆ ให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขอบคุณเพื่อนๆ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สิงห์ขาว 43,44,45 และเพื่อนๆ รุ่นพี่ และรุ่นน้องที่รักใน คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (รศ.นิด้า 54,55,56) และกัลยาณมิตรที่ดีทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นแรงผลักดัน สร้างพลังในการทำวิทยานิพนธ์ และเป็นที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือเกื้อหนุนกันมาโดยตลอด และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ ร้อยตำรวจโทนนท์ บิดา, นางรำพรรณ มารดา, พี่น้ำหวาน พี่สาวและครอบครัว ที่คอยส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือในทุกๆเรื่อง ตั้งแต่เริ่มศึกษาในระดับปริญญาโท จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จและเป็นที่ภาคภูมิใจของผู้วิจัยตามที่คาดหวังไว้

นิชนันท์ พิชัยเงาะ

มกราคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 คำถามนำการศึกษา	10
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	10
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
1.5 นิยามศัพท์	11
1.6 ขอบเขตการศึกษา	11
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 หลักการและแนวคิดของการกระจายอำนาจ	13
2.2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น	16
2.3 แนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลัง	19
2.4 แนวคิดการบริหารการคลังท้องถิ่น	21
2.5 แนวคิดเรื่องภาษีอากร	26
2.6 แนวคิดการกำหนดประเภทรายรับที่เหมาะสมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	28
2.7 หลักการของการกำหนดแหล่งรายรับที่ควรเป็นขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	30

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ	34
2.9 สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง)	38
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	46
3.1 วิธีการดำเนินงาน	46
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
3.3 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
3.5 การทดสอบแบบสอบถาม	52
3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	52
บทที่ 4 ผลการศึกษา	56
4.1 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจในประเด็น ที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฯ	56
4.2 ผลการศึกษาทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติ- ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฯ	74
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
5.1 สรุปผลการศึกษา	91
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	95
5.3 ข้อเสนอแนะและข้อจำกัดจากการศึกษา	103
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	111
ภาคผนวก ก ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง	112
ภาคผนวก ข ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม	135

ภาคผนวก ค แบบสอบถามผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ในระดับ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล	153
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ในระดับ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล	166
ประวัติผู้เขียน	170

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ.2555-2557	4
2.1 แสดงประเภทรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตาม ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บได้และได้รับการจัดสรร หรือแบ่งให้	23
3.1 แสดงจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ	48
4.1 แสดงสัดส่วนรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้จากภาษีทรัพย์สินต่อ รายได้รวมของท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละประเทศ	59
4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามอายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	75
4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบ แบบสอบถาม	76
4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามตำแหน่งงานในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นของผู้ตอบแบบสอบถาม	77
4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามสังกัดในองค์กรปกครองส่วน- ท้องถิ่น ของผู้ตอบแบบสอบถาม	77
4.7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	78
4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	79
4.9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามคะแนนรวมเกี่ยวกับความรู้ความ เข้าใจที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	79

4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผล ของทักษะของ ผู้บริหารท้องถิ่น จำแนกตามประเด็นคำถามในแต่ละด้าน	84
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผลของทักษะ ผู้บริหารท้องถิ่น จำแนกตามข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน	89
5.1	แสดงข้อสรุปสาระสำคัญของข้อค้นพบของการศึกษาวิจัย	101

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	20
2.2 แสดงสัดส่วนร้อยละการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2553-2559	25
2.3 แสดงรูปสามเหลี่ยมแสดงองค์ประกอบของทัศนคติ	36

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยอยู่ภายใต้อำนาจที่ได้กำหนดไว้ในการตรา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา ซึ่งได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการกระจายอำนาจ ตามมาตรา ๒๔๔ ที่ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย ย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ การกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ” (โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง, 2547: 19) นอกจากนี้การปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีการกำหนดอำนาจ หน้าที่ต่างๆ ภายใต้พระราชบัญญัติ, กฎกระทรวง และข้อกำหนดต่างๆ อีกมากมาย ทั้งนี้สามารถสรุปการปกครองท้องถิ่นได้เป็น 3 ประเด็นหลัก จากความเป็นอิสระของการกระจายอำนาจการปกครอง ได้แก่ การเมือง, การบริหาร และการคลังท้องถิ่น

ในส่วนของการคลังท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรายได้ท้องถิ่น ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๒๔๓ วรรคสี่ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ” (โกวิทย์ พวงงาม, 2555: 342) ถือเป็นหนึ่งหัวใจหลักสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะสามารถบ่งบอกถึงความเป็นอิสระของท้องถิ่น ตามหลักของการกระจายอำนาจการปกครองได้จริงหรือไม่ แต่เป็นที่ทราบกันดีว่า

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาของการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นนั้น การบริหารการคลังท้องถิ่นกลับไม่ได้ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หรือไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงภาพของการกระจายอำนาจในการบริหารการคลังอย่างแท้จริงได้ จะเห็นได้จากปัญหาของการบริหารการคลัง หรือปัญหาการคลังท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมากมาย รวมไปถึงกระแสของการปัญหาการคลังท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และการเรียกร้องการบริหารการคลังท้องถิ่นให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากขึ้น หรือมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยและกระแสของโลกที่เปลี่ยนผ่านอย่างรวดเร็วที่กำลังก้าวเข้าสู่ประเทศ ดังเช่นตัวอย่างต่อไปนี้

ศ.นพ.ประเวศ วะสี ราษฎรอาวุโส (2557, อ้างถึงใน สยามรัฐ, 2557: 10)

เสนอให้มีการตรา "พระราชบัญญัติปฏิรูปสังคม" ไว้เป็นกฎหมาย เพื่อให้สังคมเข้มแข็งเพราะภาคสังคมไม่มีเครื่องมือเชิงสถาบันเลยฉะนั้นในบริบทของการปฏิรูปประเทศไทยที่สอดคล้องกับสังคมโลกที่ต้องสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพในการแข่งขันระดับนานาชาติให้สูงขึ้นในระยะยาว จึงควรพิจารณาถึงแนวทางในการปฏิรูปด้านการปกครองท้องถิ่นดังนี้...

(6) เพิ่มสถานการณ์คลังท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดเก็บและเสียภาษีท้องถิ่นให้กว้างขวางเพื่อสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และหวนหาท้องถิ่นของตนให้มากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นภาษีที่ดิน ภาษีมรดก ภาษีการค้าภาษีค่าธรรมเนียมการประกอบกิจการที่ต้องควบคุม เป็นต้น

นายสมหมาย ภาษี (2557, อ้างถึงใน ประชาชาติธุรกิจ, 2558) กล่าวว่า

การผลักดันให้มีภาษีที่ดินและสิ่งปลูกเพื่อมาทดแทนภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีโรงเรือนและที่ดิน เนื่องจาก 2 ประเภทในปัจจุบันไม่สามารถจัดเก็บได้ตามความเป็นจริง เพราะใช้ราคาประเมินที่ดินที่ประกาศใช้เมื่อกว่า 30 ปีก่อน ทำให้ไม่ทันสมัย จัดเก็บภาษีต่ำกว่าความเป็นจริง ส่งผลให้เงินรายได้งบประมาณของอปท. ไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ ดังนั้นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะเป็นส่วนช่วยให้อปท.สามารถเก็บรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถนำเงินไปพัฒนาในท้องถิ่นได้อย่างเพียงพอ

นอกจากกระแสแนวคิดของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้ว ยังมีกระแสของปัญหาด้านการคลังท้องถิ่นที่ยังนำไปสู่การก่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาเรื่องของรายรับของท้องถิ่นให้มีศักยภาพ หรือมีรายรับที่เพิ่มมากขึ้นจากเดิม ซึ่งปัญหาด้านรายได้ที่เห็นชัดเจนของท้องถิ่น คือ รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองนั้น มีสัดส่วนของรายได้ที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับสัดส่วนรายได้ส่วนอื่นๆ ที่ท้องถิ่นได้รับ หรือถูกจัดสรรโดยรัฐบาล ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2557

ประเภทรายได้	ปีงบประมาณ					
	2555	ร้อยละ	2556	ร้อยละ	2557	ร้อยละ
1. รายได้ของอปท.						
1.1 รายได้ที่ อปท. จัดหาเอง	46,530	8.78	50,282	8.78	56,306	9.04
1.2 ภาษีอากรที่รัฐบาลเก็บให้และแบ่งให้	175,457	33.11	187,988	32.83	203,819	32.74
1.3 ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลแบ่งให้ (ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ)	86,900	16.40	97,900	17.10	109,000	17.51
1.4 เงินอุดหนุน	221,092	41.72	236,500	41.30	253,500	40.71
รวมรายได้ของท้องถิ่น	529,979	100.00	572,670	100.00	622,625	100.00
2. รายได้ของรัฐบาล	1,980,000		2,100,00		2,275,000	
3. สัดส่วนรายได้ของ อปท. ต่อรัฐบาล		26.77		27.27		27.37

หน่วย : ล้านบาท

แหล่งที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2557.

จากตารางที่ 1.1 จะพบว่า จากข้อมูลย้อนหลังไป 3 ปีงบประมาณ (ปีงบประมาณ 2555 - 2557) รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง ต่อสัดส่วนรายได้อื่นๆ ที่รัฐจัดสรร หรืออุดหนุนให้ นั้น ไม่ว่าจะเป็นปีงบประมาณใดก็ตาม แม้จะมีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการตนเองได้ แต่กลับพบว่า สัดส่วนรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง นั้นกลับมีสัดส่วนที่น้อยมาก โดยมีสัดส่วนไม่เกิน ร้อยละ 10 จากรายได้ของท้องถิ่นทั้งหมด ทำให้รายได้ของท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณ ส่วนใหญ่จึงเป็นรายได้ที่มาจาก การจัดเก็บ จัดสรร และเงินอุดหนุนจากภาคีรัฐบาลเป็นสำคัญ จึงไม่อาจอนุมานได้ว่า หลักการของการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น ทั้งการเมือง การบริหาร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการคลังท้องถิ่นนั้น ประโยชน์ของการกระจายอำนาจอยู่ที่ท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์แบบ เมื่อพิจารณาจากหลักฐานที่ปรากฏข้างต้น จึงเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่ท้องถิ่นต่างมุ่งหวังให้มีแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนารายได้หรือรายรับให้กับท้องถิ่นมากขึ้น และหากมองไปที่ปัญหาด้านรายได้ของท้องถิ่น ที่จัดเก็บเองนั้น จะพบว่า ด้วยสัดส่วนรายได้ที่จัดเก็บเองได้ มีน้อยมาก อาจมีสาเหตุของปัญหาของรายได้ท้องถิ่นส่วนหนึ่งเกิดจากพระราชบัญญัติโรงเรียนและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 ที่บังคับใช้อยู่มีปัญหาหลายประการ เช่น พระราชบัญญัติภาษีโรงเรียนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ที่มีอัตราภาษีที่สูงเกินไป ในร้อยละ 12.5 ทำให้ประชาชนพยายามหาวิธีหลบเลี่ยงภาษี, ฐานภาษีจัดเก็บจากค่าเช่ามีการยกเว้นให้แก่พื้นที่ซึ่งไม่มีการใช้สอยก่อให้เกิดการผูกขาดสะสมที่ดิน หรือหาประโยชน์จากที่ดินนั้นไว้และไม่มีการไถ่แปลงที่ดินให้ผู้ที่ผูกขาดในที่ดินกระจายที่ดินออกมาจึงทำให้จัดเก็บภาษีได้น้อยและพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 มีปัญหาเรื่องของราคากลางที่ใช้เป็นฐานในการประเมินภาษีนั้น ไม่มีการปรับให้สอดคล้องกับราคาปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปมากทำให้พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่จัดเก็บภาษีใน อัตราที่กำหนดสำหรับที่ดินราคาถูกสำหรับที่ดินราคาปานกลางและอัตราด้อยสำหรับที่ดินราคาสูงมีผลทำให้เป็นภาษีที่คนมีความมั่งคั่งน้อยจ่ายมากและคนมีความมั่งคั่งมากจ่ายน้อย จึงไม่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมทางภาษีตามหลักการของภาษีที่ดี เป็นผลทำให้กฎหมายที่ท้องถิ่นดำเนินการใช้อยู่ นั้น มีความล้าหลังและไม่สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป เพราะใช้บังคับเป็นเวลายาวนานกว่า 80 ปี และการบังคับใช้นั้นอาจไม่เข้ากับแต่ละท้องถิ่นที่จะใช้กฎหมายหลักเกณฑ์แบบเดียวกันทั้งหมด ดังคำกล่าวที่ว่า One size doesn't fit all

ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้นำไปสู่ กระแสของการเสนอแนวทางในการพัฒนาการคลังท้องถิ่นไทย จากนักวิชาการหลายท่าน เพื่อให้มีความทันสมัย และมีความเหมาะสมกับรูปแบบ โครงสร้างการบริหารงานของท้องถิ่นไทยในปัจจุบันยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของรายได้หรือรายรับของการคลัง

ท้องถิ่น ที่เป็นปัญหาหลักที่จะส่งผลกระทบต่อเรื่องไปยังรายจ่ายและการบริหารงานด้านอื่นๆของท้องถิ่น จึงมีแนวทางหรือข้อเสนอที่จะช่วยทำให้รายได้ของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ซึ่งข้อเสนอที่กำลังเป็นที่สนใจ นั้นคือ “ข้อเสนอในการพัฒนาแหล่งรายได้ใหม่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” โดย สกนธ์ วรรณวัฒนา (2553) กล่าวว่า โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันขาดการพัฒนาและปรับปรุง แม้จะมีการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของ อบท. ทั้งการเพิ่มประเภท รูปแบบใหม่ รวมทั้งการขยายบทบาทอำนาจหน้าที่ให้เพิ่มมากขึ้นตามกฎหมายต่างๆ แต่การพัฒนาการกระจายอำนาจทางการเงินการคลังให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นไม่ได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกัน จึงเป็นผลให้ความเข้มแข็งทางการคลังของ อบท. ในการพึ่งพาตนเองไม่สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระอย่างเต็มที่ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ยังต้องรอรับการสนับสนุนช่วยเหลือ จัดสรรจากรัฐบาล ดังนั้นในเมื่อแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างของโครงสร้างการบริหาร และบทบาทอำนาจหน้าที่ที่ให้บริการสาธารณะ จึงไม่จำเป็นต้องมีโครงสร้างรายได้ที่เหมือนกัน ทำให้มีข้อเสนอว่า ควรนำมิติด้านความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่มีอยู่มา่วมเป็นปัจจัยกำหนด ประเภทรายได้ที่มอบหมายให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท เพื่อให้ฐานรายได้นั้น สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม จากที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้ข้อเสนอเรื่องรายได้ใหม่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประเด็นทางการคลังท้องถิ่นที่ควรได้รับการจับตามองและให้ความสนใจในแหล่งรายได้ใหม่ที่ควรได้รับการพัฒนา ยกตัวอย่างเช่น

1) ภาษีทรัพย์สิน (Property Tax)

เป็นภาษีที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและสามารถสะท้อนระดับความเจริญและต้นทุน การให้บริการสาธารณะที่ท้องถิ่นจัดให้แก่ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ได้ดี ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการ ใช้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่อยู่แล้วเสมือนเป็นภาษีทรัพย์สิน แต่มีความล้าสมัย และมีการยกเว้นลดหย่อน ทำให้คุณค่าความเป็นภาษีทรัพย์สินน้อยลง จึงจำเป็นที่รัฐบาลควร ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง หรือนำภาษีทรัพย์สินที่แท้จริงมาใช้ นำไปสู่แนวคิดในการนำภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างมาใช้แทน โดยมีวัตถุประสงค์และหลักการสำคัญของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนี้ (จรัส สุวรรณมาลา, 2555)

(1) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการปรับปรุงโครงสร้างระบบภาษีขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่นให้เหมาะสม โดยจะยกเลิกภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ซึ่งมี โครงสร้างไม่ยุติธรรมระหว่างผู้เสียภาษี

(2) มิได้ต้องการเน้นการหารายได้ แต่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ โดยการทำให้ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินลดลง เพราะจะเป็นการจัดเก็บภาษีจากผู้ที่มีทรัพย์สินเท่านั้น

(3) จัดเก็บบนฐานความมั่งคั่ง (Wealth Base) ของผู้เสียภาษี มิใช่ฐานรายได้ (Income Base)

ทั้งนี้แนวคิดการเสนอแหล่งรายได้ใหม่ เพื่อพัฒนารายได้ให้กับการคลังท้องถิ่นนี้ ถือเป็นการพัฒนาแหล่งรายได้ที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด จากที่กล่าวมา ภาษีทรัพย์สินในรูปแบบที่จัดเก็บเป็นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะเป็นภาษีที่ถือว่ามีความเหมาะสมกับโครงสร้างท้องถิ่นแต่ละประเภทที่มีความแตกต่างกัน และถือว่ามีความเหมาะสมกับท้องถิ่นในยุคปัจจุบันนี้ ที่ช่องว่างทางการคลัง (Fiscal Gap) ของแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด การนำภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาใช้ในท้องถิ่น อาจช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทั้งทางการบริหารและการคลัง และสร้างความอิสระทางการคลังให้กับท้องถิ่นมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็งทางการคลัง และส่งผลให้การจัดเก็บรายได้ที่เพิ่มขึ้นนี้ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่ดีกว่าเดิม รวมทั้งยังส่งผลในแง่ของประชาชนในฐานะผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเป็นผู้เสียภาษีแล้วในทางอ้อมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะสนใจในการบริหารงานของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ว่าการดำเนินงานจะจัดสรรบริการสาธารณะที่เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ และยังช่วยเป็นกลไกในการตรวจสอบการบริหารงานของท้องถิ่นมากขึ้น เมื่อมองในภาพรวม แนวคิดของภาษีทรัพย์สินที่เป็นแหล่งรายได้ใหม่นี้ ยังมีประโยชน์ต่อการกระจายรายได้ในประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำของท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะที่มีความเหมาะสมและใกล้เคียงกัน และยังช่วยแก้ไขปัญหาการกักตุนที่ดินเพื่อหวังผลกำไร ก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่

เมื่อพิจารณาถึงกระแสของปัญหา และการเปลี่ยนแปลงทางการคลังท้องถิ่นที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่า การคลังท้องถิ่นยังคงมีช่องว่างที่ก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงานตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งปัญหาที่เกิดจากภาครัฐบาลกลาง เช่น จากการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่กระทบต่อท้องถิ่น ทำให้ท้องถิ่นต้องใช้เม็ดเงินของตนเองในการจัดบริหารสาธารณะตามนโยบายของรัฐ, การถ่ายโอนภารกิจให้ท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับการถ่ายโอนงบประมาณ เป็นต้น ปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเอง เช่น ข้อจำกัดของบุคลากรท้องถิ่น ที่ขาดความรู้ความสามารถ ความเข้าใจเฉพาะด้านในการปฏิบัติงาน ขาดความรับผิดชอบ หรือบางคนพยายามหาช่องโหว่ในการทุจริตแม้กระทั่งปัญหาจากภาคประชาชนในท้องถิ่น เช่น ความ

พยายามที่จะเลี้ยงภาษี ขาดจิตสำนึกที่ดีของหน้าที่ประชาชน และขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบท้องถิ่นจากภาคประชาชน (อัครณัฐ วงศ์ปรีดี, 2555ก) รวมไปถึงปัญหาจากแผนของการกระจายอำนาจทางการคลัง ข้อกำหนด และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ควบคุมและจำกัดอำนาจของท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อการคลังท้องถิ่นได้ จึงทำให้ ณ ปัจจุบันการคลังท้องถิ่นโดยเฉพาะรายได้ของท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย และมีผลสืบเนื่องทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายของแผนงานหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทางการบริหารได้ ทั้งหมดนี้จึงนำไปสู่กระแสของการเสนอแนวทางให้แก่การคลังท้องถิ่นในการหาแหล่งรายได้ใหม่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บ บริหารจัดการรายได้ใหม่นี้ได้ด้วยตนเอง นั่นคือ การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

สำหรับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีใหม่ที่จะเป็นแหล่งรายรับให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นภาษีที่อยู่ในกระแสที่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านท้องถิ่น ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่คอยติดตามถึงภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมานานหลายปี และจากพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 ซึ่งบังคับใช้อยู่ในปัจจุบันมีปัญหาอยู่ด้วยกันหลายประการ กระทั่งนำมาซึ่งแนวคิดที่จะมีการแก้ไขปรับปรุงโดยรวมพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับเข้าด้วยกันเป็นพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (เบ๊ญจ งามอรุณโชติ และคณะ , 2554) ด้วยเหตุที่ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ มีวิวัฒนาการของการต่อสู้และการผลักดันอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ ปี พ.ศ.2537-2541 สมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในชื่อ “ร่างพระราชบัญญัติบำรุงท้องที่ พ.ศ...” เป็นร่างกฎหมายใหม่ขึ้น เพื่อจัดเก็บภาษีในท้องถิ่น จนร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ถูกพิจารณาผ่านการกลั่นกรองทั้งจากคณะกรรมการกฤษฎีกา, กระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย จนมาถึง พ.ศ. 2551 สมัยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ร่างพระราชบัญญัติฯ ก็ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่อย่างไรก็ตามร่างกฎหมายนี้ก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้ และท้ายที่สุดร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ได้กลับมาเป็นกระแสความสนใจของสังคมอีกครั้ง ในปี พ.ศ.2557-2558 สมัยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี มีการเสนอแนวทางการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขึ้นมาใหม่ ซึ่งร่างกฎหมายนี้ก็ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี แต่ก็ยังไม่ได้ถูกพิจารณาจากรัฐสภาเพื่อดำเนินการประกาศใช้จริง ทำให้ ณ ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ถูกเสนอมานั้น ยังอยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาว่าจะสามารถบังคับใช้ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะเวลาอันใกล้

ทั้งนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นแนวทางของแหล่งรายได้ใหม่นี้ จะช่วยส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับต่อรายจ่ายของท้องถิ่นที่นับวันจะเพิ่มสูงขึ้น หรือช่วยทำให้ท้องถิ่นมีรายได้สะสม เพื่อดำเนินการบริการสาธารณะอื่นใดเพิ่มเติมได้นั้น การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้จึงเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเรียนรู้การจัดเก็บบริหารจัดการรายได้ใหม่เอง ภาครัฐบาลที่ต้องกำหนดแนวทาง ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นเอง หรือภาคของประชาชนในฐานะผู้ได้รับผลกระทบจากการเสียภาษีเอง ถือเป็นเรื่องท้าทายและเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงความสามารถของท้องถิ่นในปัจจุบันว่าจะมีความสามารถในการรับมือ หรือมีความพร้อมมากน้อยแค่ไหนต่อการบริหารรายได้ใหม่ของตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในประเด็นของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่ว่าร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างโดยเฉพาะร่างพระราชบัญญัติที่น่าเสนอโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลังที่ถูกพูดถึงและวิพากษ์กันอย่างแพร่หลายในขณะนี้ และกำลังจะมีผลบังคับใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเร็ววัน จะมีผลต่อท้องถิ่นอย่างไร โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากจะได้รับข้อมูลของจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่กำลังจะเกิดขึ้นนี้ ให้ได้ผลที่สะท้อนถึงสถานการณ์ และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือพิจารณาถึงความเหมาะสมที่ควรจะเป็นต่อท้องถิ่นนั้น ผู้ที่จะสามารถให้คำตอบได้ดีที่สุดคือ ผู้ที่ปฏิบัติงานและเป็นผู้ที่รับอำนาจสั่งการจากภาครัฐ เพื่อดำเนินการบริหารงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง และอีกหนึ่งเหตุผลคือ ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นที่มีหน้าที่ต้องจัดเก็บภาษีในท้องถิ่น หากผู้บริหารท้องถิ่นมีความคิด ความเชื่อ หรือมีใจที่พร้อมจะทำและจัดเก็บภาษีแล้วนั้น ย่อมส่งผลดีต่อการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นได้ ผู้วิจัยจึงมุ่งความสนใจถึง “ทัศนะ” ของผู้บริหารฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกเทศมนตรี, รองนายกเทศมนตรี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาถึงทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของท้องถิ่นที่กำลังจะเกิดขึ้น ให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นของไทย และก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านรายได้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 คำถามนำการศึกษา

1.2.1 ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค.) ในความเห็นของกลุ่มบุคคลผู้ให้ความสนใจเป็นอย่างไร

1.2.2 ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.3.1 เพื่อวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจในประเด็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค.)

1.3.2 เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค.)

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.4.1 นำผลการศึกษาทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาร่างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้มีความเหมาะสมและสามารถช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นในยุคปัจจุบัน

1.4.2 เป็นผลงานทางวิชาการที่ช่วยสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำรงตำแหน่งในปัจจุบันที่มีฐานะเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่จะเกิดขึ้น

1.5 นิยามคำศัพท์

1.5.1 ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หมายความว่า ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ร่างและออกโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หรือ สศค. สังกัดหน่วยงาน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

1.5.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในความหมายของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามกฎหมายที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.5.3 ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ในความหมายของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) หมายความว่า นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา ผู้บริหารท้องถิ่นหรือหัวหน้าคณะผู้บริหารท้องถิ่นอื่นตามกฎหมายกำหนด แต่ไม่หมายความรวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.5.4 ที่ดิน หมายความว่า พื้นดิน และให้หมายความรวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย

1.5.5 สิ่งปลูกสร้าง หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม และให้หมายความรวมถึงห้องชุดหรือแพที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

1.5.6 ทัศนะ หมายความว่า ระดับความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค.)

1.6 ขอบเขตของการศึกษา

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาแนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลัง, แนวคิดการบริหารการคลังท้องถิ่น, ศึกษาหลักเกณฑ์ อำนาจหน้าที่ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในโครงสร้างการคลังท้องถิ่น, แนวคิดเรื่องภาษี,

หลักการของการกำหนดแหล่งรายรับที่ควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศึกษาร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง(ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค.)

1.6.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

โดยทำการศึกษาจากข้อมูลเชิงปฐมภูมิ ได้แก่ ข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลเชิงทุติยภูมิ ได้แก่ ศึกษาจากเนื้อหาสาระเอกสารวิชาการ หลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง บทความ และรายงานการวิจัยที่มีความเชื่อมโยงกับภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง / ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค.)

1.6.3 ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล คือ นายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี ในระดับเทศบาล (นคร/เมือง/ตำบล) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1.6.4 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมีกำหนดของขอบเขตเวลาที่ต้องการทำการศึกษาวิจัย ภายในระยะเวลาทั้งหมด 8 เดือน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) กรณีศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 หลักการและแนวคิดของการกระจายอำนาจ
- 2.2 หลักการ แนวคิด และทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลัง
- 2.4 แนวคิดการบริหารการคลังท้องถิ่น
- 2.5 แนวคิดเรื่องภาษีอากร
- 2.6 แนวคิดการกำหนดประเภทรายรับที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.7 หลักการของการกำหนดแหล่งรายรับที่ควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ
- 2.9 สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง)
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักการและแนวคิดของการกระจายอำนาจ

หลักการการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ต่างมีความหมายจากนักวิชาการที่หลากหลาย เช่น จรัส สุวรรณมาลา (2538: 9-10 อ้างถึงใน นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2547: 8-9) ได้ตั้งข้อสังเกตถึงคำว่า การกระจายอำนาจ คนส่วนใหญ่จะตีความไปที่คำว่า “อำนาจ” ในคำว่ากระจายอำนาจที่แปลได้จึงเป็น “อำนาจอธิปไตย” ซึ่งจะไม่สามารถแบ่งแยกได้ หรือหากตีความไปที่อำนาจ เป็นสถานะที่บุคคลหรือองค์กรหนึ่งมีอิทธิพลเหนือความคิด หรือพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ

ซึ่งกระจายอำนาจไปให้ใครไม่ได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การกระจายอำนาจ ความหมายจึงไม่ได้มุ่งเน้นไปที่คำว่า อำนาจ (Power) แต่หากมุ่งเน้นที่เรื่องของ “สภาวะศูนย์กลาง Central และสภาวะกระจายอำนาจ Decentral เป็นสำคัญหากมีเรื่องอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้องก็หมายถึง “อำนาจการตัดสินใจ” จึงสรุปว่า การกระจายอำนาจ หรือ Decentralization จึงควรหมายถึง การกระจายอำนาจการตัดสินใจ ไม่ใช่การแบ่งอำนาจอธิปไตยของชาติ การกระจายอำนาจสู่ภูมิภาค และท้องถิ่น ไม่ใช่การสร้างอธิปไตย หากแต่เป็นการยอมรับสิทธิในการปกครองตนเองของชุมชนและภูมิภาค ภายใต้อธิปไตยของชาติหนึ่งๆร่วมกัน

บุญรงค์ นิลงค์ (2522: 1 อ้างถึงใน อัครกมล วังศิริ, 2555ค: 12) กล่าวถึง การกระจายอำนาจว่า เป็นการโอนอำนาจหรือตัดอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น ให้ดำเนินการโดยอิสระไม่ต้องขึ้นอยู่กับการส่วนกลาง ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายในขอบเขตที่รัฐและส่วนกลางได้มอบหมายให้ ทั้งนี้การกระจายอำนาจมีลักษณะดังนี้

- 1) มีองค์กรซึ่งเป็นนิติบุคคลโดยเอกเทศเพิ่มขึ้นจากการบริหารราชการส่วนกลาง มีเงินงบประมาณ เจ้าหน้าที่และทรัพย์สินของตน
- 2) มีอิสระ ในการดำเนินกิจการต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐหรือส่วนกลาง
- 3) มีการเลือกตั้งทั้งหมด หรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

McCullough (1989 อ้างถึงใน สกนธ์ วรรณวิวัฒนา, 2555: 23-26) ได้เสนอความหมายของการกระจายอำนาจว่า สามารถแบ่งการกระจายอำนาจออกเป็นสองรูปแบบ ได้แก่

- 1) การกระจายอำนาจตามพื้นที่ (Spatial Decentralization) เป็นกระบวนการเปิดโอกาสให้มีการแพร่ขยายการจัดการที่รวมศูนย์ที่ส่วนกลางไปสู่ระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ตามจำนวนประชากรในเขตเมือง หรือกิจกรรมที่ขยายไปในระดับภูมิภาค โดยมีเงื่อนไขของการแพร่ขยายการทำงานที่ระดับภูมิภาคดังกล่าว จะทำให้มีประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในภูมิภาคได้ดีกว่า จากการรวมศูนย์การให้บริการสาธารณะ

- 2) การกระจายอำนาจการบริหาร (Administrative Decentralization) เป็นกระบวนการถ่ายโอนการบริหาร การวางแผน การจัดการ รวมทั้งการกระจายทรัพยากรของส่วนกลางไปให้หน่วยงานที่เป็นตัวแทนของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งองค์กรเอกชนที่ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะอยู่ในพื้นที่ โดยการกระจายอำนาจทางการบริหาร สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

(1) การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) เป็นการแบ่งอำนาจของรัฐบาลกลางไปยังหน่วยงานในระดับรองลงไป ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่นอกศูนย์กลาง หรือตั้งอยู่ในท้องถิ่น โดยการแบ่งอำนาจหน้าที่จากส่วนกลางนี้ จะมีความเป็นอิสระทางการตัดสินใจต่างๆในพื้นที่ของตนเองได้ในระดับหนึ่ง แต่หากเป็นการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายต่างๆ ยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลกลางอยู่ ดังนั้น การแบ่งอำนาจเป็นเพียงการกระจายอำนาจในลักษณะแบ่งภารกิจและอำนาจหน้าที่ออกไปยังหน่วยงานที่ทำงานในพื้นที่หรือท้องถิ่นนั้นๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีการจัดบริการสาธารณะในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การมอบอำนาจ (Delegation) หลักการมอบอำนาจจะมีระดับของการกระจายอำนาจที่ให้อิสระที่สูงกว่าการแบ่งอำนาจ และเป็นกระจายอำนาจที่มุ่งเน้นด้านภารกิจหน้าที่ มากกว่ามุ่งเน้นพื้นที่ปฏิบัติงาน โดยรัฐบาลกลางจะมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงการ หรือบริการสาธารณะต่างๆ ตามที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถตัดสินใจและใช้อำนาจภายใต้ขอบเขตของตนเองได้อย่างอิสระ แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลกลางก็ยังมีอำนาจตามกฎหมายที่อยู่เหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อควบคุมและกำกับดูแลองค์กรเหล่านี้

(3) การโอนอำนาจ (Devolution) การโอนอำนาจถือเป็นการกระจายอำนาจที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับการกระจายอำนาจมากที่สุด โดยรัฐบาลกลางจะถ่ายโอนหรือยกอำนาจการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ทั้งหมดไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้จะต้องมีหลักการของการปกครองตนเอง ที่มีตัวแทนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่ และมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบายต่างๆ ของท้องถิ่น และมีอำนาจในการออกกฎหมาย ระเบียบต่างๆ เพื่อบังคับใช้ในพื้นที่ของตน โดยที่รัฐบาลกลางจะไม่เข้ามาแทรกแซงบทบาทหน้าที่ หรือเข้ามาแทรกแซงให้น้อยที่สุด เฉพาะในเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศชาติ

นอกจากนี้ Manor (1998:5-6) นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547: 17-18) อ้างถึงใน อัครภรณ์ วงศ์ปรีดี, 2555ค: 13) ได้สรุปหลักการการกระจายอำนาจว่า สามารถแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

1) การกระจายอำนาจทางการเมือง (Political Decentralization)

เป็นการจัดตั้งองค์กรนิติบัญญัติขึ้นมา เพื่อตรากฎหมายและการให้มีการเลือกตั้งฝ่ายบริหารท้องถิ่น

2) การกระจายอำนาจทางการบริหาร (Administrative Decentralization)

มีการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ให้ท้องถิ่น

3) การกระจายอำนาจทางการคลัง (Fiscal Decentralization)

ท้องถิ่นสามารถมีรายได้เป็นของตนเอง เพื่อประกันความเป็นอิสระของท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป แนวคิดของการกระจายอำนาจคือการกระจายอำนาจโดยการโอนอำนาจหรือยกอำนาจในการตัดสินใจ การจัดบริการสาธารณะต่างๆ รวมทั้งการกำหนดนโยบาย กฎหมาย ข้อบังคับภายในพื้นที่ให้กับท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล โดยที่ท้องถิ่นจะต้องมีอิสระในตนเอง ทั้งการเมือง การบริหาร และการเงินการคลัง ซึ่งรัฐบาลจะไม่เข้ามาแทรกแซงอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น ยกเว้นเรื่องที่เกิดผลกระทบโดยตรงต่อประเทศ

2.2 หลักการ แนวคิด และทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับแนวคิดการกระจายอำนาจ หรืออาจกล่าวได้ว่าแนวคิดเรื่องการปกครองท้องถิ่นมีรากฐานมาจากแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจ ดังนั้น จึงมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามของการปกครองท้องถิ่น เช่น

เดเนียลวิท (Daniel Wit, 1967: 14-21 อ้างถึงใน ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539: 11) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลาง ให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเป็นบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการที่ว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

โกลดิง (Golding, 1995: 19 อ้างถึงใน อุดม ทุมโฆสิต, 2554: 214) ได้อธิบายถึงความหมายและลักษณะของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การจัดระบบการปกครองของท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด” ลักษณะที่จำเป็นของการปกครองท้องถิ่น ตามทัศนะของโกลดิง มีดังนี้

1) สมาชิกของคณะผู้จัดการปกครองต้องมาจากประชาชนผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ปกครอง โดยคณะผู้ปกครองเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นก็ตาม จะต้องมีการดำรงตำแหน่งตามวาระเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ดุลยพินิจใหม่ ในกรณีที่ไม่พึงพอใจผลงานของสมาชิกสภา หรือผู้บริหารท้องถิ่น

2) อำนาจหน้าที่ในการปกครองท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเลือกนโยบายของตนเอง ซึ่งหมายความว่า อำนาจในการตัดสินใจและดำเนินการต่างๆ ของท้องถิ่น

ต้องทำได้โดยปราศจากการควบคุมแทรกแซงจากรัฐบาลกลาง ทั้งนี้เพราะถือว่าท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาของตัวเองดีกว่ารัฐบาลกลาง ดังนั้น การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของตัวเอง จึงควรเป็นอิสระ

และจากบทความเรื่อง เหลียวหลังแลหน้าการปกครองท้องถิ่นไทย และวิสัยทัศน์ในอนาคต ของ ดอน สุขศรีทอง (2546) ได้นิยามความหมายของคำว่า “การปกครองท้องถิ่น” ไว้ว่า องค์การของรัฐบาลในรูปแบบใดก็ตาม ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการให้บริการสาธารณะโดยตรงต่อประชาชน ซึ่งวัตถุประสงค์การปกครองท้องถิ่น โดยสรุป ดังนี้

- 1) เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
- 2) เพื่อเป็นหน่วยงานที่ช่วยส่วนกลาง ในการดูแลและให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น
- 3) เพื่อเป็นสนามฝึกให้กับประชาชนที่อยู่นอกเหนือพื้นที่ส่วนกลาง ในการเรียนรู้ และเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นที่ดี ยังต้องอยู่ภายใต้หลักการ หรือเงื่อนไขของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

- 1) Form-Different การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองชุมชนที่มีความหลากหลาย ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับแต่ละชุมชน หรือแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกันออกไป
- 2) Autonomy ตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นอย่างแท้จริง การปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีความเป็นอิสระในระดับหนึ่ง ซึ่งต้องไม่ขัดต่อกฎหมายของส่วนรวม
- 3) Legal Right สิทธิตามกฎหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ท้องถิ่นต้องมีบทบัญญัติของท้องถิ่นเอง หมายความว่า รัฐบาลกลางต้องให้สิทธิแก่ท้องถิ่นในการตัดสินใจ เพื่อออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมไปถึงการจัดทำงบประมาณ และการคัดเลือกคัดสรรบุคคลเข้ามาทำงานกับท้องถิ่นด้วย
- 4) Organization Inside Local Government องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีโครงสร้างภายในในการดำเนินงานของท้องถิ่น เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติงาน เป็นต้น

5) Public Participation องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การปกครองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้กำหนดตัวแทนที่จะเข้ามาดำเนินการ (ผ่านการเลือกตั้ง) การบริหาร และการออกกฎ ระเบียบต่างๆที่จะใช้ในท้องถิ่น

6) Public Services Provider องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกรูปแบบ จะต้องทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนเป็นสำคัญ

โดยสรุปสาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2552)

1) อาจมีรูปแบบหน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายรูปแบบ ตามความแตกต่างของความเจริญ ประชากร และขนาดของพื้นที่

2) ต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม (Autonomy)

3) หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง โดยมีสิทธิอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก สิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเอง และประการที่สอง สิทธิในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

4) ต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารงานและปกครองตนเอง ได้แก่ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ

5) ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง

ทั้งนี้ จากแนวคิดของการปกครองท้องถิ่นที่ยกตัวอย่างข้างต้นนี้ สามารถสรุปแบ่งกลุ่มบุคคล 3 กลุ่มหลักที่ทำหน้าที่ตามภารกิจ หรือขอบเขตอำนาจของตนที่ถูกระบุไว้ เพื่อดำเนินการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย

1) ฝ่ายนิติบัญญัติ

คือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายของท้องถิ่น คือ สมาชิกสภาท้องถิ่น นอกจากนั้น ยังทำหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติงบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเสนอโดยฝ่ายบริหาร ก่อนที่ฝ่ายบริหารจะสามารถนำงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่างๆ ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2) ฝ่ายบริหาร

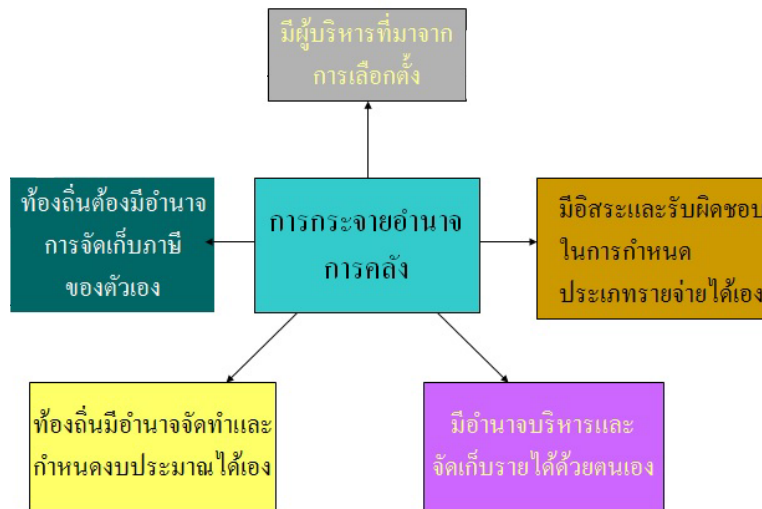
บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานของท้องถิ่นในรูปของการกำหนดนโยบาย การกำหนดแผนงาน การคิดค้นโครงการ การจัดทำงบประมาณ ตลอดจนควบคุมดูแลฝ่ายปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำ หรือข้าราชการท้องถิ่นให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน หรือโครงการที่ฝ่ายบริหารคิดค้นและนำเสนอให้กับประชาชนได้ทราบซึ่งฝ่ายบริหารเป็นกลุ่มบุคคลหรือผู้บริหาร เช่น นายกเทศมนตรี คณะเทศมนตรี เป็นต้น

3) ฝ่ายปฏิบัติงาน

กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ในลักษณะที่เป็นงานประจำในแต่ละวัน มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหารในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา กลุ่มบุคคลฝ่ายปฏิบัติงานถือเป็นข้าราชการประจำท้องถิ่น มาจากการสอบคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

2.3 แนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลัง

การกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งและอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงการมีอิสระในการปกครองตนเอง เพื่อก่อให้เกิดการจัดสินค้าและบริการสาธารณะที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่นจากความคิดเห็นของ สกนธ์ วรรณวิวัฒนา (2553) ระบุถึงการกระจายอำนาจทางการคลัง ดังข้อมูลที่แสดงในแผนภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงแนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
แหล่งที่มา: สกนธ์ วรรณวุฒินา, 2553.

และมีข้อมูลที่น่าสนใจถึงแนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่น จากการศึกษาของ Joumard and Kongsrud เรื่อง “Fiscal Relations Across Government Levels” ECO/WKP (2003 อ้างถึงใน สกนธ์ วรรณวุฒินา, 2555) กล่าวคือการกระจายอำนาจทางการคลัง ทำให้ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการประชาชนได้ดีกว่ารัฐบาลและมีประสิทธิภาพของการลดต้นทุนในการให้บริการสาธารณะ นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบระหว่างประชาชนกับผู้บริหารท้องถิ่น ส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการให้บริการสาธารณะของท้องถิ่นที่แตกต่างกันระหว่าง อบท. แต่ละพื้นที่และกระตุ้นการสร้างควมมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำหน้าที่ของท้องถิ่น ที่เป็นรากฐานประชาธิปไตย

นอกจากนี้ มีมาตรการหลัก 3 มาตรการของการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่น ดังนี้ (สกนธ์ วรรณวุฒินา, 2551: 41-43 อ้างถึงใน อัครณัฐ วงศ์ปรีดี, 2555ค: 15-16)

1) ภาษีและการหารายได้

รัฐสามารถกำหนดภาระหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้โดย การให้อำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่น (Local Taxes) บางประเภทที่สามารถเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นเอง หรืออาจให้ท้องถิ่นมีรายได้จากภาษีบางประเภทร่วมกับรัฐได้ นอกจากนี้ภาษีแล้วรัฐยังอาจให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการดำเนินกิจการเชิงพาณิชย์หรือกึ่งพาณิชย์ได้

2) งบประมาณรายจ่าย

รัฐสามารถสนับสนุนการดำเนินกิจการของท้องถิ่น โดยการจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นรายกิจกรรม หรือเงินอุดหนุนทั่วไปตามแต่กรณีก็ได้ เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการเงินให้แก่ท้องถิ่น โดยหลักการของเงินอุดหนุนแล้ว ท้องถิ่นที่มีศักยภาพทางการเงินการคลังต่ำ ควรได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนที่สูงกว่าท้องถิ่นที่มีฐานะร่ำรวยหรือมีศักยภาพทางการเงินการคลังที่สูงกว่า เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ หรือช่องว่างทางเศรษฐกิจในท้องถิ่น และเพื่อสร้างหลักประกันว่า ประชาชนทุกคนจะได้รับบริการสาธารณะพื้นฐานของรัฐอย่างเสมอภาค

3) เงินกู้

รัฐอาจอนุญาตให้ท้องถิ่นกู้เงินมาใช้ในโครงการลงทุน หรือใช้ดำเนินการกิจกรรมหลักของตนเองได้

2.4 แนวคิดการบริหารการคลังท้องถิ่น

ตามแนวคิดการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นนั้น จะทำให้ท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้นั้น ท้องถิ่นต้องมีการกระจายอำนาจทางการเมือง/การบริหาร/และการคลัง โดยเฉพาะการกระจายอำนาจทางการคลังนั้น ถือเป็นการประกันความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นในการบริหารการคลังด้วยตนเอง สามารถมีรายได้เป็นของตนเอง จึงมีความสำคัญและเป็นรากฐานของการปกครองตนเองของท้องถิ่น

โครงสร้างการคลังท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 ประเภท ได้แก่

2.4.1 รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.1.1 รายได้ที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บเอง (Local Levied Tax) โดยที่รายได้ของท้องถิ่นที่จัดเก็บเอง จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รายได้จากภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร ดังนี้

1) รายได้จากภาษีอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ประกอบด้วย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีบำรุงท้องที่, ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์, อากรรังนก และภาษีบำรุงท้องถิ่นจากน้ำมัน ยาสูบและโรงหมัก

2) รายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร ประกอบด้วย ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต, รายได้จากทรัพย์สิน, รายได้สาธารณูปโภค และรายได้เบ็ดเตล็ด

2.4.1.2 รายได้ที่ท้องถิ่นร่วมเก็บกับรัฐบาลกลาง (Surcharge Taxes) และ รายได้ที่ท้องถิ่นได้รับจัดสรรจากรัฐบาลกลาง (Shared Taxed) เป็นรายได้จากภาษีที่รัฐบาลจะเป็นผู้จัดเก็บและจัดส่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสังเกตได้ว่า รายได้ในประเภทนี้จะมีจำนวนที่มากกว่ารายได้ที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บได้เอง ประกอบด้วย ภาษีมูลค่าเพิ่ม (1ใน9), ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพ.ร.บ. อบจ., ภาษีธุรกิจเฉพาะ, ภาษีสุราและเบียร์, ภาษีสรรพสามิต, ภาษี และค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน, ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์, ค่าภาคหลวงแร่ และปิโตรเลียม

2.4.1.3 รายได้จากเงินอุดหนุน เป็นรายได้ที่รัฐบาลจะให้เงินอุดหนุนจ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถจัดบริหารสาธารณะให้แก่ประชาชนได้เพิ่มมากขึ้น โดยเงินอุดหนุนจากรัฐบาลนั้น มีด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ เงินอุดหนุนประเภททั่วไป และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ

2.4.2 รายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ไพรัช ตระการศิรินนท์, 2550: 351-352)

สำหรับประเภทรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะเป็นรายจ่ายทั่วไป หรือรายจ่ายประจำ ที่ท้องถิ่นต้องดำเนินการอยู่แล้วจากการบริหารงานภายในท้องถิ่น หรือการดำเนินงานตามแผนของท้องถิ่น เช่น เงินเดือนบุคลากร ค่าจ้าง-ค่าตอบแทน ค่าวัสดุ สิ่งก่อสร้าง รวมไปถึงสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น และรายจ่ายอีกประเภทที่เป็นรายจ่ายเฉพาะกิจ หรือรายจ่ายพิเศษ จะเกิดขึ้นเพื่อเป็นการจัดตั้งเพื่อจ่ายเงินสะสม เงินกู้ หรือเงินเพื่อการลงทุนต่างๆ ที่ไม่ได้เป็นเงินในงบประจำ

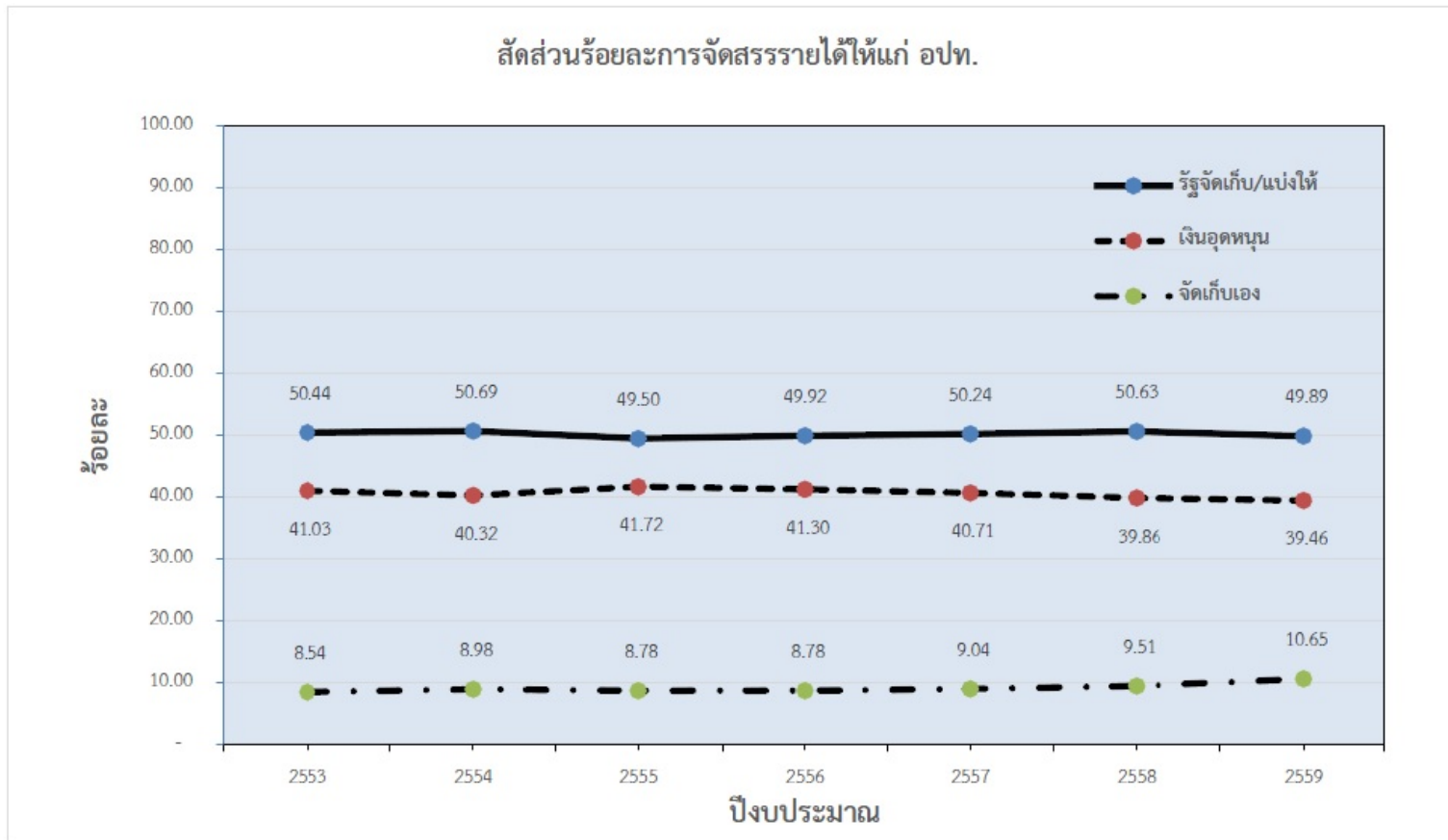
ซึ่งโครงสร้างของการคลังท้องถิ่นนี้ รัฐจะเป็นผู้กำหนดว่ารายได้ประเภทใดเป็นของรัฐ รายได้ประเภทใดเป็นของท้องถิ่น หรือรายได้ประเภทใดรัฐจะจัดสรรหรือแบ่งให้ท้องถิ่น ผ่านการกำหนดมาในรูปแบบของกฎหมายต่างๆ รวมไปถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ความพร้อมของท้องถิ่นในการบริหารการคลังด้วยตนเอง ทั้งนี้ทำให้แต่ละท้องถิ่นจึงมีโครงสร้างของการคลังท้องถิ่นที่คล้ายคลึงกันแต่ไม่เหมือนกันในเรื่องของรายละเอียดในมิติของรายได้และรายจ่ายที่แตกต่างกันออกไป แล้วแต่ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ดังข้อมูลที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 2.1 และแผนภาพที่ 2.2 เพื่อแสดงให้เห็นถึงสัดส่วนโครงสร้างรายได้ของท้องถิ่นทั้งหมดเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้เองกับที่รัฐจัดสรรและอุดหนุนให้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553-2559 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงประเภทรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามประเภทของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บได้และได้รับการจัดสรรหรือแบ่งให้

ประเภทรายได้	ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
	องค์กร บริหาร ส่วน จังหวัด	เทศบาล	องค์กร บริหาร ส่วนตำบล	เขตปกครอง พิเศษ กรุงเทพฯ	เขตปกครอง พิเศษ เมืองพัทยา
<i>ประเภทรายได้ที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บเอง</i>					
1.ภาษีโรงเรือน และที่ดิน		✓	✓	✓	✓
2.ภาษีบำรุงท้องที่		✓	✓	✓	✓
3.ภาษีป้าย		✓	✓	✓	✓
4.อากรฆ่าสัตว์		✓	✓	✓	✓
5.อากรรังนก	✓	✓	✓		
6.ภาษีน้ำมัน ยาสูบ โรงแรม	✓			✓	
<i>ประเภทรายได้ที่จัดเก็บให้และรัฐจัดสรรให้</i>					
1.ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1ใน 9		✓	✓	✓	✓
2.ภาษีมูลค่าเพิ่มตาม พ.ร.บ. อบจ.	✓				

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ประเภทของรายได้	ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น				
	องค์กร บริหาร ส่วน จังหวัด	เทศบาล	องค์กร บริหารส่วน ตำบล	เขตปกครอง พิเศษ กรุงเทพฯ	เขตปกครอง พิเศษ เมืองพัทยา
3.ภาษีมูลค่าเพิ่ม ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนฯ	✓	✓	✓	✓	✓
4.ภาษีธุรกิจเฉพาะ		✓	✓	✓	✓
5.ภาษีสรรพสามิต		✓	✓	✓	✓
6.ภาษีรถยนต์และ ล้อเลื่อน	✓	✓	✓	✓	
7.ค่าจดทะเบียนสิทธิ นิติกรรม		✓	✓	✓	✓
8. ค่าภาคหลวงแร่ และปิโตรเลียม	✓	✓	✓	✓	✓

ภาพที่ 2.2 แสดงสัดส่วนร้อยละการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2553-2559

แหล่งที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2557.

2.5 แนวคิดเรื่องภาษีอากร

ภาษี เป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ มีหน้าที่ที่ต้องชำระภาษีให้แก่รัฐ เพื่อแลกกับสินค้าและบริการสาธารณะที่รัฐจัดทำขึ้นให้แก่ประชาชนทุกคน โดยการจัดเก็บภาษีที่ดีนั้น ควรประกอบด้วยหลักการพื้นฐาน 6 ประการ ดังต่อไปนี้ (จรัส สุวรรณมาลา, 2550)

2.5.1 หลักการทำรายได้ที่พอเพียง (Sufficient Revenues)

รัฐที่ดีจำเป็นต้องมีรายได้ให้ได้ในจำนวนที่เพียงพอกับการทำหน้าที่ขั้นพื้นฐานของรัฐนั้นๆ หากรัฐมีปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับการทำหน้าที่ขั้นพื้นฐาน ไม่สามารถดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐได้ มีสังคมที่ผู้คนต้องดิ้นรนเอาชีวิตรอด รัฐนั้นจึงเป็นรัฐที่ล้มเหลว ไม่สามารถจะพัฒนาหรือเจริญก้าวหน้าได้ ดังนั้น รัฐจึงควรมีรายได้ที่เพียงพอ แต่จะเพียงพอและพอเพียงนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละสังคมของรัฐนั้นๆ ว่ามีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบใด เช่น รัฐสวัสดิการในสังคมยุโรป รัฐจำเป็นต้องเก็บภาษีและใช้จ่ายค่าสวัสดิการสังคมที่สูงกว่าในรัฐสังคมอื่นๆ

2.5.2 หลักความยินยอมของประชาชน (Public Consent and Voluntary Compliance)

การเสียเก็บภาษีถึงแม้ว่าจะเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่ต้องชำระ ทุกคนต้องจ่าย แต่ไม่ได้หมายความว่า รัฐบาลจะมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีจากประชาชนอย่างไรก็ได้ หากแต่ต้องได้รับความยินยอมหรือเห็นชอบจากประชาชนในประเทศเสียก่อน เพราะผลสำเร็จของการจัดเก็บภาษีนั้น ไม่ใช่เพียงแค่จำนวนเงินที่จัดเก็บภาษีได้ แต่อยู่ที่การทำให้ประชาชนในประเทศเสียภาษีตามกฎหมาย ทำให้ประชาชนที่มีความพยายามหลบเลี่ยงภาษีกลับมาเสียภาษีเหมือนคนอื่นๆ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องขอความเห็นชอบจากประชาชนโดยการเสนอเป็นกฎหมายขอความเห็นชอบต่อรัฐสภา และต้องคิดค้นหาวิธีการ เพื่อให้ประชาชนผู้เสียภาษียินยอมจ่ายภาษีด้วยความสมัครใจให้มากที่สุด

2.5.3 หลักความเสมอภาค เป็นธรรม

สำหรับความเสมอภาคและเป็นธรรมของภาษีนั้น Allingham and Sadmo (1972 อ้างถึงใน จรัส สุวรรณมาลา, 2550: 104-105) และ Brautingam (2008 อ้างถึงใน จรัส สุวรรณมาลา, 2550: 104-105) ได้เสนอว่า พลเมืองควรมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันทั้งในด้านการเข้าถึงบริการสาธารณะพื้นฐานที่รัฐจัดให้ และควรแบกรับภาระภาษีอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่การแบกรับภาระภาษีที่เท่าเทียมกัน ไม่ได้หมายถึงประชาชนทุกคนต้องจ่ายภาษี ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมในจำนวนเท่าๆ กันให้แก่รัฐ แต่หมายถึงประชาชนแต่ละคนควรรับภาระจากการเก็บ

ภาษีและการหารายได้อื่นๆของรัฐ ตามสัดส่วนของความสามารถในการจ่าย (Ability To Pay/Sacrifice Principle) หรือตามสัดส่วนของผลประโยชน์ที่แต่ละคนได้รับจากบริการของรัฐ และต้องไม่มีใครได้รับการยกเว้น หรือมีสิทธิพิเศษ หรือสามารถหลีกเลี่ยง หลบหนีการเก็บภาษี หรือการหารายได้ของรัฐได้ จึงจะถือว่ามีความเสมอภาคและเป็นธรรม

2.5.4 หลักความไม่ซับซ้อน (Simplicity)

รัฐบาลควรหลีกเลี่ยงระบบภาษีและการหารายได้ของรัฐที่จะทำให้เกิดความซับซ้อนของระบบภาษี ยกตัวอย่างเช่น การจัดเก็บภาษี ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมหลายประเภท หลายอัตรา หรือภาษีนั่นมีข้อยกเว้น การลดหย่อนที่ซับซ้อน มีการจัดเก็บภาษีร่วมระหว่างรัฐบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกองทุนสาธารณะต่างๆ หลายประเภท รวมไปถึงการให้ข้อมูลด้านภาษี และรายได้ของรัฐที่ไม่เพียงพอและชัดเจนต่อประชาชน เป็นต้น

2.5.5 หลักความแน่นอนและคงเส้นคงวา

ภาษีที่จัดเก็บมานานจนเป็นที่รู้จักของประชาชน ย่อมเป็นภาษีที่จัดเก็บได้ดี มีรายได้ที่แน่นอน คงเส้นคงวา ตามหลักการที่ว่า “An Old Tax is Good Tax” ดังนั้น รัฐบาลต้องพยายามไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภาษี ยกเลิกภาษีเก่า เพิ่มภาษีใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงฐานภาษี อัตราภาษี ฯลฯ เพราะการเปลี่ยนแปลงด้านภาษีที่เกิดขึ้นนี้ อาจนำมาซึ่งการต่อต้านภาษีขึ้นได้ และนั่นจะนำไปสู่ความไม่แน่นอนของภาษีที่รัฐบาลจะไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างแน่นอนและเต็มที่

2.5.6 หลักสวัสดิการสังคม

หลักการสวัสดิการสังคม คือ การจัดเก็บภาษีและรัฐนำภาษีที่ได้ไปใช้จ่ายนั้น ต้องสามารถทำให้ประชาชนในประเทศมีความอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ขึ้น หรือมีสวัสดิการเพิ่มมากขึ้น โดยรัฐบาลควรจัดเก็บภาษีจากประชาชนในจำนวนที่น้อยที่สุด แต่สามารถนำเงินภาษีนั้นไปใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

ในประเทศไทยนั้น หากพิจารณารูปแบบของภาษีอากรหลักๆ แล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ตามลักษณะของผู้ที่ได้รายได้จากภาษีอากรนั้นไป จากเอกสารงบประมาณประจำของสำนักงานงบประมาณ (อ้างถึงใน วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2548: 13-14) จำแนกได้ดังนี้

1) ภาษีอากรของรัฐบาลกลาง

ซึ่งเป็นรายได้ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ของรัฐบาลส่วนกลาง, รัฐวิสาหกิจ, องค์การของรัฐ หรือเอกชนที่รัฐบาลเป็นเจ้าของทั้งหมด หรือบางส่วน ได้แก่ ภาษีดังต่อไปนี้

(1) ภาษีทางตรง คือ ภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะไม่สามารถผลักภาระภาษีไปให้ผู้อื่นได้ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีเงินได้ปิโตรเลียม

(2) ภาษีทางอ้อม คือ ภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถผลักภาระภาษีไปให้แก่ผู้อื่นได้ ยกตัวอย่างเช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มอาจผลักภาระให้กับผู้บริโภคสินค้าและบริการนั้น, ภาษีการขายเฉพาะ เช่น ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน, ภาษีสรรพสามิตจากการนำเข้า หรือ ภาษีสินค้าขาเข้า-ส่งออกที่อาจผลักภาระให้แก่ผู้ซื้อที่อยู่ต่างประเทศ หรือผู้ซื้อที่อยู่ในประเทศก็ได้

ทั้งนี้ภาษีอากรส่วนใหญ่ที่เป็นของรัฐบาล จะเป็นภาษีที่บังคับจัดเก็บและไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนโดยตรงจากการเสียภาษี แต่ก็มีภาษีอากรบางประเภท ที่เป็นภาษีที่ไม่ได้บังคับจัดเก็บโดยทั่วไป แต่จะจัดเก็บโดยคำนึงถึงประโยชน์ตอบแทนจากการใช้ทรัพยากรของรัฐเป็นสำคัญ

2) ภาษีอากรของรัฐบาลท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งเป็นรายได้ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด, เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ: กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา สามารถแบ่งได้เป็น ภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองได้ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน, ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บแทน หรือจัดสรรให้ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ฯลฯ และภาษีที่รัฐบาลจัดแบ่งให้ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่มตาม พ.ร.บ. แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เป็นต้น

2.6 แนวคิดการกำหนดประเภทรายรับที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การที่ภาครัฐมีการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการกระจายอำนาจทางการคลังนั้น ภาครัฐจะมีการโอนอำนาจในการจัดเก็บและจัดหางบประมาณของท้องถิ่นด้วยตนเอง ที่เรียกว่า การกระจายอำนาจทางด้านรายได้ ซึ่งสกนธ์ วรรณวิวัฒนา (2555) ได้เสนอหลักการสำหรับการออกแบบการกำหนดแบ่งประเภทของรายรับระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขนาดรายรับที่เหมาะสมกับภาระหน้าที่ของตนเอง และสามารถจัดการรายรับได้ด้วยตนเอง โดยสามารถระบุได้เป็น 3 หลักการ ได้แก่

2.6.1 หลักความมีประสิทธิภาพที่อาศัยแนวคิดที่ว่า “การเงินต้องตามภารกิจ (Finance Follow Functions)” การกำหนดรายรับนั้นจะดำเนินการได้ต้องมีการกำหนดประเภท

ภาระหน้าที่ที่มอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อน เพื่อให้รู้ขนาดการให้บริการและนำไปสู่ขนาดของเงินรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรต้องมี เพื่อใช้ในการบริการของตนเอง

2.6.2 รายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ควรที่จะอยู่บนฐานของการเป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นการจัดเก็บที่ทำให้เกิดการบิดเบือนของการใช้ทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจ เพราะจะส่งผลให้เกิดการผลักระภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บนั้นออกไปยังผู้ใช้หรือผู้บริโภคผลผลิตนั้นๆ ที่อาจอยู่นอกเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรายได้นั้นอยู่ ทำให้ภาระภาษีที่แท้จริงถูกกระจายออกจากพื้นที่ของท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บภาษีนั่นๆ

2.6.3 หลัก “Subsidiarity” ที่กล่าวว่า อำนาจการหารายได้ ควรที่จะกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุดให้มากที่สุด แต่หากการมอบอำนาจดังกล่าวก่อให้เกิดผลบิดเบือน หรือส่งผลทางลบต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ จึงอาจมอบหมายให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับที่สูงกว่าที่มีศักยภาพในการจัดการที่ดีกว่า ทำหน้าที่แทน

ซึ่งหลักการทั้ง 3 ที่กล่าวมานี้ สามารถพิจารณาและสรุปถึงประเด็นของหลักการในการกำหนดประเภทของรายรับระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดังนี้ (Shah, 1994 อ้างถึงใน สกนธ์ วรรณวิวัฒนา, 2555: 13-14)

- 1) รายได้หรือภาษีที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อความเป็นธรรมหรือส่งเสริมการกระจายรายได้ให้มีความเท่าเทียมระหว่างประชาชน ควรเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐบาล
- 2) รายได้หรือภาษีที่มุ่งหวังเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจมหภาค ควรที่จะเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลในการใช้แหล่งรายได้นั้น
- 3) หากฐานภาษีที่มีการกระจายตัวอย่างไม่เท่าเทียมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการ ควรที่จะเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการดูแล
- 4) รายได้หรือภาษีที่จัดเก็บกับฐานที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ง่าย ควรเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการดูแล
- 5) รายได้หรือภาษีที่จัดเก็บจากฐานที่ยึดอยู่กับที่ตั้งหรือเคลื่อนย้ายยาก ควรเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บจากแหล่งรายได้นั้น
- 6) รายได้หรือภาษีที่สะท้อนผลประโยชน์จากการทำหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ เช่น ค่าธรรมเนียมในการให้บริการ ควรเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทั้งนี้ หลักการของการกำหนดประเภทรายรับระหว่างรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้จะกลายเป็นแนวทางในการกำหนดแหล่งรายรับใหม่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการคลัง และเป็นการสร้างวินัยทางการคลังให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ นอกจากนี้ ยังเป็นแนวทางที่จะช่วยสะท้อนภาพของการกระจายอำนาจทางการคลังหรือความเป็นอิสระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้น

2.7 หลักการของการกำหนดแหล่งรายรับที่ควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกำหนดแหล่งรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้จากแหล่งรายได้ที่ตนเอง และสร้างรายรับที่เพียงพอต่อการดำเนินภารกิจหรือการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะในท้องถิ่น ซึ่งแนวทางของหลักเกณฑ์ในการกำหนดแหล่งรายรับที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย สกนธ์ วรรณวุฒินา (2555) กำหนดไว้อย่างน้อย 5 ประการที่ต้องคำนึง ดังนี้

2.7.1 ความเพียงพอและความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนรายรับ (Revenue Adequacy and Flexibility)

หากเปรียบเทียบถึงการลงทุนของภาคเอกชนกับการลงทุนของภาครัฐนั้น การลงทุนใดๆ ในภาคเอกชน ผู้ผลิตย่อมต้องการผลตอบแทนที่เพียงพอต่อเงินลงทุนที่ใช้ไป หากการลงทุนไม่ก่อให้เกิดผลตอบแทนหรือไม่สามารถสร้างรายรับที่เพียงพอได้ อาจจะเรียกได้ว่าไม่คุ้มค่ากับการลงทุนที่ลงไป แต่หากเป็นของภาครัฐที่การลงทุนอาจไม่ได้มุ่งหวังเพื่อหาหรือสร้างกำไร แต่เป็นไปเพื่อสร้างความอยู่ดีกินดีของประชาชนในพื้นที่ แต่การกำหนดแหล่งที่มาของรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น อย่างน้อยก็ควรที่จะสะท้อนผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการยินยอมในการจ่ายจากประชาชน เพื่อเป็นรายรับมาใช้สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีรายได้ที่มากพอในการทำหน้าที่ นอกจากนี้การลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีต้นทุนของการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการต่างๆ ที่เพิ่มสูงขึ้น หรือว่าจากการที่ประชากรในท้องถิ่นมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการให้บริการสาธารณะมีมากขึ้นตามไปด้วย ปัจจัยเหล่านี้มีผลให้ประเภทและขนาดของรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสามารถ

ปรับเปลี่ยนได้ง่ายขึ้น นั้นหมายความว่า รายรับต้องมีความยืดหยุ่นเพียงพอกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจในแต่ละท้องถิ่น

2.7.2 ความเสมอภาค (Equity)

ความเสมอภาคนี้จะพิจารณาถึง 2 เรื่อง ประการหนึ่ง หากพิจารณาในเรื่องหลักความสามารถในการจ่าย (Ability-to-Pay Principle) ที่สังคมปรารถนาเป็นพื้นฐาน คือการให้บุคคลที่มีความสามารถในการจ่ายสูง (มีรายได้สูง) ต้องเป็นผู้ที่เสียภาษีหรือถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าบุคคลที่มีความสามารถในการจ่ายต่ำ (มีรายได้ต่ำ) ในการบริโภคสินค้าหรือบริการหนึ่งหน่วยเท่ากัน ในที่นี้เรียกว่า การเก็บภาษีแบบอัตราก้าวหน้า ประการที่สอง แต่หากพิจารณาในเรื่องความเท่าเทียมในทางการเก็บภาษีหรือหาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทางทฤษฎีแล้ว มีมิติในการพิจารณา 3 มิติ คือ

2.7.2.1 เรื่องความเสมอภาคในแนวตั้ง (Vertical Equity) ในส่วนของความเท่าเทียมในแนวตั้งของการหารายได้หรือการเก็บภาษี ตั้งอยู่บนหลักพื้นฐานของความสามารถในการจ่าย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสามารถในการจ่ายมากกว่าก็ควรจ่ายในจำนวนที่สูงกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่จะจัดเก็บภาษีหรือหารายได้ของตนเอง

2.7.2.2 เรื่องความเสมอภาคในแนวนอน (Horizontal Equity) ในส่วนของความเสมอภาคในแนวนอน คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเหมือนกันทางรายได้ นั่นคือ สมควรที่จะต้องได้รับการปฏิบัติหรือถูกจัดเก็บที่เท่ากัน นั่นคือ ควรจะจ่ายในอัตราที่เท่ากัน

2.7.2.3 เรื่องความเสมอภาคระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ไม่ควรที่จะต้องเสียภาษีในอัตราที่มากกว่าอีกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งมากเกินไป ด้วยเหตุผลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หนึ่งมากกว่าอยู่ในอีกพื้นที่หนึ่ง

2.7.3 ความสามารถและความเป็นไปได้ในการจัดการ (Administrative Capacity and Feasibility)

จากที่กล่าวมา แหล่งที่มาของรายได้มีการปรับเปลี่ยน เปลี่ยนแปลงไปตามภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและความชำนาญ ความสามารถในการจัดเก็บรายรับ และการระบุถึงเป้าหมายในการจัดเก็บ ซึ่งเรียกว่า ความสามารถในการจัดการ กล่าวคือ เหตุผลที่สำคัญเกี่ยวกับการกำหนดแหล่งรายรับที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เชื่อมโยงกับหลักความสามารถในการจัดการคือ ต้นทุนในการบริหารจัดการ เพราะบางครั้งรายได้บางประเภทอาจมีความเหมาะสมที่จะเป็นแหล่ง

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เพราะการที่มีต้นทุนในการบริหารจัดการที่สูง ทำให้หาก รายได้นั้นเป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วนั้น อาจจะไม่มีความสามารถในการจัดการหรือดำเนินการจัดเก็บ ทำให้มีปัญหาการรั่วไหลหรือการหลีกเลี่ยงภาษีได้ง่าย ทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพเต็มที่ เช่น ภาษีที่มีการเคลื่อนย้ายได้ ง่าย อาทิ ภาษีที่เกิดจากการขาย เป็นต้น

2.7.4 การยอมรับทางการเมือง (Political Acceptability)

โดยทั่วไปจากการจัดเก็บรายได้ของหน่วยงานของรัฐ มักจะพบปัญหาการยอมรับของ ประชาชน เพราะประชาชนได้สูญเสียเงินออกจากกระเป๋า ถึงจะรู้ว่ารายได้ที่จัดเก็บไปนั้นจะ นำไปจัดบริการสาธารณะก็ตาม แต่การสูญเสียเงินทำให้ประชาชนรู้สึกถึงความสามารถในการใช้ จ่ายของตนเองลดน้อยลง เป็นผลให้การจัดเก็บรายได้ต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ผู้บริหารมักมีความใกล้ชิดและรู้จักโดยประชาชนในพื้นที่ จึงมักได้รับการต่อต้านและไม่ได้เป็นที่ ต้องการหรือยอมรับของประชาชน อย่างไรก็ตามในอีกมุมหนึ่งสำหรับรายรับของรัฐบาลในบาง ประเภทที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับได้มากกว่า เพราะเกิดการกระจายตัวของรายได้ที่รัฐบาล จัดเก็บนั้นอยู่ในระดับที่กว้าง ที่ทุกคนรับรู้ จึงทำให้ไม่รู้สึกว่าประชาชนผู้จ่ายได้รับการเอาเปรียบ หรือเป็นสิ่งที่ต้องแบกรับภาระเฉพาะตัว ต่างจากความคิดเห็นในกรณีภาษีที่เป็นขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเพราะความใกล้ชิดและความแตกต่าง ที่อาจเกิดขึ้นในการจัดเก็บ ระหว่างประชาชนภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจรู้สึกถึงความไม่เท่าเทียมในการจ่ายภาษี และประชาชนในท้องถิ่นมักไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ต่างได้รับแตกต่างกันไปตามประเภทของ บริการสาธารณะของแต่ละท้องถิ่น ทำให้บางครั้งประชาชนและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีความอ่อนไหวของการเมือง (Political Sensitive) ก่อให้เกิดคำถามที่เกี่ยวข้องกับ ประชาชนทุกคนหรือส่วนใหญ่ในท้องถิ่นที่มีต่อการจัดเก็บภาษีหรือจัดเก็บรายได้ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ควรจะจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหรือไม่ อีกทั้งความอ่อนไหวทางการเมือง บางครั้งขึ้นอยู่กับคนเฉพาะกลุ่ม เช่น ควรเก็บภาษีจากผู้ที่ได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะของ ท้องถิ่นและมีความสามารถในการจ่ายมากกว่าประชาชนในกลุ่มอื่นที่อาจไม่มีความสามารถในการ จ่ายค่าบริการเพื่อประโยชน์ที่จะได้รับหรือไม่ หรืออาจจะเก็บภาษีนั่นเป็นภาษีทางอ้อม (เป็น ภาษีที่ผู้ที่ถูกเก็บภาษีนั่นสามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นได้) และไม่ได้เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการ ตัดสินใจทางการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือภาครัฐมากนัก นั่นจึงทำให้เห็นว่า การ ยอมรับทางการเมืองเป็นสิ่งที่จะต้องให้ความสนใจในการกำหนดแหล่งรายได้หรือการหารายรับของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.7.5 ความมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency)

ในทางเศรษฐศาสตร์นั้น โดยทั่วไป การที่ไม่มีกลไกใดๆก็ตาม ไปทำให้การจัดสรรทรัพยากรของคนแต่ละคนนั้นบิดเบือนไปจะเป็นสิ่งที่สังคมพึงปรารถนาที่สุด ดังนั้นหากการกระทำใดๆ ก็ตามมีผลทำให้เกิดการบิดเบือนการตัดสินใจของคนแต่ละคนนั้น จะมีผลทำให้เรียกว่า “ไม่มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ” นั้นหมายความว่า การที่รัฐบาลเป็นผู้ที่มีบทบาทในระบบเศรษฐกิจนั้นแน่นอนว่าการจัดเก็บภาษีเป็นเครื่องมือในการเลี้ยงตัวของรัฐบาลส่วนหนึ่ง หากมีการเก็บภาษีเกิดขึ้น ภาษีที่พึงปรารถนาในมุมมองของประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ คือ ภาษีที่มีผลให้เกิดการบิดเบือนของการจัดสรรทรัพยากรระหว่างบุคคลให้น้อยที่สุด จึงทำให้การประเมินการกำหนดประเภทรายรับให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดการบิดเบือนของการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ต้องการ ประเภทของรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดีนั้น จึงต้องไม่ทำให้มีการตัดสินใจของประชาชนต่อการผลิต การบริโภค การจ้างงาน ฯลฯ ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการบิดเบือนในทิศทางที่ไม่ต้องการมากเกินไป

จากหลักการของการกำหนดแหล่งรายรับที่ควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจากการศึกษาของ Bahl and Linn (1992) ที่กล่าวถึงหลักสำคัญของรายได้ภาษีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ควรจะเป็น ทำให้สามารถสรุปเพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดภาษีหรือรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) ภาษีหรือรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะยึดติดกับพื้นที่ของท้องถิ่นมากที่สุด (Immobility) เนื่องจากหลักการที่สำคัญของการเสริมสร้างความเป็นอิสระทางการคลังนั้น มีแนวคิดว่าด้วยเรื่องความเป็นผู้รับบริการสาธารณะ จากที่ประชาชนในฐานะผู้แบกรับภาระทางภาษีของท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้นประเภทของภาษีที่จัดเก็บในท้องถิ่นจึงควรครอบคลุมกิจกรรมหรือบริการสาธารณะทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ และหมายความรวมถึงกิจกรรมที่ประชาชน กลุ่มธุรกิจ หรือแม้กระทั่งกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ในภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจในพื้นที่ เพื่อเป็นการให้ภาษีที่จัดเก็บที่ยึดติดกับพื้นที่เป็นตัวกำหนดความสามารถทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เอง ในการให้บริการสาธารณะตามศักยภาพทางเศรษฐกิจในแต่ละพื้นที่ อาจกล่าวได้ว่าเพื่อสะท้อนต้นทุนและผลประโยชน์ในการทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะ

2) แหล่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสะท้อนผลประโยชน์หรือต้นทุนการให้บริการสาธารณะของท้องถิ่นมากที่สุด และรักษาความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ

ท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแก่ประชาชนในพื้นที่

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีการใช้ฐานภาษีร่วมกับภาษีของรัฐบาลแต่ต้องมีความชัดเจนในการกำหนดวิธีการจัดสรรคืนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องไม่แข่งขันกับการจัดเก็บรายได้หรือภาษีของรัฐบาล

5) ภาษีที่จัดเก็บภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องไม่ส่งออกภาวะ (Spillover) ของการหารายได้ไปนอกเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บรายได้หรือจัดเก็บภาษีนั่นๆ

6) ภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องสามารถเพิ่มขึ้นได้ตามสภาพของเศรษฐกิจในท้องถิ่น เพื่อลดการพึ่งพิงรายได้จากรัฐบาลและต้องมีลักษณะเป็นภาษีถดถอยน้อยที่สุด

7) ภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องง่ายต่อการบริหารจัดการในระดับท้องถิ่นเอง

8) ควรส่งเสริมให้การจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะท้อนถึงต้นทุนการใช้จ่าย หรือความหนาแน่นจากการให้บริการสาธารณะ และควบคุมต้นทุนการบริหารการจัดเก็บภาษีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ต่ำที่สุด

2.8 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคตินั้น ทัศนคติเป็นเครื่องที่แสดงถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายว่า ทัศนคติ เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า “ทัศนะ” ซึ่งแปลว่า ความเห็น กับคำว่า “คติ” ซึ่งแปลว่า แบบอย่างหรือลักษณะ ดังนั้นเมื่อรวมกันจึงแปลว่า ลักษณะของความเห็น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ฮอลพอร์ต (Allport, 1935 อ้างถึงใน ธีรวิทย์ เอกะกุล, 2542) สรุปว่า ทัศนคติหมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิต ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ ซึ่งสภาวะความพร้อมนี้จะเป็นตัวกำหนดทิศทาง หรือเป็นตัวกระตุ้นปฏิกิริยาตอบสนอง ของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 อ้างถึงใน วิมลพรรณ อภาเวท และฉันทนา ปาปัดถา, 2554) ได้ให้นิยามของทัศนคติว่าหมายถึง การประเมินหรือการตัดสินเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบ ในวัตถุ คน หรือ เหตุการณ์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของคนคนหนึ่ง เกี่ยวกับบางอย่าง ทัศนคติไม่ใช่สิ่งเดียวกับค่านิยม เพราะค่านิยมเป็นสิ่งที่เราเห็นคุณค่าแต่ทัศนคติเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์ (พอใจหรือไม่พอใจ) แต่ทั้ง 2 อย่างมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือหมายถึงความรู้สึก ความเชื่อของบุคคลต่อสภาพแวดล้อม ความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามภาระผูกพัน ต่อองค์การและเชื่อว่าความรู้สึกนี้จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล ทัศนคติเป็นพลังอย่างหนึ่งที่มองไม่เห็นเช่นเดียวกับสัญชาตญาณหรือแรงจูงใจ แต่เป็นพลังที่สามารถผลักดันการกระทำบางอย่างที่สอดคล้องกับความรู้สึกของบุคคล อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติคือท่าทีหรือแนวโน้มของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือสิ่งของก็ได้ โดยมีความรู้สึกหรือความเชื่อเป็นพื้นฐาน

ธีรภูมิ เอกะกุล (2542) กล่าวว่า เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าหนึ่งในทางสังคมรวมทั้งเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้าหรือเกี่ยวกับประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

วิมลพรรณ อภาเวท และฉันทนา ปาปัดถา (2554) ให้ความหมายของทัศนคติว่าหมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆทั้งด้านบวกและด้านลบ อันเป็นผลเนื่องมาจากอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมที่ได้รับมา

กล่าวโดยสรุป ทัศนคติหมายความว่า ความรู้สึกของบุคคล ซึ่งส่งผลพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติต่อบุคคลหรือวัตถุอื่นๆซึ่งที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ของบุคคลจาก ประสบการณ์ อารมณ์ ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือวัตถุอื่นๆ

2.8.1 ปัจจัยที่ทำให้เกิดทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526 อ้างถึงใน วิมลพรรณ อภาเวท และฉันทนา ปาปัดถา, 2554) กล่าวว่า แหล่งทัศนคติ (Source Of Attitude) ประกอบไปด้วย

1) ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience) จะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทางที่เคยประสบมาก่อน

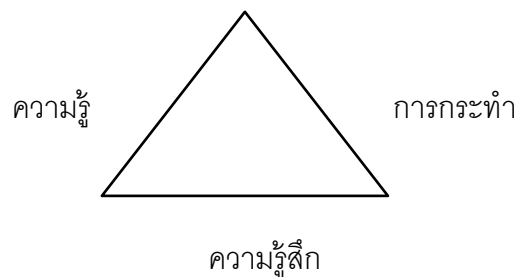
2) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from Others) การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผู้อื่นได้

3) สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Model) การเลียนแบบผู้อื่น ทำให้เกิดทัศนคติขึ้น เช่น พ่อแม่

4) ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทศนคติบางอย่างเกิดขึ้นได้เนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน หน่วยงานต่างๆ

2.8.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2545 (อ้างถึงใน วิมลพรรณ อภาเวท และฉันทนา ปาปัดถา, 2554) กล่าวว่า ทศนคตินั้นมีองค์ประกอบอยู่ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.3 แสดงรูปสามเหลี่ยมแสดงองค์ประกอบของทัศนคติ

แหล่งที่มา: สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2545.

ประการที่ 1 ด้านความรู้สึก (Affect Component)

การที่บุคคลจะมีทัศนคติอย่างไร เช่น ชอบหรือไม่ชอบ อะไรก็ตาม จะต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยองค์ประกอบสำคัญที่สุด คือ ความรู้สึก เพราะความรู้สึกจะบ่งชี้ว่าชอบหรือไม่ชอบ เช่น ความรู้สึกชอบเป็นครูหรือไม่ชอบเป็นครู

ประการที่ 2 ด้านความรู้ (Cognitive Component)

บุคคลจะมีทัศนคติอย่างไรต้องอาศัยความรู้หรือประสบการณ์ ว่าเคยรู้จักหรือเคยรับรู้มาก่อน มิฉะนั้นบุคคลไม่อาจจะกำหนดความรู้สึก หรือทำที่ว่าชอบไม่ชอบไม่ได้ เช่น บุคคลจะบอกว่าชอบเป็นครูหรือไม่ชอบเป็นครูนั้นจะต้องทราบเสียก่อนว่า ครูมีบทบาทอย่างไร มีรายได้เท่าไร และจะก้าวหน้าเพียงใด มิฉะนั้นจะไม่สามารถบอกถึงทัศนคติของตนได้

ประการที่ 3 ด้านพฤติกรรม (Behavior Component)

บุคคลจะมีทัศนคติอย่างไร ให้สังเกตจากการกระทำหรือพฤติกรรม ถึงแม้ว่าพฤติกรรมจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของทัศนคติ แต่ยังมีค่าน้อยกว่าความรู้สึก เพราะในบางครั้ง

บุคคลกระทำไปโดยขัดกับความรู้สึก เช่น ยกมือไหว้และกล่าวคำสวัสดิ์แต่ความรู้สึกจริงๆนั้น มิได้เลื่อมใสศรัทธาเลย

2.8.3 ลักษณะของทัศนคติ

ธีรวุฒิ เอกะกุล (2542) และ สุนันท์ ฤกษ์สมโภชน์ (2549) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกที่บ่งบอกลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งอาจเป็นลักษณะที่แสดงออกมาภายนอกให้คนอื่นเห็น หรือเข้าใจได้ ซึ่งมีลักษณะทั่วไปที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์ (Feeling) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไข หรือสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลจะมีการกระทำที่เสถียรซึ่งแสดงออกให้ไม่ตรงกับความรู้สึกของคนเมื่อเขารู้ตัวหรือมีคนสังเกต

2) ทัศนคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว (Typical) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกัน แต่รูปแบบการแสดงออกนั้นจะแตกต่างกันออกไป หรืออาจแสดงออกเหมือนกันแต่มีความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป

3) ทัศนคติมีทิศทาง (Direction) การแสดงออกของความรู้สึกสามารถแสดงออกได้ 2 ทิศทาง เช่น ทิศทางที่เป็นบวกหรือทิศทางที่สังคมปรารถนา และทิศทางที่เป็นลบหรือที่สังคมไม่ปรารถนา

4) ทัศนคติมีความเข้มข้น (Intensity) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกันในสถานการณ์เดียวกัน แต่อาจต่างกันในเรื่องของความเข้มข้น เช่น รักมาก รักน้อย

5) ทัศนคติต้องมีเป้า (Target) ความรู้สึกเกิดขึ้นลอยๆไม่ได้

2.8.4 ปัจจัยที่ทำให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลง

แมคกายร์ (McGuire 1969 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2542) ได้กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงซึ่งทัศนคติสามารถทำได้โดย

1) การให้คำแนะนำ (Suggestion Situation) โดยการให้บุคคลอื่น เช่น ผู้ที่มีอำนาจเหนือตน (Authority) จากกลุ่มเพื่อน เป็นต้น มาแนะนำสิ่งต่างๆ

2) การให้ทำตาม (Conformity Situation) โดยเป็นการเลียนแบบบุคคลที่มีอิทธิพลต่อตน เช่น คนที่มีอำนาจ บุคคลที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น

3) การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion Situation) โดยการให้สมาชิกในกลุ่มได้เสนอความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ แล้วหาข้อสรุปที่ถูกต้องเหมาะสม สิ่งนี้จะทำให้สมาชิกในกลุ่มรับรู้และคล้อยตาม

4) การใช้สารชักจูง (Persuasive Message) โดยการส่งสารสื่อประเภทต่างๆ เช่น บทความ คำพูดผ่านสื่อประเภทต่างๆ ไปยังผู้รับ ซึ่งจะทำให้บุคคลเปลี่ยนเจตคติ

2.9 สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง)

ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่ถูกเสนอโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

2.9.1 อำนาจการจัดเก็บภาษี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีอำนาจจัดเก็บภาษีจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขตท้องถิ่นใด เมื่อได้จัดสรรหรือนำส่งธนาคารที่ดิน (ม.๗๑ หรือ ๗๒) ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายจัดตั้ง ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.9.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือผู้ครอบครอง หรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ รวมถึงผู้มีหน้าที่เสียภาษีแทนผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

2.9.3 ฐานภาษี

ฐานภาษี ได้แก่ มูลค่าทั้งหมดของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง คิดจากการคำนวณมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน, ราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้าง หรือราคาประเมินทุนทรัพย์ห้องชุดเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ ตามประมวลกฎหมายที่ดินและราคาทรัพย์สินอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง โดยหักค่าบำรุงรักษาสิ่งปลูกสร้างหรือห้องชุดตามอายุของสิ่งปลูกสร้างหรือ ห้องชุดร้อยละ 1 ต่อปี แต่ไม่เกินร้อยละ 10 แทนการหักค่าเสื่อมราคาสิ่งปลูกสร้างตามอายุของสิ่งปลูกสร้างฐานราคาประเมิน ทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุดตามประมวลกฎหมายที่ดิน ราคาดังกล่าวจะกำหนดบัญชีราคาประเมินทุน ทรัพย์ใหม่และประกาศใหม่ในทุก 4 ปี

มีคณะกรรมการประจำจังหวัดแต่ละจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ปลัดจังหวัด สรรพากรจังหวัด และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 3 คน ซึ่งคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์แต่งตั้ง เป็นอนุกรรมการ ธารักษ์จังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ ส่วนกรุงเทพมหานคร มีคณะกรรมการประจำจังหวัดสำหรับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมสรรพากร เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 3 คน ซึ่งคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์แต่งตั้งเป็นอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักประเมินราคาทรัพย์สินเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ คณะอนุกรรมการดังกล่าวจะประเมินราคาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ กำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์กำหนด และให้กรมธารักษ์ หรือสำนักงานธารักษ์พื้นที่ ส่งบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีทุนทรัพย์เหล่านั้นตั้งอยู่ในระยะเวลา 30 วัน นับแต่คณะกรรมการประจำจังหวัดประกาศใช้การประเมินทุนทรัพย์

เมื่อคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ให้ความเห็นชอบราคาดังกล่าวแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศใช้บัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน ส่วนราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้าง ขึ้นอย่างอื่นหรือทรัพย์สินอื่นจะ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขโดยกฎกระทรวง ซึ่งราคาดังกล่าวจะประเมินโดย กรมธารักษ์ หรือธารักษ์พื้นที่บัญชีกำหนดราคา ประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน โรงเรือนสิ่งปลูกสร้าง และห้องชุดมีลักษณะ ดังนี้

1) บัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน เป็นการกำหนดราคาประเมินโดยวิธีเปรียบเทียบราคาตลาด กรณีไม่มีราคาซื้อขายจะกำหนดราคาโดยพิจารณาจากที่ดินหน่วยใกล้เคียง ซึ่งมีสภาพคล้ายคลึงกันโดยกำหนดราคาเป็นราคาต่อตารางวาในแต่ละโฉนดที่ดิน หรือกำหนดราคาเป็นโซนและบล็อกโดยมีแผนที่ที่ดินประกอบ ในบล็อกหนึ่ง ๆ จะแบ่งเป็นราคาต่อตารางวาในแต่ละหน่วยที่ดินโดยมีราคาแตกต่างกันตามสภาพทำเล ที่ดิน

2) บัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์โรงเรือนสิ่งปลูกสร้าง เป็นการกำหนดราคาสิ่งปลูกสร้างตามแบบมาตรฐานของแต่ละจังหวัดเป็นราคาส่ง ปลูกสร้างที่สร้างใหม่กำหนดราคาสิ่งปลูกสร้างแต่ละแบบมาตรฐานเป็นราคาต่อตารางเมตร ซึ่งมีทั้งหมด 61 แบบ และกำหนดให้หักค่าเสื่อมราคาของโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างแต่ละประเภท ดังนี้

(1) โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างที่เป็นตึก ให้หักค่าเสื่อมราคาปีที่ 1 ถึงปีที่ 10 ร้อยละ 1 ต่อปี ปีที่ 11 ถึงปีที่ 42 ร้อยละ 2 ต่อปี และตั้งแต่ปีที่ 43 เป็นต้นไป ให้หักค่าเสื่อมราคา ร้อยละ 76 ตลอดอายุการใช้งานของโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น

(2) โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างที่เป็นตึกครึ่งไม้ให้หักค่าเสื่อมราคาปีที่ 1 ถึงปีที่ 5 ร้อยละ 2 ต่อปี ปีที่ 6 ถึงปีที่ 15 ร้อยละ 4 ต่อปี ปีที่ 16 ถึงปีที่ 21 ร้อยละ 5 ต่อปี และตั้งแต่ปีที่ 22 เป็นต้นไป ให้หักค่าเสื่อมราคา ร้อยละ 85 ตลอดอายุการใช้งานของโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างนั้น

(3) โรงเรือนสิ่งปลูกสร้างที่เป็นไม้ให้หักค่าเสื่อมราคาปีที่ 1 ถึง 5 ร้อยละ 3 ต่อปี ปีที่ 6 ถึงปีที่ 15 ร้อยละ 5 ต่อปี ปีที่ 16 ถึงปีที่ 18 ร้อยละ 7 ต่อปี และตั้งแต่ปีที่ 19 เป็นต้นไป ให้หักค่าเสื่อมราคา ร้อยละ 93 ตลอดอายุการใช้งานของสิ่งปลูกสร้าง

3) บัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ห้องชุด กำหนดราคาห้องชุดโดยพิจารณาจากราคาซื้อขายห้องชุด หรือค่าเช่าของห้องชุดในแต่ละชั้นของห้องชุด ปริมาณและคุณภาพของทรัพย์ส่วนกลาง สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในอาคารชุดนั้น คุณภาพของวัสดุ และการตกแต่งภายใน การใช้ประโยชน์ในห้องชุด เช่น ห้องชุดพาณิชยกรรม ห้องชุดสำนักงาน และห้องชุดพักอาศัย ทั้งนี้โดยเปรียบเทียบกับราคาของอาคารชุดอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันใน บริเวณใกล้เคียง แล้วกำหนดราคาแต่ละอาคารชุดในราคาแต่ละชั้นเป็นราคาต่อตารางเมตรโดยวิธีเปรียบเทียบราคาตลาด

2.9.4 อัตราภาษี

ร่างกฎหมายได้กำหนดอัตราภาษีทั้งหมด 3 อัตรา คือ

1) อัตราภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั่วไป นอกเหนือจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ในการเกษตร หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัย ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของฐานภาษี

2) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตนโดยไม่ประกอบเชิงพาณิชย์ ไม่เกินร้อยละ 0.1 ของฐานภาษี

3) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประกอบเกษตรกรรม ไม่เกินร้อยละ 0.05 ของฐานภาษี

โดยที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประกอบการเกษตร ได้แก่ ใช้ทำนา, ทำไร่, ทำสวน, เลี้ยงสัตว์, เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย กำหนดร่วมกัน

ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความประสงค์และความจำเป็นในการพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ อปท. นั้น สามารถมีอำนาจออกข้อบัญญัติกำหนดอัตราภาษีเพิ่มขึ้นจากอัตราภาษีที่คณะกรรมการฯ ได้กำหนดไว้ แต่ต้องไม่เกินอัตราภาษีตามที่กำหนดข้างต้น

กรณีที่ดินที่ต้องเสียภาษีเป็นที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำ ประโยชน์ตามควรแก่สภาพที่ดิน ใน 3 ปีแรก ให้เสียภาษีไม่ต่ำกว่าอัตราภาษีทั่วไปที่คณะกรรมการกำหนดอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้กำหนดไว้ แต่ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของฐานภาษี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และหากยังมีได้ทำประโยชน์อีกให้เสียเพิ่มขึ้นอีก 1 เท่าในทุก 3 ปี แต่ไม่เกินร้อยละ 2 ของฐานภาษี ทั้งนี้ คณะกรรมการกำหนดอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างสามารถกำหนดอัตราภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าเพดานอัตราภาษีดังกล่าวข้างต้นได้

2.9.5 การลดและการยกเว้นภาษี

ร่างกฎหมายกำหนดให้มีการลดหรือยกเว้นภาษี ดังนี้

1) ผู้เสียภาษี ที่เป็นบุคคลธรรมดาและเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่ใช้ประกอบการเกษตร หรือใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือเป็นเจ้าของห้องชุดที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย อาจได้รับการลดหย่อนในการคำนวณภาษีตามเกณฑ์ขนาดพื้นที่ หรือเกณฑ์ฐานภาษีอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่

(1) เกณฑ์ขนาดพื้นที่ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต้องไม่เกิน 50 ไร่ และห้องชุด ไม่เกิน 50 ตร.ม.

(2) เกณฑ์ฐานภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือห้องชุดรวมกัน ไม่เกิน 1 ล้านบาท

2) กรณีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้รับความเสียหายมาก หรือถูกทำลายให้เสื่อมสภาพ ด้วยเหตุพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้โดยทั่วไป อปท.สามารถประกาศลดหรือยกเว้นภาษีในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งได้

3) กรณีที่มีเหตุทำให้ที่ดินได้รับความเสียหาย หรือทำให้สิ่งปลูกสร้างถูกรื้อถอนหรือทำลายหรือชำรุดเสียหายจนต้องทำการซ่อมแซมในส่วนสำคัญ สามารถขอลดหรือยกเว้นภาษี

2.9.6 การดำเนินการจัดเก็บภาษี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยต้องแสดงประเภท จำนวน และขนาดของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

2) ประกาศราคาที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หลักเกณฑ์การประเมินทุนทรัพย์สำหรับสิ่งปลูกสร้าง อัตราภาษีที่จัดเก็บ และรายละเอียดอื่นที่จำเป็นในการจัดเก็บภาษีในแต่ละปี

3) ประเมินมูลค่าที่ดิน สิ่งปลูกสร้างหรือห้องชุด จำนวนภาษีที่ต้องชำระ แจ้งการประเมินและส่งแบบแสดงรายการเสียภาษีให้แก่ผู้เสียภาษี

4) ประกาศจัดเก็บภาษีที่ต้องชำระและภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม สำหรับการค้างชำระให้ออกคำสั่งเป็นหนังสือยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษี เพื่อนำเงินมาชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่างๆ

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยที่ถูกเผยแพร่ในวารสารวิชาการต่างๆ และเป็นงานวิจัยวิทยานิพนธ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัยนี้

2.9.1 วีระศักดิ์ เครือเทพ, จรัส สุวรรณมาลา และถวิลวดี บุรีกุล (2555) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาและสำรวจทัศนคติทางการคลังและงบประมาณของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2554” เพื่อสำรวจถึงทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับขนาดของรายจ่ายภาครัฐและระดับภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บ แนวทางในการจัดสรรงบประมาณ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก รัฐบาลจะมีแนวนโยบายในการจัดหารายได้อย่างไร เช่นใด โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัว และที่สำคัญควรมีการกระจายตัวภาระภาษีอากรเช่นใด และประเด็นที่สอง รัฐมีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณลงสู่แผนงานด้านต่างๆ อย่างไร และสามารถจัดสรรงบประมาณได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือความต้องการของประชาชนหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า

1) การศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการคลังแบบกีนฟรี คือ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต่างเรียกร้องให้รัฐจัดบริการเพิ่มขึ้น แต่กลับไม่ประสงค์จะให้มีการสนับสนุนแก่รัฐโดยการจ่ายภาษีอากรเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกัน (ประชาชนยังคงมีท่าทีที่รังเกียจภาษีอากรพอสมควร)

2) การศึกษายังพบว่า ทัศนคติทางการคลังมีความแตกต่างกันพอสมควรระหว่างกลุ่มประชาชนที่ชอบกลุ่มทางการเมืองแตกต่างกัน, ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน และ ระหว่างกลุ่มประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีผลสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายแบบประชานิยม ควรกระทำโดยมีขอบเขตจำกัด ทั้งนี้รัฐจะต้องสร้างสมดุลทางการเมืองระหว่าง

ข้อเรียกร้องของประชาชนกลุ่มต่างๆ และต้องการบริหารระบบการคลังสาธารณะให้เกิดความยั่งยืน

2.9.2 ภาวดี เกิดทุ่งยั้ง (2555) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ เปรียบเทียบกับร่างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะสำคัญของภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ ว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร และศึกษาลักษณะสำคัญของร่างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่จะนำมาแทนภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ ว่ามีข้อดีข้อเสียอย่างไร เพื่อสรุปหาแนวทางการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า

1) ภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ ไม่มีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ภาษีที่ดี แต่ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกลับมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ภาษีที่ดี ที่จะสามารถแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีภายใต้ พ.ร.บ. ทั้ง 2 ได้

2) ร่างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ยังพบข้อสังเกตบางประการที่สามารถนำไปสู่การเสนอแนวทางในการจัดเก็บ ได้แก่ ควรเพิ่มอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเชิงพาณิชย์ให้สูงขึ้น ควรกำหนดอัตราภาษีให้เป็นอัตราก้าวหน้า และยกเลิกเพดานภาษีสำหรับที่ดินที่ทิ้งร้าง โดยมูลค่าของทรัพย์สินต้องมีความแตกต่างกันตามความเจริญของแต่ละท้องที่

2.9.3 พัทรี บุสสร (2554) ศึกษาเรื่อง “การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน และแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อศึกษาแนวคิด หลักการ และโครงสร้างในการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม โดยเน้นเฉพาะภาษีสิ่งแวดล้อมทางน้ำ จัดเก็บจากมลพิษโรงงาน/ ภาษีสิ่งแวดล้อมทางอากาศ จัดเก็บจากมลพิษยานพาหนะ/ ภาษีสิ่งแวดล้อมในสถานบริการอาบน้ำ โดยเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการเก็บภาษี และเพื่อศึกษาการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมในต่างประเทศ นำมาเสนอแนวคิดในการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมโดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยงานวิจัยมีสาระสำคัญดังนี้ ประเทศไทยเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมลงเรื่อยๆ ก่อให้เกิดกระแสความสนใจและจิตสำนึกที่จะรักษาสภาพแวดล้อม ทำให้มาตรการทางด้านภาษีถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นทางเลือกในเชิงนโยบายเนื่องจากเหตุผลหลายอย่าง เช่น ประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากมลพิษ, ภาษีสิ่งแวดล้อมจะช่วยทำให้สถานะทางการคลังของท้องถิ่นดีขึ้น และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งการศึกษางานวิจัยนี้ ใช้วิธีการศึกษาแบบวิจัยเอกสารแล้วนำมาวิเคราะห์ถึงแนวทางในการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า

1) การเพิ่มมาตรการทางภาษี เพื่อดูแลสิ่งแวดล้อมและการเพิ่มอำนาจจัดการดูแลให้แก่ท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม เป็นอีกหนึ่งมาตรการช่วยป้องกันดูแลสิ่งแวดล้อมล่วงหน้า ดังที่งานวิจัยเล่มนี้เสนอไว้ ให้เร่งการบัญญัติกฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อม

2) เมื่อพิจารณาถึงผลดีของการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม จะทำให้ผู้ประกอบการและประชาชนช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น การตรวจสอบการปล่อยมลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีแรงจูงใจจากรายได้ในการจัดเก็บภาษี และรัฐบาลสามารถนำงบประมาณที่จากเดิมใช้จ่ายไปเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม มาพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศได้

3) ยังก่อให้เกิดผลดีอื่นๆ ตามมา เช่น เป็นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากรธรรมชาติทั้งระดับท้องถิ่นและประเทศ มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น สอดคล้องตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่น เพิ่มรายได้ ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำของประชาชนลงได้

2.9.4 อภิวัฒน์ สมานธิ (2546) ศึกษาเรื่อง “ทัศนะของผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นต่อการปฏิรูปการกระจายอำนาจสู่ชนบท” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ บทบาทและความเป็นมาของผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นต่อการกระจายอำนาจ เพื่อศึกษาทัศนะของผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นต่อแนวทางการกระจายอำนาจสู่ชนบท และเพื่อศึกษาถึงแนวทางในการทำงานร่วมกันของผู้นำท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า

1) ระดับความรู้และความเข้าใจต่อการกระจายอำนาจ พบว่านักการเมืองท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าผู้นำท้องถิ่น ส่วนทัศนะต่อการกระจายอำนาจของผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

2) ทัศนะต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน พบว่าผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในระดับที่ดี (มาก) โดยมองว่าการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นร่วมมือกันจะสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และจะทำให้การปฏิรูปการกระจายอำนาจสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) บทสัมภาษณ์ผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น พบว่าปัญหาที่สำคัญในการกระจายอำนาจ คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังมิได้มีการศึกษาในระดับต่ำ รวมไปถึงงบประมาณที่โอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มากพอ ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทางการกระจายอำนาจ พบว่าในท้องถิ่นบางแห่งยังมีความขัดแย้งระหว่างผู้นำท้องถิ่นและ

นักการเมืองท้องถิ่น เพราะยังแยกไม่ออกระหว่างการพัฒนาท้องถิ่น และการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในท้องถิ่นและได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเช่นเดียวกับนักการเมืองท้องถิ่น แต่กลับไม่มีสิทธิในการบริหารงบประมาณท้องถิ่น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) กรณีศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล” เป็นการศึกษาวิจัยด้วยวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 วิธีการดำเนินงาน

3.1.1 การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research)

โดยทำการศึกษาค้นคว้าจาก หนังสือการคลังภาครัฐ ว่าด้วยการแย่งชิง หักหลัง และล่มสลาย ภาครายได้ของรัฐ, ประชาธิปไตยทางการคลัง: แนวคิดและวิธีวิจัย, หลักการแนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทัศนคติ, แนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลัง, แนวคิดเรื่องภาษี และแนวคิดเรื่องประเพณีรายรับที่เหมาะสมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นต่อการปฏิรูปการกระจายอำนาจสู่ชนบท, การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และบทความวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปัญหาการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาล, การศึกษาและสำรวจทัศนคติทางการคลังและงบประมาณของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ. 2554 เป็นต้น เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเอกสารทั้งหมดเหล่านี้ มาสร้างกรอบความคิด พร้อมทั้งนำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

3.1.2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Research)

ความรู้จากการศึกษาเอกสารทั้งหมดข้างต้น นำมาสู่การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ การสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้เครื่องมือในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ได้จากการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกเทศมนตรี, รองนายกเทศมนตรี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งก็คือ นายกเทศมนตรี, รองนายกเทศมนตรี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด เทศบาล 2,440 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 5,335 แห่ง จากการสำรวจข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ

ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ		
๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด	๗๖	แห่ง
๒. เทศบาล	๒,๔๔๐	แห่ง
เทศบาลนคร	๓๐	แห่ง
เทศบาลเมือง	๑๗๘	แห่ง
เทศบาลตำบล	๒,๒๓๒	แห่ง
๓. องค์การบริหารส่วนตำบล	๕,๓๓๕	แห่ง
๔. องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ (กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา)	๒	แห่ง
รวมทั้งสิ้น	๗,๘๕๓	แห่ง

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ 9 มีนาคม 2558

แหล่งที่มา: สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2558.

3.2.1 ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาล

ตามโครงสร้างคณะผู้บริหารจะประกอบด้วย นายกเทศมนตรี และรองนายกเทศมนตรี ที่มาจากคณะเทศมนตรีเลือกมาจากสมาชิกเทศบาลตามจำนวน ดังนี้

เทศบาลตำบล	มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน
เทศบาลเมือง	มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน
เทศบาลนคร	มีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

ดังนั้น จำนวนประชากรผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาล ประกอบไปด้วย นายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน และรองนายกเทศมนตรี จำนวน 2-4 คน จากจำนวนเทศบาล 2,440 แห่งทั่วประเทศ มีจำนวนรวมทั้งหมด 7,558 คน (เมื่อคิดจำนวนรวมทั้งหมดในกรณีที่แต่ละเทศบาลมีรองนายกเทศมนตรีเต็มจำนวนตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างคณะผู้บริหาร)

3.2.2 ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล

ตามโครงสร้างคณะผู้บริหารจะประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการแต่งตั้งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิน 2 คน

ดังนั้น จำนวนประชากรผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบไปด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1-2 คน จากจำนวนเทศบาล 5,335 แห่งทั่วประเทศ มีจำนวนรวมทั้งหมด 16,005 คน (เมื่อคิดจำนวนรวมทั้งหมดในกรณีที่แต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลมีรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเต็มจำนวนตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างคณะผู้บริหาร)

เมื่อรวมจำนวนประชากรผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศแล้ว มีจำนวนทั้งหมด $7,558 + 16,005 = 23,563$ คน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างการวิจัย มีวิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรดังนี้

การสุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานี้กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 150 คน โดยการสุ่มตัวอย่างนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นไปตามโอกาสหรือไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยทำการเจาะจงเฉพาะไปยังนายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เข้าร่วมอบรมในหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง ของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) นายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี หลักสูตรผู้บริหารท้องถิ่นระดับสูง รุ่นที่ 37 (อบรมตั้งแต่วันที่ 11-29 พฤษภาคม พ.ศ.2558)

2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หลักสูตรผู้บริหารท้องถิ่นระดับสูง รุ่นที่ 51 และ 41 (อบรมตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน – 8 พฤษภาคม พ.ศ.2558)

และสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน โดยทำการเจาะจงสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อต้องการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้มีประสบการณ์ในเรื่องที่ศึกษา ซึ่งได้แก่ นายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี จำนวน 5 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน

สำหรับเหตุผลที่เลือกการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น ด้วยวิธีแบบเจาะจงได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างเพียง 150 คนจากจำนวนประชากรทั้งหมดนั้น มีเหตุผลทางด้านการเก็บ ข้อมูลให้ได้ครบทั้งเทศบาล 2,440 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 5,335 แห่งนั้น เป็นการ ศึกษาวิจัยที่อาจใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน และอาจมีปัญหาด้านการเดินทางและงบประมาณที่ใช้ใน การวิจัย และผู้วิจัยเองมีเหตุผลที่เลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น เพราะผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการจัดฝึกอบรมของสถาบันมีผู้บริหารท้องถิ่นเข้ามาอบรมในลักษณะที่ หลากหลายจากทั่วประเทศ ทำให้ตัวอย่างที่ได้ไม่กระจุกตัวของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง หรือจังหวัดใด ภูมิภาคใดเป็นหลัก

3.3 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ โดยเก็บข้อมูล จากแหล่งต่างๆดังนี้

3.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการวิจัย ทางเอกสารแนวคิดทัศนคติ, แนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลัง, แนวคิดเรื่องภาษี และ แนวคิดเรื่องประเภทรายรับที่เหมาะสมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหนังสือ อาทิ หลักการ แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปัญหาการคลังขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาล วิชยานิพนธ์การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมโดยองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น รวมทั้งกฎระเบียบข้อปฏิบัติของทางราชการ อาทิ ร่าง พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง : สศค.)และเอกสาร วิชาการที่เกี่ยวข้องแหล่งข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง อาทิ แหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ข่าวสาร บทความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในปี 2557-2558

3.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาจากแบบสอบถามและรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 150 ชุดประกอบด้วย คำถามแบบมาตรวัดแบบรวมคะแนน หรือมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Rating Scale) ตามวิธีของ Rensis Likert และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อศึกษาถึงทัศนะของ ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจ การคลัง: สศค.)นอกจากนี้ยังศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview)

ได้แก่ นายกเทศมนตรี, รองนายกเทศมนตรี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งหมดจำนวน 10 แห่ง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการหาข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยสามารถอธิบายเครื่องมือที่ใช้ได้ดังต่อไปนี้

3.4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

เป็นเครื่องมือที่ได้รับการออกแบบจากการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลในชั้นพุทธิภูมิที่มีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่จะศึกษาต่อไป โดยแบบสอบถามได้ทำการแบ่งข้อคำถามออกเป็นทั้งหมด 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศอายุระดับการศึกษาตำแหน่งงานในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) รูปแบบสังกัดในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 คือ คำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อวัดความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารท้องถิ่นโดยแบบทดสอบมีลักษณะเลือกตอบ “ถูก หรือ ผิด” ตามที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้และเข้าใจในข้อคำถามนั้นๆ

ส่วนที่ 3 คือ คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างโดยเป็นแบบสอบถามลักษณะ มาตรวัดแบบรวมคะแนน หรือมาตรวัดแบบ ลิเคิร์ท (Rating Scale) โดยมีระดับวัดทั้งหมด 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) เห็นด้วย (4) ไม่แน่ใจ (3) ไม่เห็นด้วย (2) และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)

ส่วนที่ 4 คือ คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยคำถามในส่วนที่ 4 นี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย คือ คำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นแบบสอบถามลักษณะมาตรวัดแบบรวมคะแนน หรือมาตรวัดแบบ ลิเคิร์ท (Rating Scale) โดยมีระดับวัด 5 ระดับ และคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-Ended Questions)

3.4.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้ เป็นคำถามลักษณะปลายเปิด ที่จะทำการสัมภาษณ์จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี จำนวน 5 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์มาพิจารณา และวิเคราะห์ร่วมกับแบบสอบถามทัศนะ ให้ครอบคลุมตามแนววัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3.5 การทดสอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการทดสอบเพื่อประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการ “ทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)” ที่เรียกว่า การหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ:IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยนำแบบสอบถามเสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื่อหาดังกล่าว หรือผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัย เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบแก้ไข และให้ค่าคะแนน IOC กับแบบสอบถามนี้ ให้มีความเหมาะสมด้านเนื้อหาวัตถุประสงค์ เป็นเครื่องมือทางวิจัยที่สามารถเก็บข้อมูลได้ครอบคลุม ครบถ้วนสมบูรณ์

ซึ่งแบบสอบถามงานวิจัยนี้ ได้รับการพิจารณาประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม จากผู้เชี่ยวชาญทรงคุณวุฒิทั้งหมด 3 ท่าน และผลของการพิจารณาแบบสอบถาม ได้ค่าคะแนน IOC อยู่ในระดับ 0.93 หมายความว่า แบบสอบถามดังกล่าวมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในระดับที่ดี สามารถนำไปใช้วัดผลได้ (คำอธิบายรายละเอียดการทดสอบคุณภาพแบบสอบถามอยู่ในภาคผนวก ข.)

3.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา ค้นคว้าจากข้อมูลในขั้นทุติยภูมิแล้ว ดำเนินการออกแบบเครื่องมือสร้างเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกขึ้นมา นำแบบสอบถามไปทดสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อประเมินคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย โดยได้ผ่านการพิจารณาประเมิน

คุณภาพแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน รวมทั้งผ่านการพิจารณา แก้ไขให้มีความเหมาะสม และเป็นแบบสอบถามที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ผลคุณภาพของแบบสอบถามผ่านเกณฑ์ การประเมิน สามารถนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลได้

ขั้นที่ 2 ดำเนินการแจกแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วให้กับผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ นายกเทศมนตรี, รองนายกเทศมนตรี, นายก องค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นแบบเจาะจง จำนวน 10 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี จำนวน 5 คน นายก องค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกเทศมนตรี จำนวน 5 คนจากนั้นนำข้อมูลสัมภาษณ์มา วิเคราะห์ร่วมกับแบบสอบถาม

ขั้นที่ 4 เมื่อเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

3.6.2 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหาเอกสาร ตำรา ที่ได้ แยกแยะข้อมูลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ และข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้ เพื่ออธิบายถึง ปัญหาของการวิจัย และอธิบายผลของการวิจัยที่ได้นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยวิเคราะห์ หาค่าสถิติทางสังคมศาสตร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for Social Sciences) ซึ่งแบ่งรูปแบบการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้ วิเคราะห์หาค่าสถิติแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อประกอบการบรรยายข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.6.3 เกณฑ์การแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสอบถามโดยใช้มาตรา วัด Rating Scale ของ Likert อธิบายดังต่อไปนี้

1) ในส่วนที่ 2 ของแบบสอบถาม คือ แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ในเรื่องพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยมีรายละเอียดการกำหนดคะแนนความรู้และความเข้าใจดังนี้

เกณฑ์กำหนดการวัดความรู้ ความเข้าใจ

กรณีมีความรู้ และมีความเข้าใจ (ตอบถูกต้อง) ให้ 1 คะแนน

กรณีไม่มีความรู้ และไม่เข้าใจ (ตอบผิด) ให้ 0 คะแนน

โดยการกำหนดค่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างกรณีที่มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะกำหนดเกณฑ์ให้ต้องมีคะแนนความรู้ความเข้าใจอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนรวมทั้งหมด นั้นหมายความว่า

คะแนนรวมตั้งแต่ 0-5 หมายถึงอยู่ในเกณฑ์การแปลความหมายว่า คะแนนรวมต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนรวมทั้งหมด จึง “ไม่มีความรู้ความเข้าใจ”

คะแนนรวมตั้งแต่ 6-10 หมายถึงอยู่ในเกณฑ์การแปลความหมายว่า คะแนนรวมอยู่ในระดับร้อยละ 60 หรือสูงกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนรวมทั้งหมด จึง “มีความรู้ความเข้าใจ”

ทั้งนี้ในส่วนของการวัดความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ จะนำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายในรายละเอียดต่อไป

2) ในส่วนที่ 3 ของแบบสอบถาม คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็น แบบสอบถามลักษณะแบบมาตรวัดแบบรวมคะแนน หรือมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Rating Scale) ของ Rensis Likert มีระดับวัด 5 ระดับดังนี้

เกณฑ์กำหนดระดับความคิดเห็นของข้อความ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 5 คะแนน

เห็นด้วย ให้คะแนน 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย ให้คะแนน 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ให้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์การแปรความหมายในการวิเคราะห์เพื่อวัดระดับทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นได้แบ่งช่วงออกเป็น 5 ช่วงตามเกณฑ์การให้คะแนนมีสูตรคำนวณดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วง}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

1.00 - 1.79	หมายถึง	ระดับความไม่เห็นด้วยมากที่สุด
1.80 - 2.59	หมายถึง	ระดับความไม่เห็นด้วยมาก
2.60 - 3.39	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยปานกลาง
3.40 - 4.19	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยมาก
4.20 - 5.00	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

สำหรับนิยามความหมายของระดับความเห็นของการแปรความหมายในการวิเคราะห์ทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง กล่าวคือ ระดับความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในแต่ละช่วงเป็นการบ่งบอกว่า แต่ละระดับความเห็นนี้ มีความเข้มของความเห็น ความรู้สึก หรือเห็นพ้อง คล้อยตาม ที่แตกต่างกันออกไป และอยู่ในช่วงของเกณฑ์การให้คะแนนที่แตกต่างกัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าระดับความเห็นถูกแบ่งออกเป็น 5 ระดับและการแบ่งตามช่วงเกณฑ์การให้คะแนนนั้นก็เพื่อแสดงระดับความเห็นของแต่ละบุคคลให้มีความชัดเจนและมีความละเอียดของความเห็นมากยิ่งขึ้น

3) ในส่วนที่ 4 ของแบบสอบถาม คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า และข้อเสนอแนะที่เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-Ended Questions)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) กรณีศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่น(ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจในประเด็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

4.2 ผลการศึกษาจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

4.1 ผลการวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจในประเด็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง(ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

จากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสาร งานวิจัย บทความ วารสารวิชาการ การสัมมนา วิชาการ การประชุมวิชาการการเสวนาทางวิชาการหรือแม้กระทั่งข่าวสารตามสื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ ต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง หรือมีประเด็นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) ในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะสรุปและสังเคราะห์ พร้อมนำเสนอผลของ ประเด็นตามความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ ทั้งกลุ่มของนักวิชาการในหลากหลายสาขาที่มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจ หรือมีความสนใจในประเด็นของร่างพระราชบัญญัติภาษีและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงกลุ่มบุคคลต่างๆในสังคม เช่น นักการเมืองในระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป ที่ทำให้เกิดกระแสของ

การวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. นี้ ในมุมมองที่หลากหลาย โดยสามารถแบ่งประเด็นของความเห็นที่สรุปออกมาเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 คือกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประเด็นที่ 2 คือ กลุ่มบุคคลที่เสนอประเด็นที่ควรสนใจต่อการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และประเด็นสุดท้าย คือ ข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งจะอธิบายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

4.1.1 ประเด็นที่ 1 คือ “เห็นด้วย” ต่อการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

จากการศึกษาข้อมูลในชั้นทุติยภูมิ ที่กล่าวถึงประเด็นของ ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ กล่าวคือ กลุ่มบุคคลที่ให้ความเห็น ในทิศทางเดียวกันต่อการสนับสนุน เห็นด้วย เห็นพ้อง ให้มีการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นแหล่งรายได้หรือรายรับใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เห็นว่า จากปัญหาการคลังท้องถิ่นของไทย ที่มีรายได้ที่ไม่สัมพันธ์กับรายจ่าย คือ รายได้น้อยกว่ารายจ่าย ทำให้ท้องถิ่นต้องพึ่งพารายรับจากส่วนอื่นๆ เช่น เงินอุดหนุน เงินโอน รวมไปถึงการกู้ยืมเงิน เพื่อมาใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่นให้กับประชาชน ในขณะที่รายจ่ายของท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น แหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บเองนั้นก็กลับสวนทางกัน คือ รายได้หรือภาษีที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บเอง ไม่ว่าจะเป็น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องถิ่น และภาษีป้ายนั้น มีสัดส่วนของรายได้ไม่ถึง ร้อยละ 10 ของรายได้ทั้งหมดของท้องถิ่น และยังตอกย้ำว่า ภาษีที่ท้องถิ่นกำลังจัดเก็บอยู่นี้ เป็นภาษีที่มีความล้าหลัง ทั้งอัตราภาษีโรงเรือนและที่ดินก็สูงเกินไป และอัตราภาษีบำรุงท้องถิ่นก็ไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ไม่สามารถจัดเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยเท่าที่จะเป็นไปได้ จึงทำให้นักวิชาการที่มีความเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ได้ทำการสนับสนุนและผลักดันร่างพระราชบัญญัติในประเด็นดังกล่าว จากบทสะท้อนที่ได้จากการศึกษา ดังต่อไปนี้

ลันตา อุตมะโกติน (2553) นิติกร สำนักกฎหมาย ที่ได้เสนอบทความ เรื่อง “ภาษีที่ดินสิ่งปลูกสร้าง: ก้าวต่อไปของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ” ในการสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ระบุว่า

ระบบภาษีประเทศไทยในปัจจุบัน มีการจัดเก็บภาษีเฉพาะจากฐานรายได้และฐานการบริโภค แต่ยังไม่มีการจัดเก็บภาษีในฐานทรัพย์สินอย่างเป็นระบบของการถือครองทรัพย์สิน จึงเกิดประเด็นปัญหาว่า นโยบายการจัดเก็บภาษีของไทย

ยังขาดความเป็นธรรม เนื่องจากการจัดเก็บภาษีจากฐานรายได้และฐานการบริโภคนั้น ภาระภาษีจะตกอยู่กับชนชั้นกลางและชนชั้นล่าง แต่ชนชั้นสูงในฐานะเป็นผู้ถือครองทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ กลับไม่มีภาระภาษี หรือมีภาระน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

จากบทความวิจัยของ ดวงมณี เลาวกุล (2555) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์ ระบุว่า

ข้อบกพร่องของพ.ร.บ.ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่คำนวณภาษีบนฐานรายได้ ไม่มีฐานภาษีที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในการคำนวณภาษี จึงขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ มีฐานภาษีแคบ และมีข้อยกเว้นที่เป็นที่ยุ้อาศัย ทำให้เอื้อและเกิดการหลีกเลี่ยงภาษีของคนบางกลุ่มได้ เช่น ผู้ที่มีฐานะดี มีรายได้สูง มีบ้านขนาดใหญ่ โดยที่ไม่ต้องเสียภาษี เป็นต้น และข้อบกพร่องของพ.ร.บ.ภาษีบำรุงท้องที่ ที่มีข้อยกเว้นหรือข้อลดหย่อนที่เอื้อต่อผู้ที่มีรายได้สูง และมีโครงสร้างอัตราภาษีแบบถดถอย และเป็นอัตราภาษีที่ต่ำ เมื่อเทียบกับต่างประเทศ

และ สกนธ์ วรรณวิวัฒนา คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ประชา
ไท, 2558ก) ได้กล่าวถึง ปัญหาของภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บอยู่ และช่วยเสริมเหตุผลสนับสนุนต่อร่าง
พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ไว้ว่า

จริงๆ แล้วเรามีทรัพย์สินในรูปของภาษีและค่าธรรมเนียมอยู่แล้วในรูปของภาษีหลักๆ คือภาษีโรงเรือนและที่ดินคนที่มีทรัพย์สินเสียภาษีอยู่แล้ว เพียงแต่ปัญหาหลักๆ ของภาษีโรงเรือนและที่ดินคือเรื่องของอัตราการจัดเก็บและฐานการเก็บของมันเป็นฐานของค่าเช่า เพราะทรัพย์สินลักษณะนี้บางส่วนมีการให้เช่า และบางส่วนไม่มีการให้เช่า ที่ไม่มีค่าเช่าทำให้เราไม่รู้ว่าจะเก็บกันอย่างไรจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการประเมิน แต่เมื่อประเมิน จึงนำมาซึ่งช่องว่างการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินตรงนั้นได้รายได้จากค่าเช่า แล้วยังต้องไปเสียภาษีเงินได้อีก ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของการเสียภาษีขึ้นมา แต่ตามหลักการเก็บภาษีที่ดีต้องไม่ควรให้มีความซ้ำซ้อน...

อีกตัวที่เกี่ยวข้องกับภาษีทรัพย์สินคือภาษีบำรุงท้องที่ คือมันมีหลายอัตรา ซึ่งอัตราที่ต่ำ และโครงสร้างเป็นแบบถดถอย ยิ่งมูลค่าแพงกลับเสียน้อย ดังนั้น ความเป็นแหล่งรายได้ที่ดีจึงทำยาก ปัญหาสำคัญคือ การยกเว้นลดหย่อนของภาษีบำรุงท้องที่ในกรณีเป็นเจ้าของอยู่เองจะได้รับการยกเว้นคือ ไม่ต้องเสีย ถ้าไปทำเกษตรก็ลดลงอีก เช่น ปลูกไม้ล้มลุก ก็ได้ลดแล้ว คิดว่ากระทรวงการคลังมาถูกทางแล้ว แทนที่จะดูที่ละเปาะก็ทำมันทั้งระบบผ่านภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

และจากการศึกษา ยังพบประเด็นที่นักวิชาการหลายท่าน ที่ศึกษาถึงประเด็นของการร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของไทย ก็จะมีพิจารณาถึงภาษีทรัพย์สินในประเทศต่างๆ เพื่อเสนอเป็นข้อมูลในเชิงเปรียบเทียบว่า ในต่างประเทศมีระบบภาษีทรัพย์สินที่มีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งรายได้หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละประเทศ จะพบว่า ภาษีทรัพย์สินมีส่วนของรายได้ที่สูง เมื่อเทียบกับภาษีที่ท้องถิ่นของไทยเป็นผู้จัดเก็บเองได้ ทำให้ท้องถิ่นในประเทศที่มีเงินรายได้มาจากภาษีทรัพย์สินเป็นหลัก จึงไม่จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง หรือสามารถลดการพึ่งพาเงิน ก่อให้เกิดผลของการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นอีกหนึ่งข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนให้มีการผลักดัน และเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังตัวอย่างข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงสัดส่วนรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้จากภาษีทรัพย์สินต่อรายได้รวมของท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละประเทศ

ประเทศ	ร้อยละของรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและภาษีทรัพย์สิน
เม็กซิโก	58.7
สหรัฐอเมริกา	40.4
ญี่ปุ่น	42.4
เกาหลีใต้	34.4
ไทย	9.2

อย่างไรก็ตาม ลวรณ แสงสนิท รองผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการคลัง (ประจำไท, 2558ก) ได้กล่าวถึง ประเด็นของภาษีทรัพย์สินในต่างประเทศที่สอดคล้องกันว่า

เนื่องจากรัฐบาลนี้กล่าวถึงภาษีตัวนี้ในการแถลงของรัฐบาลที่จะมีการจัดเก็บภาษี 2 ตัวเพิ่มเติมคือภาษีมรดกที่ขณะนี้ไปอยู่ในขั้นตอนของสภากับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นภาษีที่เก็บบนฐานของทรัพย์สินที่สะสมความมั่งคั่งไว้วันนี้เราเก็บภาษีได้ประมาณ 18-19% ต่อ GDP ถ้าเทียบกับประเทศที่พัฒนาต่ำกว่าไทย ก็ดูมาก แต่ค่าเฉลี่ยของอาเซียนอยู่ที่ 21% ต่อ GDP ถ้าเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้วกลุ่ม OECD หรือประเทศในกลุ่มองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาจะเก็บประมาณ 35% ต่อ GDP ดังนั้นเราถือว่าต่ำกว่าเกณฑ์เพื่อนบ้านและต่ำกว่าประเทศกลุ่มยุโรป

นอกจากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จนเป็นแรงผลักดันทำให้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้รับความสนใจ และได้รับการสนับสนุนให้เกิดเป็นแหล่งรายได้ใหม่ให้กับท้องถิ่นแล้วนั้น ผู้วิจัยยังค้นพบถึงข้อคิดเห็นของกลุ่มบุคคลในแง่ของประโยชน์ของร่างพ.ร.บ. ที่ช่วยสนับสนุนในประเด็นของการเห็นด้วยต่อการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังต่อไปนี้

หากประเทศไทยได้กำหนดและบังคับใช้จริง ในการจัดเก็บเป็นภาษีใหม่ ภายใต้การบริหารจัดการ หรือเป็นแหล่งรายรับใหม่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กลุ่มบุคคลต่างๆ รวมไปถึงนักวิชาการ ต่างเสนอถึงการก่อให้เกิดประโยชน์ หรือผลลัพธ์ที่จะตามมาของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลลัพธ์ที่ 1 เพื่อเพิ่มรายได้จากการจัดเก็บ หรือกระจายรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยทำให้ท้องถิ่นมีแหล่งรายได้ใหม่ที่ได้เพิ่มอำนาจ หรืออิสระทางการคลังให้แก่ท้องถิ่นในการบริหารจัดการตนเองได้มากขึ้นด้วย และเป็นการเพิ่มบทบาทของท้องถิ่นในการจัดเก็บ และเพิ่มมูลค่าของภาษีฐานทรัพย์สินที่จัดเก็บได้ให้สูงขึ้น ซึ่งจากเดิมที่การจัดเก็บรายได้จากภาษีในท้องถิ่นมีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย (ประมาณ ร้อยละ 9-10 ของรายได้ท้องถิ่นทั้งหมด) และไม่มีที่ท่าว่าจะมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นจากเดิมได้เลย ดังนั้นเมื่อมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายในท้องถิ่นของตนเอง ทำให้ท้องถิ่นที่มีความสามารถในการจัดเก็บจะมีรายได้จากภาษีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ ทำให้โครงสร้างของฐานภาษีภายในท้องถิ่นมีการขยายฐานภาษีให้กว้างขึ้น เนื่องจากประชาชนทุกคนที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินก็ต้องเข้ามาเป็นผู้เสียภาษีในระบบภาษี และแต่ละท้องถิ่น

ยังสามารถกำหนดอัตราภาษีในท้องถิ่นของตนเองได้โดยที่ไม่เกินจากเพดานภาษีที่กำหนดไว้ จึงทำให้ท้องถิ่นสามารถนำรายได้ที่มากขึ้น เพื่อมาพัฒนาและสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เพิ่มขึ้น และหลากหลายตามลำดับ ดังการเสวนาทางวิชาการที่พยายามชี้ให้เห็นว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

รังสรรค์ ศิริวรรณศาสตร์ ปลัดกระทรวงการคลัง (ประชาไท, 2558ก) ได้กล่าวสนับสนุน เพื่อชี้เป็นหลักฐานว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ของการเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น ไว้ว่า

การจัดเก็บภาษีตัวนี้วัตถุประสงค์หนึ่งคือมุ่งสร้างรายได้ของ อบต. ซึ่งแต่เดิมรายได้ค่อนข้างต่ำ รายได้รวมของ อบต. ทั้งหมดปีหนึ่ง โดยในปี 56 อยู่ที่ประมาณ 5.7 แสนล้านบาท และปี 57 นี้ ประมาณ 6.2 แสนล้านบาทเป็นรายได้ที่ท้องถิ่นเก็บเองเพียง 5 หมื่นล้านบาทเท่านั้น หรือประมาณ 8-9% เท่านั้น นอกนั้นเป็นรายได้ภาษีที่รัฐบาลเก็บและแบ่งให้ ปี 56 ตัวเลขที่รัฐบาลจัดสรรให้

ดวงมณี เลาวกุล อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ประชาไท, 2558ข) ได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า

“การเก็บภาษีแบบใหม่นี้มันจะเป็นการขยายฐานภาษีแล้วก็ทำให้ อบต. สามารถเพิ่มการจัดเก็บได้มากขึ้นมีอัตราภาษีที่ก็จะคงที่ต่างจากภาษีบำรุงท้องที่ที่เป็นอัตราถดถอย”

และกฤษฎา จีนะวิจารณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2557) ได้ให้ความเห็นว่า

“ในระยะแรกนั้น ไม่ได้ตั้งเป้าหมายรายได้ที่จะเพิ่มขึ้นจากภาษี เพราะจะเก็บไม่ให้เกินกว่าที่ประชาชนต้องจ่าย แต่ระยะต่อไปนั้นเมื่อมีการปรับอัตราขึ้น จะทำให้ภาษีปรับเพิ่มขึ้น ตรงนี้จะทำให้ท้องถิ่นมีรายได้จากภาษีนำไปพัฒนาพื้นที่มากขึ้น”

ผลลัพธ์ที่ 2 เป็นการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่น หมายความว่า เมื่อท้องถิ่นมีอำนาจตาม พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง บทบาทหน้าที่ของท้องถิ่นก็จะสามารถมีอิสระในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ตนเองกำหนด แต่ต้องไม่เกินจากเพดานภาษี ซึ่งทำให้แต่ละท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจที่จะใช้อัตราภาษีใดก็ตาม ที่มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และสภาพเศรษฐกิจในท้องถิ่นของตนเองเป็นสำคัญ ดังนั้น เมื่อท้องถิ่นมีอิสระทางการคลังในการจัดเก็บรายได้เป็นของตนเองเพิ่มมากขึ้น ก็จะลดการพึ่งพางบประมาณ ทั้งเงินอุดหนุน หรือเงินโอนในรูปแบบต่างๆ น้อยลง นั่นก็ทำให้เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่นตามไปด้วย

และยังพบข้อสังเกตที่ว่า เมื่อประชาชนในฐานะผู้เสียภาษีให้กับท้องถิ่น ต้องมีภาระทางภาษีที่เพิ่มขึ้น เมื่อมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นผลทำให้ภาษีกลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนในแต่ละพื้นที่ เกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะรับทราบ และมีส่วนร่วมกับการภาษีใหม่นี้ กล่าวคือ ประชาชนจะเห็นความสำคัญของเงินที่จ่ายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไป เพราะมีความคิดว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นภาษีที่ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับตนเองในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ จึงทำให้ประชาชนมีความต้องการที่จะแสดงออกความคิดเห็น สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการทำงาน จัดเก็บ และบริหารใช้จ่ายเงินของท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งเป็นผลสะท้อนในด้านดีที่ประชาชนจะช่วยกำกับดูแล และตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่นว่า รายได้ที่จัดเก็บไปสามารถจัดบริการสาธารณะประเภทต่างๆ ที่มีคุณภาพ สอดคล้องและเหมาะสมกับท้องถิ่นหรือไม่ และต้องสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ ในฐานะผู้เสียภาษีและรับบริการสาธารณะของท้องถิ่นโดยตรง

ดังตัวอย่างที่ ดวงมณี เลาวกุล (ประชาไท, 2558ข) ได้ระบุถึง ประโยชน์ของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น และเป็นผลสืบเนื่องมาจาก การกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่น กล่าวว่

ผลดีในด้านการกระจายอำนาจทางการคลัง เนื่องจากประชาชนในพื้นที่จะต้องเสียภาษีส่งผลให้ประชาชนสนใจที่จะตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้นว่านำเงินภาษีไปใช้ในด้านไหนบ้าง เป็นการทำให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมันก็สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจด้วยที่

อปท.สามารถกำหนดอัตราภาษีเองได้ แต่จะไม่เกินอัตราเพดานที่ตั้งไว้ในส่วนของประโยชน์ในการใช้ที่ดิน เนื่องจากภาษีนี้ทำให้เกิดต้นทุนในการถือครองที่ดิน ทำให้ผู้ที่ถือครองที่ดินว่างเปล่านำที่ดินออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ผลลัพธ์ที่ 3 ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์ที่ดิน

เป้าหมายในส่วนของการใช้ประโยชน์ที่ดิน จากการศึกษาของผู้วิจัยเห็นว่า จะก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น พบว่าประชาชนผู้ที่ถือครองที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม เช่น ถือครองที่ดินรกร้าง ว่างเปล่า หรือ ตึกแถวที่ไม่ได้ทำประโยชน์ทางการค้า หรือที่อยู่อาศัย ประชาชนเหล่านี้ก็จะถูกกระตุ้นโดย ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ท้องถิ่นจะดำเนินการจัดเก็บ ในอัตราที่สูงกว่าอัตราปกติ เป็นผลทำให้ประชาชนที่เป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ต้องพยายามหาวิธี หรือนำที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้ มาสร้างหรือทำให้เกิดประโยชน์ในทรัพย์สินขึ้น

การใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นเครื่องมือในการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เพิ่มขึ้นนี้ ได้รับความเห็นจากนักการเมืองและข้าราชการที่เห็นพ้องด้วยยกตัวอย่างเช่น

สมศักดิ์ ปรีศนันทกุล (บทสัมภาษณ์ เรื่อง สมศักดิ์หนุนออกกฎหมายเก็บภาษีที่ดิน เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2554 อ้างถึงใน แบริ่ง งามอรุณโชติ และคณะ, 2554) กล่าวว่า

ที่ผ่านมานักลงทุนต่างประเทศพยายามเข้ามาทำธุรกิจทางด้านพลังงานทำให้ขาดแคลนพื้นที่หากพบว่าพื้นที่ใดมีการปรับเปลี่ยนตัวอย่างเช่นเดิมเป็นพื้นที่ทำการเกษตรแต่ปรับเปลี่ยนสภาพไปใช้ในเชิงที่ต้องเสียภาษีก็ควรจะมีการเก็บภาษีมากขึ้นรวมทั้งใครครอบครองที่ดินจำนวนมากแต่ไม่ได้ทำอะไรก็ควรถูกเก็บภาษีเพิ่ม

และยังมีข้อเสนอสนับสนุนให้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นเป้าหมายของการนำที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ว่างเปล่า มาก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ทางใดทางหนึ่ง ที่สอดคล้องกับข้อคิดเห็นข้างต้น

สาธิต รังคสิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2553) และอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2552) (บทสัมภาษณ์ อ้างถึงใน แบริ่ง งามอรุณโชติ และคณะ, 2554) ให้ความเห็นว่า

เจตนารมณ์ของการปฏิรูปกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างคือ รัฐบาลต้องการจะให้มีการนำที่ดินที่ทิ้งรกร้างว่างเปล่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจ ดังนั้นถ้าผู้ครอบครองไม่ได้นำที่ดินไปใช้ประโยชน์ หรือทิ้งรกร้างว่างเปล่า ก็ควรมีมาตรการลงโทษคือ เก็บภาษีสูงซึ่งจะช่วยเพิ่มความเป็นธรรมช่วยเหลือท้องถิ่น และทำให้การใช้ทรัพยากรของประเทศมีเหตุมีผลมากขึ้น

ผลลัพธ์ที่ 4 ลดปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน และการกระจายการถือครองที่ดิน

จากเดิมการถือครองที่ดินมักจะกระจุกตัวอยู่ที่ชนชั้นนำ หรือชนชั้นสูงที่มีรายได้มาก และเกิดการกระจุกตัวอยู่ที่คนบางกลุ่ม ทำให้เกิดการกักตุนที่ดินไว้เพื่อครอบครองในการเก็งกำไร หรือมีผลทำให้ราคาที่ดินที่กักตุนไว้นั้นเพิ่มราคาสูงขึ้นกลายเป็นปัญหาราคาที่ดินแพง ดังนั้นเมื่อมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะเป็นแรงขับให้ผู้ที่ถือครองที่ดินในจำนวนมาก ที่ไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ เกิดการลดการกักตุน หรือลดการถือครองที่ดิน เพื่อเก็งกำไรได้ เพราะผู้ที่ถือครองที่ดินจะต้องแบกรับภาระภาษีที่เพิ่มมากขึ้นและการกระจายการถือครองที่ดิน ยังเป็นตัวชี้ให้เห็นถึง ความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำของสังคมได้

แต่อย่างไรก็ตาม ได้ค้นพบประเด็นข้อสงสัยที่น่าสนใจ จนทำให้นักวิชาการต่างมุ่งวิพากษ์ว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น จะช่วยลดการถือครองที่ดินได้จริงหรือไม่ ดังเช่นความเห็นของ ดวงมณี เลาวกุล อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ประชาไท, 2558ข) ที่ว่า

ในส่วนของการกระจายการถือครองที่ดินนั้น อาจไม่ได้ส่งผลมากในระยะแรก เนื่องจากอัตราภาษีนี้อยู่ในอัตราที่ต่ำ แต่ในระยะยาวมันอาจส่งผลบ้างขึ้นอยู่กับอัตราภาษีและราคาที่ดินมันต่างกันมากน้อยแค่ไหน ดังนั้นภาษีนี้นี้จึงไม่ได้ช่วยลดการกักตุนที่ดินมากนักเพราะเป้าหมายจริงๆ ของภาษีนี้นี้คือเพื่อให้เป็นรายได้ให้กับ อบต.

จากการศึกษายังพบว่าความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างยังไม่สามารถที่จะอ้างได้ว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะเป็นเครื่องมือที่ลดการกักตุนการถือครองที่ดินได้มากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการบังคับใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในแต่ละท้องถิ่น มีอัตราภาษีในลักษณะใดจะเก็บอัตราก้าวหน้า คงที่ หรือถดถอย และราคาของที่ดินที่

เพิ่มขึ้นในแต่ละปี จะเป็นตัวกำหนดว่าประชาชนจะถือครองที่ดินมากหรือน้อยอย่างไร ซึ่งสะท้อนจากความเห็นจากการศึกษา ตัวอย่างเช่น

ความเห็นของ อธิติพล ศรีเสาวลักษณ์ (มูลนิธิซีวิติ, 2553) พบว่า

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างควรที่จะเข้ามาช่วยลดแรงจูงใจการสะสมและถือครองที่ดิน ทำให้คนเหล่านั้นปล่อยที่ดินออกมา แต่ถามว่าเครื่องมือทางภาษีตัวนี้จะเกิดสิ่งเหล่านี้หรือไม่ขณะนี้ก็ยังม่มีข้อถกเถียงกันอยู่ หากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเก็บในอัตราแบบที่ร่างไว้คนรวยก็ยังคงถือครองที่ดินต่อ เพราะไม่ได้ไปถึงกระตุ้นให้คนมีที่ดินจำนวนมากๆปล่อยที่ดินออกมา ดังนั้นเพื่อให้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินการเก็บภาษี ต้องเก็บแบบสร้างภาระ แต่ภาษีตัวนี้ยังไม่ใช่ภาระ

และจากความเห็นของดวงมณี และอธิติพล ที่ได้กล่าวมานั้น ได้สอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (มูลนิธิซีวิติ, 2553) ที่ว่า

นโยบายการกระจายการถือครองที่ดินเป็นนโยบายระดับชาติมาตรการด้านภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้าเพียงด้านเดียวไม่อาจจะทำให้เกิดประสิทธิภาพทั้งระบบได้ ควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมคือการจำกัดการถือครองที่ดินการจำแนกที่ดินและกองทุนที่ดินเพื่อกระจายการถือครองที่ดินทั้งนี้การจัดเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้าทำให้ต้นทุนการเก็บที่ดินไว้สูงขึ้นจะส่งผลให้ผู้ถือครองที่ดินรายใหญ่ต้องขายที่ดินซึ่งจะช่วยให้เกิดการกระจายการถือครองรวมทั้งจะช่วยให้ราคาที่ดินลดลงด้วย

ผลลัพธ์ที่ 5 เพื่อสร้างความเป็นธรรม

เป้าหมายของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการสร้างประโยชน์ คือ การสร้างความเป็นธรรม เพราะเมื่อมีการกระจายรายได้ กระจายอำนาจทางการเมือง ที่ดินไม่ถูกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งกักตุนเพื่อตักตวงผลประโยชน์แล้วนั้น ความเป็นธรรมก็จะเกิดขึ้นได้ โดยที่ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในท้องถิ่นแต่ละที่ก็จะลดลง ความเป็นธรรมที่จะเห็นได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและ

สิ่งปลูกสร้าง อย่างเช่น จากเดิมที่ภาษีโรงเรือนและที่ดิน จะมีอัตราภาษีจากการใช้ฐานราคาในการประเมินราคาที่ดิน หรือประเมินค่าเช่า จากดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ แต่การภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะใช้ราคาประเมินที่ดินแบบใหม่ จากกรมธนารักษ์ ทำให้มีฐานในการประเมินที่เป็นมาตรฐาน เป็นผลดีที่จะเป็นธรรมมากขึ้น กับประชาชนผู้เสียภาษี ทั้งนี้จากความเห็นที่สนับสนุนการสร้างความเป็นธรรม ดังนี้

สภณ วรรณวัฒนา (ประชาไท, 2558ก) ได้กล่าวในการเสวนาวิชาการไว้ว่า

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างการออกแบบภาษีเป็นเรื่องของความเป็นธรรมด้วย เพราะเป็นการเก็บบนฐานของการประเมินมูลค่าของตลาดของทรัพย์สินจริงๆ ในบทเรียนของต่างประเทศนั้นเรื่องของฐานนั้นมีหลายประเภทบางประเทศใช้บนฐานค่าเช่า แต่เกิดปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนของรายได้รวมทั้งฐานอีกอันที่มีระดับการพัฒนาน้อย จะใช้ฐานของขนาดพื้นที่ซึ่งดีในแง่การง่ายในการจัดเก็บ แต่ไม่สะท้อนมูลค่า

ดังนั้นการเก็บบนฐานของมูลค่ามันสะท้อนความจริง ดังนั้นสิ่งที่เขียนในร่างกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตัวนี้ระบุว่าเป็นการประเมินจากมูลค่าของทรัพย์สินจึงถือว่าเป็นการมองไปข้างหน้าของฐานการจัดเก็บภาษีตัวนี้

และข้อคิดเห็นที่สอดคล้องกันของ ดวงมณี (ประชาไท, 2558ข) กล่าวว่า

ข้อเสนอในการจัดเก็บเพื่อแก้ไขความไม่เสมอภาคในสังคม เพราะเป็นภาษีทางตรงภาระภาษีก็จะตกอยู่กับคนที่มีทรัพย์สินมรดกแล้วก็ไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงได้เหมือนภาษีทางอ้อม จะมีการจัดเก็บในอัตราก้าวหน้า ซึ่งอาจมีความแตกต่างในอัตราภาษีโดยอาจขึ้นอยู่กับ อายุ ความเป็นญาติสนิทหรือห่างไกล เป็นต้น ซึ่งการจัดเก็บภาษีมรดกจะมีการจัดเก็บภาษีการให้ควบคู่ไปด้วยเพื่อป้องกันการให้มรดกกับผู้อื่นก่อนตายเพื่อหลีกเลี่ยงภาษี ส่วนวิธีการเก็บก็จะมี 2 วิธีคือ เก็บจากกองมรดกคือเก็บก่อนจะมีการแบ่งให้ทายาท วิธีที่สองคือ เก็บจากมรดกที่ทายาทแต่ละคนได้รับการแบ่งมาแล้ว

4.1.2 ประเด็นที่ 2 คือ กลุ่มบุคคลที่เสนอประเด็นที่ควรสนใจต่อการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

กระแสของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ทำให้นักวิชาการ หรือผู้ให้ความสนใจในประเด็นภาษีนี้ ต่างให้ความเห็นที่หลากหลายออกมาซึ่งความเห็นส่วนใหญ่ที่พบ จะมีทิศทางไปในทางที่เห็นด้วยและสนับสนุนให้มีภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเกิดขึ้นในท้องถิ่น ด้วยเหตุผลที่ช่วยรองรับความเห็นจากข้อมูลข้างต้นที่ได้กล่าวมา อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีประเด็นที่ควรสนใจต่อกระบวนการดำเนินการจัดเก็บภาษี กล่าวคือ

พิเชฐ ยิ่งเกียรติคุณ (2556) ได้เสนอความเห็น ในบทความ เรื่อง “ภาษีมรดก ภาษีที่ดิน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ว่าด้วยแนวทางภาษีของรัฐบาล คสช. แก่เหลื่อมล้ำจริงหรือ?” พบว่า

การไม่เลือกเก็บในอัตราก้าวหน้านั้น คงจะทำให้ฟันเฟืองของภาคประชาชนผู้นิยมการรัฐประหารต้องฝืนค้ำ เพราะแทนที่จะเป็นการไปบีบให้คนรวยคายที่ดินรกร้างว่างเปล่าออกมา (ยิ่งมีที่ดินมากยิ่งเสียภาษีมาก) กลับกลายเป็นการบีบคนชั้นกลางและคนชั้นล่างที่มีที่ดินและไม่ได้ใช้เต็มประสิทธิภาพให้คายที่ดินเนื่องจากต้องเสียภาษีในอัตราเดียวกันกับผู้ถือครองรายใหญ่ที่อัตราภาษี อาจเป็นแค่เศษเสี้ยวที่พวกเขาได้รับผลกระทบ และพร้อมจะซื้อที่ดินที่คนชั้นกลางหรือคนจนไม่สามารถจ่ายอัตราภาษีไหวแทน

ในทิศทางความเห็น ที่วิพากษ์ว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะสามารถเป็นเครื่องมือ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างรายได้แก่ท้องถิ่น และไม่ก่อให้เกิดภาระภาษีที่ประชาชนในชนชั้นกลางและชนชั้นล่างไม่แบกรับจนเกินไป แต่ความจริงแล้วจากรูปแบบของอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะเห็นว่า มุ่งที่จะเก็บภาษีกับที่ดินของเจ้าของที่มีรายได้ต่ำ แต่ไม่ได้กลายเป็นภาระภาษีของผู้ที่มีรายได้มาก หรือชนชั้นสูงที่ถือครองที่ดินในจำนวนมากๆ ได้ ดังนั้น จึงเกิดความเห็นว่าการภาษีที่เกิดขึ้น จึงตกเป็นของประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มที่มีรายได้สูง หรือกลุ่มที่ครอบครองที่ดินมาก จะต้องมาเดือดร้อนและเสียภาษีในอัตราที่เท่ากับผู้มีรายได้สูงนั่นเอง ทำให้เป็นเหตุผลว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แม้จะช่วยสร้างให้เกิดประโยชน์จากรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้น แต่การจัดเก็บนั้นต้องไม่ลืมหูลืมตาถึงประชาชน ผู้ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของแหล่งเงินภาษีที่ท้องถิ่นต้องจัดเก็บด้วยว่า ภาษีที่กำหนดนั้นเป็นไปตามหลักของความสามารถในการจ่ายแล้วหรือไม่ และ

ผลลัพธ์ที่เกิดจากรายได้ที่มากขึ้นนี้ มีความคุ้มค่าหรือเหมาะสมกับภาระภาษีที่ประชาชนแต่ละชนชั้นต้องแบกรับไหวหรือไม่ จากข้อคิดเห็นที่แสดงให้เห็นถึงมุมที่ไม่เห็นด้วย ต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จากตัวอย่างพบว่า

พิชัย นริพทะพันธุ์ อดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (ผู้จัดการออนไลน์, 2558) กล่าวว่า ภาระภาษีดังกล่าวจะสร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนเป็นจำนวนมากและอาจจะทำให้ประชาชนที่ไม่สามารถจ่ายภาษีดังกล่าวได้ต้องแก้ปัญหาด้วยการขายที่ดินหรือบ้านพักเพื่อย้ายออก อย่างไรก็ตามในอดีตก็เคยมีแนวคิดนี้แต่หลังจากพิจารณาแล้ว พบว่าะยังทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทำให้ประชาชนที่มีรายได้น้อย ไม่สามารถอยู่ร่วมกับประชาชนที่มีรายได้มากได้ เพราะจะต้องขายที่ดินและบ้าน เพื่อมาชำระภาษีนี้

การที่รัฐจะเก็บภาษีเพิ่ม รวมถึงภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและการขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มอาจจะทำให้เศรษฐกิจที่ย่ำแย่อยู่แล้วยิ่งแยกลงไปอีกเหมือนกับรถยนต์ที่เร่งไม่ขึ้นแล้วยังไปเหยียบเบรกอีกซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจหยุดชะงัก สิ่งที่รัฐบาลควรเร่งทำเพื่อหารายได้เข้ารัฐคือ การฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วนโดยเร่งสร้างความมั่นใจจากต่างประเทศซึ่งเป็นปัจจัยหลักและอยากให้รัฐบาลได้พิจารณาทบทวนว่าในภาวะเศรษฐกิจย่ำแย่เช่นนี้รัฐบาลควรเก็บภาษีเพิ่มหรือไม่

และอีกความเห็นหนึ่งที่ช่วยให้ข้อคิดเห็นนี้มีความชัดเจนขึ้น คือ พิชเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล อดีต รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (ผู้จัดการออนไลน์, 2558) ได้ระบุว่า บ้านส่วนหนึ่งเจ้าของบ้านอยู่เองแต่อีกส่วนหนึ่งมีผู้เช่าอยู่ ไม่ว่าจะเช่าอาศัย หรือเช่าเพื่อประกอบการอาชีพหากเจ้าของบ้านมีภาระต้องเสียภาษีบ้านแน่นอนที่จะต้องผลกระทบไปยังผู้เช่าบ้านในรูปของค่าเช่าค่าเช่าที่จะขึ้นคงไม่ได้เป็นไปตามสัดส่วนภาษี เช่น ภาษีปีละ 1,500 บาท ค่าเช่าอาจขึ้นเดือนละ 200 บาท กลายเป็นภาระที่จะถูกผลักต่อไปปีละ 2,400 บาท นั่นคืออีกส่วนหนึ่งของค่าครองชีพที่จะเพิ่มขึ้นหรือกระทรวงการคลังคิดว่าบ้านที่ให้เช่าลักษณะเช่นนี้ไม่มีจริงหรือคิดว่าเจ้าของบ้านจะรับภาระภาษีไว้เองโดยไม่ผลักภาระต่อให้ผู้เช่า

ในเชิงสังคมรัฐบาลต้องไม่ลืมว่าบ้านที่อยู่อาศัยคือปัจจัยหนึ่งในสี่ของชีวิตมนุษย์ ทุกวันนี้ภาระค่าครองชีพของประชาชนแทบจะอยู่ในวิกฤตแล้ววันนี้ประชาชนกำลังรู้สึกว่าคุณอำนาจรัฐ บังคับให้ต้องเสีย “ภาษีค่าที่ซุกหัวนอน” อย่างน่าเจ็บซ้ำ

น้ำใจ เมื่อถามว่าแล้วราคาประเมินบ้านบนที่ดินจ๊อบจ๊อย แต่ราคาบ้านแพงจะมีการหักค่าเสื่อมราคาตามอายุบ้าน เหมือนที่ธนาคารคิดเวลาไปกู้เขาหรือไม่ตอบว่ามีหัก แต่ระวังค่าที่ดินซึ่งไม่มีค่าสึกให้แต่จะสวนทางกับค่าเสื่อมราคาบ้านต่อไป คือ ภาษีค่าอาหารยาได้

4.1.3 ประเด็นที่ 3 คือ ความเห็นที่ “เสนอแนะ” ต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ความเห็นของนักวิชาการจากหลากหลายสาขา รวมถึงผู้ที่ให้ความสนใจ ต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ได้ต่างแสดงความเห็นที่หลากหลาย ทั้งเห็นด้วยที่จะมีการบังคับใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดขึ้นจริง ทั้งแสดงความเห็นในบางประเด็นที่จะไม่เห็นด้วยกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หากจัดเก็บแล้วอาจทำให้เกิดปัญหาหลายอย่างที่ประชาชนจะต้องกลายเป็นผู้แบกรับโดยตรงแทนที่จะเป็นผู้ได้ประโยชน์จากภาษี รวมทั้งความเห็นของนักวิชาการที่ต่างแสดงความเห็นถึงการวิพากษ์ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ว่าข้อเสนอแนะสำหรับภาษีที่ดินและสิ่งปลูก หากประกาศบังคับใช้ จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแก้ไข ในบางประเด็น เพื่อให้มีความเหมาะสมและเป็นภาษีที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งภาครัฐประชาชน และท้องถิ่นอย่างแท้จริง กล่าวคือ

ในร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ได้กำหนดรายละเอียดของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไว้ ทั้ง หลักเกณฑ์ ฐานภาษี อัตราภาษี การลดหย่อนภาษี ฯลฯ โดยตามหลักในขั้นต้นนี้เป็นไปตามที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ได้พิจารณาและเป็นผู้กำหนดไว้ ดังนั้นนักวิชาการจึงได้แสดงความเห็นในจุดที่เห็นว่า และอาจจะเป็นช่องโหว่ของพ.ร.บ.ฉบับนี้ ให้มีมาตรฐานและมีความเหมาะสมที่จะพร้อมบังคับใช้ โดยที่ทุกฝ่ายทั้งท้องถิ่นในฐานะผู้จัดเก็บและประชาชนในฐานะผู้เสียภาษี จะได้รับประโยชน์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยจะขอนำเสนอในประเด็นข้อเสนอแนะที่สำคัญๆ ต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และเห็นว่านักวิชาการได้ให้ความสนใจกันอย่างแพร่หลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) การลดหย่อนเพดานภาษี

จากร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กำหนดอัตราภาษีที่ใช้จัดเก็บ มีสาระสำคัญคือ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลังกำหนดอัตราเพดานภาษีสูงสุด โดยที่อยู่อาศัยไม่เกิน 0.1% ที่ดินเกษตรกรรมเสียภาษีไม่เกิน 0.05% ของมูลค่า ที่ดินเชิงพาณิชย์-กรรมเสียภาษีไม่เกิน 1% ที่ดินรกร้างว่างเปล่าเสียภาษีไม่เกิน 2% ที่อยู่อาศัยมูลค่าไม่เกิน 1 ล้าน

บาท หรือพื้นที่ไม่เกิน 100 ตารางวาได้รับการยกเว้นภาษี (ข้อมูล ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ.2558 โดย สศค.เสนอให้กระทรวงการคลังจัดเก็บภาษีในรูปแบบขั้นบันได หรืออัตราก้าวหน้าเหมือนกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้กำหนดอัตราเพดานภาษีไว้ 3 ประเภทคือ ที่ดินเพื่อการเกษตร อัตรา 0.25% ของราคาประเมิน ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัย ในอัตรา 0.5% และอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ เช่น อาคารพาณิชย์ หรือที่รกร้างว่างเปล่าไม่ได้ทำประโยชน์ตามสมควร ในอัตรา 2% อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังระบุว่า อัตราภาษีที่จะเก็บจริงนั้นจะไม่สูงเท่าอัตราตามเพดาน แต่จะต่ำกว่าอัตราตามเพดานมาก โดยเคยเสนอว่าให้เก็บที่ดินเพื่อการเกษตรในอัตรา 0.05% ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง 0.1% และเชิงพาณิชย์ 0.2% และหากยังไม่ใช้ประโยชน์ให้เพิ่มภาษีอีก 1 เท่าทุกๆ 3 ปี แต่จำนวนภาษีที่เสียต้องไม่เกิน 2% ของราคาประเมินที่ดินโดยพื้นที่เกษตรกรรมที่มีมูลค่าต่ำกว่า 1.5 ล้านบาทไม่เสียภาษี หรือบ้านที่อยู่อาศัยพร้อมที่ดินไม่เกิน 2 ล้านบาทไม่ต้องเสียภาษีที่มีราคามากกว่า 2 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 4 ล้านบาท จ่ายภาษีในอัตรา 50% ของภาระที่ต้องจ่าย เท่ากับว่าจ่ายภาษี 500 บาทต่อมูลค่าบ้านและที่ดิน 1 ล้านบาท และราคาบ้านและที่ดินเกินกว่า 4 ล้านบาท ให้จ่ายเต็ม 100% ของภาระภาษี)

ซึ่งทำให้นักวิชาการเห็นว่า ในประเด็นของเพดานภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ เสนอว่า อัตราภาษีในแต่ละประเภทยังไม่เหมาะสมตามลักษณะของที่ดินแต่ละประเภท จึงควรมีการปรับลดในบางประเภท เช่น ที่ดินในหมวดการเกษตร แต่บางประเภทก็ควรปรับให้เพดานภาษีเพิ่มขึ้น เช่น ที่ดินที่ทำการค้า พาณิชยกรรม และที่สำคัญ คือ ที่ดินรกร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ ควรปรับเพิ่มให้สูงขึ้น เพื่อจะได้ไม่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่ถือครองที่ดินเพื่อหวังผลกำไร หรือจะได้เป็นภาระภาษีสำหรับผู้ที่มีรายได้สูงมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ดังกรณีตัวอย่างข้อเสนอในเพดานภาษี ได้แก่

จักรชัย โฉมทองดี นักวิชาการอิสระ (ศูนย์ข้อมูลกฎหมาย iLaw, 2558) กล่าวถึงการลดเพดานอัตราภาษีที่ดินลงครึ่งหนึ่งว่า

ถ้าลดภาษีให้ที่อยู่อาศัยและที่เพื่อการเกษตร คนเห็นด้วยอย่างยิ่งเพราะทำให้คนทั่วไปไม่ต้องเสียภาษีเยอะ แต่ถ้าเป็นที่รกร้างว่างเปล่าขนาดใหญ่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งเพราะทำให้คนมีที่ดินเยอะไม่เกิดแรงจูงใจที่จะขายที่ดินออกมาประกอบกับราคาที่ดินเฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละ 5% ซึ่งสูงกว่าอัตราภาษีที่ต้องจ่าย 2% ดังนั้นคนมีที่ดินจำนวนมากก็ยังสามารถเก็งกำไรคั่งอยู่ การเก็บภาษีที่ดินฯ จึงไม่มีผลต่อการกระจายการถือครองที่ดิน เพียงแต่เป็นการนำรายได้เข้ารัฐการลดภาษีลงครึ่งหนึ่งเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ นอกจากการเอาใจคนถือครองที่ดินจำนวนมาก

โดยรวมแล้วมองว่ามีกฎหมายนี้ดีกว่าไม่มี แต่ประโยชน์หายไปเยอะมาก ควรเก็บจากเจ้าของที่ดินรายใหญ่ในอัตราก้าวหน้า เช่น คนที่มีที่ดินเกิน 50 ไร่ ซึ่งทั่วประเทศมีประมาณเกือบ 2 แสนคน ถ้าทำได้ จะเก็บได้เยอะมากโดยไม่จำเป็นต้องมาเก็บทุกคนในประเทศ

และอีกข้อเสนอของ ดวงมณี เลาวกุล อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์ข้อมูลกฎหมาย iLaw, 2558) เห็นว่า

สำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยรัฐต้องลดหย่อนให้ประชาชนจ่ายภาษีอย่างสมเหตุสมผล เพื่อภาระภาษีจะได้น้อยลงส่วนคนที่มีรายได้น้อยจริงๆ อาจยกเว้นภาษีไปเลยหรือจ่ายสัดส่วนน้อยกว่าคนที่มีรายได้มาก การจะปฏิเสธไม่จ่ายเลย 100% คงไม่ถูกหลัก

ทั้งนี้การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอาจปรับลดเพดานอัตราภาษีโดยที่ดินเพื่อการเกษตรเสียภาษี 0.25% ที่อยู่อาศัย 0.5% ที่ดินเพื่อการพาณิชย์ 2% ที่รกร้างว่างเปล่า ขั้นต้นเก็บ 0.5% และจะเพิ่ม 1 เท่าทุก 3 ปี แต่ไม่เกิน 2% และมีการถือครองบรรเทาภาระภาษี โดย 2 ปีแรกหลังการผ่านร่างกฎหมายภาษีที่ดินฯ จะยังไม่มีภาระภาษี ปีที่ 3 จะเก็บ 50% ปีที่ 4 เก็บ 75% และปีที่ 5 เก็บ 100%

2) การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราก้าวหน้า

เป้าหมายของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง คือ การเพิ่มรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะเป็นผู้ดำเนินการเก็บภาษี ดังนั้น อัตราภาษีที่จะก่อให้เกิดรายได้กับท้องถิ่นที่เพียงพอจากรายจ่ายของแต่ละท้องถิ่น คือ อัตราภาษีแบบก้าวหน้า เพราะอัตราภาษีจะขึ้นอยู่กับขนาดของการถือครองที่ดิน จึงทำให้ช่วยจัดปัญหาการกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไรได้ นอกจากนี้ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำของการครอบครองที่ดิน เกิดการกระจายที่ดินจากมือคนรวยไปสู่มือของคนในชนชั้นอื่นมากขึ้น และการจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้านี้ ยังช่วยลดปัญหารายได้ของท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอแบบเดิมๆ ที่ท้องถิ่นเคยเผชิญจากการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ ในอัตราคงที่ได้ ดังตัวอย่างที่เสนอ

จากการเสวนาวิชาการ เรื่อง “ทัศนะท้องถิ่นต่อร่าง พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” (สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, 2558) พบข้อเสนอแนะ ที่ระบุว่า

ไม่มีความมั่นใจว่า พ.ร.บ.นี้จะสามารถสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำได้ หรือจะมีส่วนทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน ทั้งนี้จากการกำหนดอัตราภาษีที่ไม่ได้ใช้อัตราก้าวหน้า ทำให้คนที่มีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจำนวนมาก และมูลค่ามาก กลับเสียภาษีน้อยกว่าคนที่มีที่ดินและทรัพย์สินจำนวนและมูลค่าน้อย

และยังพบข้อเสนอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าในการเสวนาวิชาการครั้งนี้ กล่าวว่า “ต้องมีการจำกัดการถือครองที่ดิน มีมากเกิน 50 ไร่ ต้องเสียภาษี และในอัตราก้าวหน้า”(สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, 2558)

3) การเตรียมความพร้อมต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อยู่บนพื้นฐานของฐานภาษี คือ มูลค่าทั้งหมดของที่ดินและสิ่งปลูก ที่ได้จากการประเมินที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนั้น ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะเป็นภาษีที่ดีและสร้างรายได้แก่ท้องถิ่นได้นั้น จะต้องอาศัยข้อมูลที่ดินและหลักเกณฑ์ในการประเมินที่เป็นมาตรฐานและสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาใช้ประกอบการจัดเก็บภาษีได้จริง ทำให้ทั้งภาครัฐ คือ กรมที่ดินและกรมธนารักษ์ ต้องเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลที่ดินอย่างครบถ้วนที่แปลงทั่วประเทศ และการประเมินราคาที่ดินได้ทุกที่อย่างเป็นมาตรฐาน ให้สามารถพร้อมรองรับต่อการใช้งานของท้องถิ่นได้ ในขณะที่ท้องถิ่นเอง ก็ต้องเตรียมพร้อมทั้งด้านข้อมูลข่าวสารของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ความพร้อมต่อการดำเนินการบริหารจัดการเก็บภาษี และบุคลากรในการทำงานของตนเอง หรือความพร้อมด้านเทคโนโลยีที่แม่นยำ ด้วยการมีข้อมูลทางแผนที่ภาษีในท้องที่เพื่อใช้ติดตามที่มีข้อมูลทันสมัย เป็นปัจจุบัน และต้องปรับอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บนั้น ไม่สร้างภาระแก่ประชาชน หรือสร้างต้นทุนต่อการบริหารงานของท้องถิ่นสูงขึ้นจากเดิม ซึ่งทั้งภาครัฐและท้องถิ่นจำเป็นต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาการทำงานของหน่วยงานตนเอง เพื่อที่จะได้พร้อมรับการจัดเก็บภาษีใหม่ในอนาคตได้ นอกจากนี้แล้ว ประชาชนในฐานะผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ทั้งเป็นผู้รับภาระภาษีและเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากสินค้าสาธารณะที่ท้องถิ่นจัดขึ้นนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมต่อการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้เช่นกัน เช่น พร้อมที่จะปรับตัวในการชำระภาษี จากคนที่ไม่เคยต้องชำระภาษีในที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และคนที่ต้องชำระเพิ่ม ทั้งนี้เป็นไปตามความสามารถในการจ่ายของแต่ละคนหรือพร้อมต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี และมีส่วนร่วมต่อการทำงานของท้องถิ่นมากขึ้น เป็นต้น ดังตัวอย่างที่เสนอไว้

จากการเสวนาวิชาการ เรื่อง “ทัศนะท้องถิ่นต่อร่าง พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” (สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, 2558) พบข้อเสนอแนะ ที่ระบุว่า

ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย หรือการกำหนดราคาตามอำเภอใจของท้องถิ่น จะเป็นปัญหาต่อผู้ประกอบการ ดังนั้นการให้อำนาจท้องถิ่น ควรมีข้อกำหนดที่ชัดเจนว่ามีหลักเกณฑ์อะไรบ้างที่ทำได้ หรือทำไม่ได้ และขณะเดียวกันผู้ประกอบการจะได้เข้าใจและเตรียมตัวรับกับต้นทุนต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้และทำอย่างไรที่จะไม่ให้เกิดการเก็บภาษีตาม พ.ร.บ. นี้กลายเป็นต้นทุนและทำให้ท้ายที่สุด ประชาชนได้รับผลกระทบ เพราะต้องแบกรับภาระต้นทุนที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอ (สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย, 2558) ที่ช่วยเสริมให้เห็นถึงประเด็นดังกล่าว ระบุว่า

ในเรื่องของการประเมินมูลค่าที่ดินและทรัพย์สิน ราคาประเมินกลางแตกต่างจากราคาซื้อขายจริงตามท้องตลาด ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงปัจจุบัน และการให้อำนาจท้องถิ่นในการประเมินราคาทรัพย์สิน ข้อเท็จจริงในท้องถิ่น คือ ในท้องถิ่นมีความแตกต่างระหว่างเมืองและชนบท และความแตกต่างในเรื่องการใช้พื้นที่ การประเมินตามขนาดพื้นที่และสิ่งปลูกสร้าง และราคาที่ประเมินก็ต่างกันมาก จะมีวิธีการประเมินอย่างไร และจะมีแนวทางการดำเนินการอย่างไรจึงจะเกิดความ เป็นธรรม

4.2 ผลการศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น(ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) โดยใช้แบบสอบถามทำการสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถแบ่งผลของการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลสภาพภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) ข้อมูลทักษะของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)
- 3) ข้อมูลข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

4.2.1 ข้อมูลสภาพภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาข้อมูลสภาพภูมิหลังของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นายกเทศมนตรี, รองนายกเทศมนตรี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 150 คน ประกอบด้วยข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลทางด้านเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่งงานในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น, สังกัดในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น, ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง และ คะแนนรวมความรู้ความเข้าใจที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

4.2.1.1 ข้อมูลด้านเพศ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวนทั้งหมด 150 คนในระดับผู้บริหารเทศบาลและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 85.3 และ เป็นเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	128	85.3
หญิง	22	14.7
รวม	150	100.0

4.2.1.2 ข้อมูลด้านอายุ

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้บริหารท้องถิ่น(ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมา คือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 30.7 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 และผู้บริหารท้องถิ่นที่ไม่ทราบอายุอีก 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามอายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
21-30 ปี	1	0.7
31-40 ปี	11	7.3
41-50 ปี	62	41.3
51-60 ปี	46	30.7
61 ปีขึ้นไป	29	19.3
ไม่ทราบค่า	1	0.7
รวม	150	100.0

4.2.1.3 ข้อมูลด้านระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมา คือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 ผู้บริหารท้องถิ่นที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และไม่ทราบค่าระดับการศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	6	4.0
ระดับมัธยมศึกษา	38	25.3
ระดับอนุปริญญา	14	9.3
ระดับปริญญาตรี	78	52.0
ระดับปริญญาโท	12	8.0
ไม่ทราบค่า	2	1.3
รวม	150	100.0

4.2.1.4 ข้อมูลด้านตำแหน่งงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมา คือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 ผู้บริหารท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 และผู้บริหารท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามตำแหน่งงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่งงาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
นายกเทศมนตรี	15	10.0
รองนายกเทศมนตรี	17	11.3
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	63	42.0
รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	55	36.7
รวม	150	100.0

4.2.1.5 ข้อมูลด้านสังกัดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมา คือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ผู้บริหารท้องถิ่นที่สังกัดในเทศบาลเมือง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่สังกัดในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ผู้บริหารท้องถิ่นที่สังกัดในเทศบาลตำบล จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 และผู้บริหารท้องถิ่นที่สังกัดในเทศบาลนคร มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ดังข้อมูล que แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามสังกัดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม

สังกัดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
เทศบาลนคร	2	1.3
เทศบาลเมือง	17	11.3
เทศบาลตำบล	13	8.7
องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่	15	10.0
องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง	76	50.7
องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก	27	18.0
รวม	150	100.0

4.2.1.6 ข้อมูลประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสมัยแรก มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 58.7 รองลงมา คือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2 จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 3 ขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และไม่ทราบค่าจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
รับเลือกตั้งเป็นสมัยแรก	88	58.7
รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2	38	25.3
รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 3 ขึ้นไป	23	15.3
ไม่ทราบค่า	1	0.7
รวม	150	100.0

4.2.1.7 ระดับความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

ผลการศึกษาพบว่า จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ทำการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 10 ข้อคำถาม โดยรูปแบบของข้อคำถามได้ให้ผู้ตอบแบบถามสอบทำเครื่องหมายหน้าข้อคำถาม โดยเลือกกว่า “ถูก” หรือ “ผิด” ปรากฏว่า ผลของการตอบคำถามได้คะแนนรวมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของผู้ตอบแบบสอบถาม จากคะแนนเต็มทั้งหมด 10 คะแนน สามารถอธิบายผลการศึกษาดังนี้ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวมมากที่สุด ได้คะแนน 8 คะแนน ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวมน้อยที่สุด ได้คะแนน 1 คะแนน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เท่ากับ 5.54 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.354 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.8

นอกจากนี้ผลการศึกษายังอธิบายว่า ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวม 6 คะแนน มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมา คือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวม 5 คะแนน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวม 7 คะแนน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวม 4 คะแนน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวม 8 คะแนน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวม 3 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีคะแนนรวม 1 และ 2 คะแนน จำนวนละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ตามลำดับ และไม่ทราบค่าคะแนนรวม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
คะแนนรวม	150	1	8	5.54	1.354

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละจำแนกตามคะแนนรวมเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

คะแนนรวม (เต็ม 10 คะแนน)	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
1	2	1.3
2	2	1.3
3	4	2.7
4	19	12.7
5	41	27.3
6	42	28.0
7	27	18.0
8	8	5.3
ไม่ทราบค่า	5	3.3
รวม	150	100.0

4.2.2 ทักษะของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

ทักษะของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในภาพรวมทั้งหมด มีระดับความเห็นอยู่ในระดับ “เห็นด้วยมาก” ที่ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.725 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4261 หมายความว่า ผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นในแนวทางที่ดี หรือเห็นด้วยต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) โดยระดับทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นได้แบ่งออกเป็น 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนี้

- ข้อที่ 1-4 คือ ทักษะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ในมิติด้านท้องถิ่น
- ข้อที่ 5-8 คือ ทักษะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ในมิติด้านภาคประชาชน
- ข้อที่ 9-12 คือ ทักษะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ในมิติด้านประโยชน์ของร่างฯ
- ข้อที่ 13 คือ ทักษะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ในมิติด้านผู้บริหารท้องถิ่น

โดยสามารถอธิบายรายละเอียดของผลการศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นคำถามที่ว่า “ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น ท่านเห็นด้วยกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 4.15 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.876 แปรผลทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

2) ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นหนทางในการเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น และแก้ไขปัญหารายได้ของท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอได้” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.876 แปรผลทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

3) ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่าท้องถิ่นของท่านมีความพร้อมที่จะมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.759 แปรผลทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

4) ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการเพิ่มภาระให้กับท้องถิ่นในการจัดเก็บและดูแล” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบ

แบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 2.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.159 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

5) ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้าใจเรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.982 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

6) ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความเต็มใจและพร้อมที่จะชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้กับท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.911 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

7) ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ได้สร้างภาระภาษีให้กับประชาชนในท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.923 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

8) ประเด็นคำถามที่ว่า “หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะมีผลกระทบต่อท้องถิ่นและประชาชน” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.928 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

9) ประเด็นคำถามที่ว่า “หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดประโยชน์” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.766 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

10) ประเด็นคำถามที่ว่า “หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะช่วยลดปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน, การกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร และเกิดการกระจายการถือครองที่ดิน” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.878 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

11) ประเด็นคำถามที่ว่า “หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและเกิดการกระจายรายได้” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.904 แปรผลทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

12) ประเด็นคำถามที่ว่า “หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่า จะเกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่น และสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในฐานะผู้เสียภาษี” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.805 แปรผลทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

13) ประเด็นคำถามที่ว่า “หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่า ไม่มีผลกระทบต่อฐานเสียงของท่านในท้องถิ่น” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.141 แปรผลทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

จากผลการศึกษาที่อธิบายข้างต้นพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีทัศนะส่วนมากในระดับ “เห็นด้วยมาก” ต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฯ โดยประเด็นคำถามที่เห็นด้วยมาก อันดับ 1 คือ “เห็นด้วยกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.876) รองลงมาอันดับ 2 คือ “ท้องถิ่นของตนเองมีความพร้อมที่จะจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.759) รองลงมาอันดับ 3 คือ “การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะเกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่น และสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในฐานะผู้เสียภาษี” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.805) รองลงมาอันดับ 4 คือ “การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นหนทางในการเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น และแก้ไขปัญหารายได้ของท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอได้” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.769) และอันดับ 5 คือ “การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่า จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดประโยชน์” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.96 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.766) แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนมากผู้บริหารท้องถิ่นมีความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในทางที่ดี หรือเห็นด้วยต่อร่างพระราชบัญญัตินี้ หากมีการดำเนินการบังคับใช้จริงภายในท้องถิ่นที่ตนเองบริหารงานอยู่

อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบความเห็นที่แตกต่างออกไปจากทัศนะในประเด็นอื่นๆ อยู่ 2 ประเด็นคำถาม คือ ผู้บริหารท้องถิ่นมีทัศนะต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในระดับ “เห็นด้วยปานกลาง” ได้แก่

ประเด็นคำถามในเรื่อง “การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการเพิ่มภาระให้กับท้องถิ่นในการจัดเก็บและดูแล” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.93 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.159) หมายความว่า ผู้บริหารท้องถิ่นบางส่วนไม่คิดว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่จะกลายเป็นภาษีใหม่ในท้องถิ่น เป็นภาระในการบริหารจัดการเก็บดูแล หรือเป็นภาระหน้าที่ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นจากเดิม

และอีกประเด็น คือ คำถามในเรื่อง “การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ไม่มีผลกระทบต่อฐานเสียงในท้องถิ่น” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.141) อธิบายได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองส่วนใหญ่มีทัศนคติเห็นว่า การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่มีผลกระทบต่อฐานคะแนนเสียงของตนเองในท้องถิ่น แต่ก็พบว่า มีผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองบางส่วน (จากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากแบบสอบถาม มีค่าการกระจายตัวของข้อมูลไปในส่วนของทัศนคติไม่เห็นด้วยต่อข้อคำถามดังกล่าวด้วย) ที่อาจมีความกังวลว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ อาจกลายเป็นดาบสองคมที่ส่งผลทำให้ฐานคะแนนเสียงและความพึงพอใจของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อตัวผู้บริหารลดลง เมื่อมีการเรียกเก็บเงินภาษีเพิ่มจากประชาชนในพื้นที่ เป็นผลทำให้ระดับทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นใน 2 ประเด็นคำถามนี้ จึงอยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง ต่างจากความเห็นในข้อคำถามอื่นๆ ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผล ของทัศนะของผู้บริหาร
ท้องถิ่น จำแนกตามประเด็นคำถามในแต่ละด้าน

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	การแปรผล
ด้านท้องถิ่น			
1.ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น ท่านเห็นด้วยกับ การบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	4.15	0.876	เห็นด้วยมาก
2. ท่านคิดว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างเป็นหนทางในการเพิ่มรายได้ให้กับ ท้องถิ่น และแก้ไขปัญหารายได้ของท้องถิ่นที่ ไม่เพียงพอได้	4.01	0.769	เห็นด้วยมาก
3. ท่านคิดว่าท้องถิ่นของท่านมีความพร้อมที่ จะมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	4.05	0.759	เห็นด้วยมาก
4. ท่านคิดว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างเป็นการเพิ่มภาระให้กับท้องถิ่นในการ จัดเก็บและดูแล	2.93	1.159	เห็นด้วย ปานกลาง
ด้านภาคประชาชน			
5. ท่านคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความ เข้าใจเรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	3.52	0.982	เห็นด้วยมาก
6. ท่านคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความเต็ม ใจและพร้อมที่จะชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างให้กับท้องถิ่น	3.68	0.911	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	การแปลผล
7. ท่านคิดว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ได้สร้างภาระภาษีให้กับประชาชนในท้องถิ่น	3.70	0.923	เห็นด้วยมาก
8. หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะมีผลกระทบที่ดีต่อท้องถิ่นและประชาชน	3.63	0.928	เห็นด้วยมาก
ด้านประโยชน์ของร่างพ.ร.บ.ฯ			
9. หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดประโยชน์	3.96	0.766	เห็นด้วยมาก
10. หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะช่วยลดปัญหาการเก็งกำไรที่ดิน, การกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร และเกิดการกระจายการถือครองที่ดิน	3.70	0.878	เห็นด้วยมาก
11. หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและเกิดการกระจายรายได้	3.68	0.904	เห็นด้วยมาก
12. หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะเกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่น และสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในฐานะผู้เสียภาษี	4.05	0.805	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	การแปรผล
ด้านผู้บริหารท้องถิ่น			
13. หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าไม่มีผลกระทบต่อฐานเสียงของท่านในท้องถิ่น	3.30	1.141	เห็นด้วยปานกลาง
การแปรผลรวม	3.725	0.4261	เห็นด้วยมาก

4.2.3 ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

ข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นมีข้อเสนอแนะต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในภาพรวมทั้งหมด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ “เห็นด้วยมาก” ที่ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.775 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.4869 หมายความว่า ผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นด้วยต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) ให้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือแก้ไข ทั้งในด้านหลักเกณฑ์ อัตราภาษี หรือเงื่อนไขข้อยกเว้นต่างๆของ พ.ร.บ. ให้มีความละเอียดของเนื้อหาสาระ และมีความเหมาะสมกับท้องถิ่นให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยสามารถอธิบายรายละเอียดของข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นข้อเสนอแนะที่ว่า “ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ควรได้รับการปรับปรุง แก้ไขและพิจารณาในรายละเอียดเพิ่มเติม” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 4.13 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.738 แปรผลทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

2) ประเด็นข้อเสนอแนะที่ว่า “ตามหลักเกณฑ์ ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขตท้องถิ่นของตนเอง ควรเป็นรายได้ของท้องถิ่นทั้งหมด ไม่จำเป็นต้องจัดสรรหรือนำส่งให้ธนาคารที่ดิน (บาง

กรณี)” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 4.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.750 แปรผลทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุด

3) ประเด็นข้อเสนอแนะที่ว่า “ควรมีการเพิ่มอัตราภาษีที่จัดเก็บสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้มากขึ้น” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 2.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.115 แปรผลทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง

4) ประเด็นข้อเสนอแนะที่ว่า “การลดหย่อนภาษี ควรมีการเพิ่มเกณฑ์การลดหย่อนภาษีให้มากขึ้น” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.944 แปรผลทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

5) ประเด็นข้อเสนอแนะที่ว่า “ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น บทบาทของท้องถิ่น และบทบาทประชาชนให้มากขึ้นในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” ผลการศึกษาพบว่า โดยค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 3.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.922 แปรผลทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก

จากผลการศึกษาที่อธิบายข้างต้น พบว่าผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับความคิดเห็นข้อเสนอแนะส่วนมากในระดับ “เห็นด้วยมาก” ต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฯ โดยประเด็นคำถามที่เห็นด้วยมาก อันดับ 1 คือ “ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ควรได้รับการปรับปรุง แก้ไขและพิจารณาในรายละเอียดเพิ่มเติม” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.738) รองลงมา อันดับ 2 คือ “ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น บทบาทของท้องถิ่น และบทบาทประชาชนให้มากขึ้นในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.922) และอันดับ 3 คือ “การลดหย่อนภาษี ควรมีการเพิ่มเกณฑ์การลดหย่อนภาษีให้มากขึ้น” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.68 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.944) แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนมากผู้บริหารท้องถิ่นมีความต้องการที่จะเสนอแนะให้มีการปรับปรุง แก้ไขร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ และต้องการให้การจัดเก็บภาษีตาม พ.ร.บ.เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นโดยสมบูรณ์ ทั้งนี้ผลการศึกษายังพบว่ามีประเด็นข้อเสนอแนะที่ผู้บริหารท้องถิ่นให้ระดับความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในระดับ “เห็นด้วยมากที่สุด” คือ ประเด็นข้อเสนอแนะที่ว่า “ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขตท้องถิ่นของตนเอง ควรเป็นรายได้ของท้องถิ่นทั้งหมด ไม่จำเป็นต้องจัดสรรหรือนำส่งให้ธนาคารที่ดิน (บางกรณี)” (มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.75) แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่นมีความต้องการให้การจัดเก็บรายได้ประเภทใหม่นั้นเป็นรายได้ของท้องถิ่นอย่างแท้จริงแบบเต็มเม็ดเต็มหน่วยและยังสะท้อนให้เห็นว่าท้องถิ่นมีความต้องการงบประมาณหรือรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นนั่นเอง แต่มีประเด็นข้อเสนอแนะที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ “เห็นด้วยปานกลาง” คือ “ควรมีการเพิ่มอัตราภาษีที่จัดเก็บสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้มากขึ้น” (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.115) หมายความว่า แม้ผู้บริหารท้องถิ่นจะมีความต้องการให้ท้องถิ่นมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากเดิม โดยอาศัยการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่ผู้บริหารท้องถิ่นบางส่วนยังมีความเห็นว่า หากมีการจัดเก็บภาษีจริง ก็ไม่ควรปรับไปกว่าที่เกณฑ์กำหนด หรือปรับเพิ่มอัตราภาษีในระดับที่ไม่มากเกินไปกว่าที่ประชาชนในท้องถิ่นจะแบกรับไหว เพื่อไม่ให้เกิดภาระทางภาษีตกอยู่ที่ประชาชน ดังข้อมูลที่แสดงในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปรผลของทัศนะผู้บริหารท้องถิ่น
จำแนกตามข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	S.D	การแปรผล
1. ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างควรได้รับการปรับปรุง แก้ไขและพิจารณา ในรายละเอียดเพิ่มเติม	4.13	0.738	เห็นด้วยมาก
2. ตามหลักเกณฑ์ ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขต ท้องถิ่นของตนเอง ควรเป็นรายได้ของท้องถิ่น ทั้งหมด ไม่จำเป็นต้องจัดสรรหรือนำส่งให้ ธนาคารที่ดิน (บางกรณี)	4.22	0.750	เห็นด้วย มากที่สุด
3. ควรมีการเพิ่มอัตราภาษีที่จัดเก็บสำหรับ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้มากขึ้น	2.91	1.115	เห็นด้วย ปานกลาง
4. การลดหย่อนภาษี ควรมีการเพิ่มเกณฑ์การ ลดหย่อนภาษีให้มากขึ้น	3.68	0.944	เห็นด้วยมาก
5. ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น บทบาทของท้องถิ่น และบทบาทประชาชนให้ มากขึ้นในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง	3.94	0.922	เห็นด้วยมาก
การแปรผลรวม	3.775	0.4869	เห็นด้วยมาก

บทที่ 5

สรุป อธิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) กรณีศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาด้วยการใช้วิธีการค้นคว้า เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) ซึ่งเป็นข้อมูลในระดับทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น เอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทัศนคติ, แนวคิดการกระจายอำนาจทางการคลัง, แนวคิดเรื่องภาษี และแนวคิดเรื่องประเภทรายรับที่เหมาะสมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นข่าวสาร บทสัมภาษณ์ เอกสารงานประชุมและสัมมนาวิชาการ ตลอดจนฉายละเอียด ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และผสมผสานเข้ากับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ที่ศึกษาด้วยการใช้วิธีการศึกษาในภาคสนาม (Field Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารฝ่ายการเมืองขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการตอบแบบสอบถาม (Questionnaire) รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติม (In-depth Interview) เพื่อให้ประกอบการศึกษาวิจัยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนประกอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการศึกษาที่ได้ มาตอบคำถามงานวิจัยในครั้งนี้โดยการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่

1) เพื่อวิเคราะห์ความเห็นของกลุ่มบุคคลที่ให้ความสนใจในประเด็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

2) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

5.1 สรุปผลการศึกษา

การกระจายอำนาจทางการคลังให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นสิ่งที่ท้องถิ่นมีความต้องการจากภาครัฐเป็นอันดับต้นๆ เพราะท้องถิ่นจะเป็นการปกครองท้องถิ่นโดยสมบูรณ์จะอาศัยเพียงแค่ความเป็นอิสระทางการเมือง และความเป็นอิสระทางการบริหารนั้น ไม่เพียงพอแต่ต้องได้รับความอิสระทางการคลังอย่างเต็มที่ควบคู่ไปด้วย เป็นที่ทราบกันดีว่า ณ ปัจจุบัน การคลังท้องถิ่นของไทย ยังไม่มีความอิสระอย่างแท้จริง ตามหลักการการกระจายอำนาจทางการคลังเนื่องจากรายได้ของท้องถิ่นหลักๆ มาจากรายรับที่ท้องถิ่นได้จากภาครัฐเป็นสำคัญ อาทิ เงินจัดสรร เงินอุดหนุน ซึ่งรายได้เหล่านี้ จะคอยช่วยเหลืออ้อมๆ ท้องถิ่นในการจัดบริหารสาธารณะทุกรูปแบบ ทั้งที่ท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นต้องจัดทำ และสิ่งที่รัฐบาลสั่งการมาให้ทำ ในทำนองเดียวกันการที่ท้องถิ่นต้องพึ่งพาอาศัยรายรับจากภาครัฐเพื่อมาใช้จ่ายดำเนินงานนั้น เหตุผลที่ยังคงเป็นปัญหาของท้องถิ่นจากอดีตตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นในประเทศไทย มาสู่ทุกวันนี้ คือ รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ซึ่งเป็นรายได้หลักของท้องถิ่น กลับสวนกระแสมีจำนวนที่สามารถจัดเก็บได้เองในอัตราที่น้อยมาก จึงทำให้รายได้ที่จัดเก็บเองของท้องถิ่นทุกที่ไม่เพียงพอกับรายจ่ายที่ต้องใช้ในท้องถิ่น

ดังนั้น เมื่อมีกระแสของความพยายามที่จะสร้างรายรับใหม่ให้กับท้องถิ่นเกิดขึ้น จึงไม่แปลกที่ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ นักวิชาการทางด้านท้องถิ่น ผู้ที่ให้ความสนใจในประเด็นการคลังท้องถิ่น หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม และท้องถิ่นเอง ต่างให้สนใจและวิพากษ์ถึงแหล่งรายรับที่ควรจะเป็นสำหรับท้องถิ่นไทย จนมาถึงประเด็นเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ฉบับที่ร่างและเสนอโดย สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ที่ทำให้เกิดการปลุกกระแสของการจัดเก็บภาษีใหม่ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้จากเดิมแนวคิดของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เคยถูกหยิบยกมาพิจารณา และได้ตกไป ก็ถูกนำมาเสนอขึ้นอีกครั้งในช่วงเวลา 2 ปีที่ผ่านมา กระแสภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่ครั้งนี้จะได้รับความสนใจมากกว่าเดิม เป็นผลให้ทั้งนักวิชาการ ผู้ที่สนใจเกี่ยวข้อง และท้องถิ่น ได้ให้ความเห็นที่ต่างแตกและหลากหลายถึงร่างภาษีนี้ จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงความเห็นของกลุ่มคนที่ให้ข้อมูลและสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการและผลลัพธ์ของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฉบับนี้ โดยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น คือ ประเด็นความเห็นของกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจต่อร่าง

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กล่าวโดยสรุป คือ

ผลการวิเคราะห์ความเห็นของบุคคลที่มีความสนใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พบว่า บรรดาเหล่านักวิชาการจากหลากหลายสาขาวิชา รวมไปถึงผู้ที่ให้ความสนใจกับประเด็นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อาทิ นักการเมือง หรืออดีตข้าราชการ ต่างให้ความเห็นที่แตกต่างกันออกไป ทั้งที่เห็นด้วย ที่จะให้มีการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือจะความเห็นที่ก่อให้เกิดประเด็นที่ควรให้ความสนใจกับร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยความเห็นที่ “เห็นด้วย” นั้น กล่าวคือ ส่วนใหญ่ แสดงความเห็นด้วยให้มีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ โดยเป้าหมายของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มรายได้ให้แก่ท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่นมากขึ้น เสริมสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในภาคประชาชนต่อการทำงานของท้องถิ่น นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินของผู้ถือครอง หรือครอบครองที่ดินจำนวนมาก เพื่อเก็งกำไร จะได้หันมาใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้ถือเป็นแนวทางที่จะใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นเครื่องมือในการสร้างประโยชน์เหล่านี้ และเมื่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ทำให้เป้าหมายทั้งหมดที่กล่าวมาเกิดขึ้นได้จริง ประชาชนในฐานะผู้เสียภาษีก็จะได้รับบริการสาธารณะในระดับที่ดี มีคุณภาพมากขึ้น จากการนำเงินภาษีที่จัดเก็บได้ และประชาชนทุกคนในท้องถิ่นก็จะมีความเสมอภาค และเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณะต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน และอาจมีบางกลุ่มที่มีความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอาจจะสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนทุกคนในท้องถิ่น ด้วยเหตุผลว่า ภาษีไม่ได้ลดความเหลื่อมล้ำของคนที่รวยและคนที่จนในพื้นที่ แต่กลับเป็นการผลักภาระภาษีไปยังคนชนชั้นกลาง และคนจนที่ต้องหาเงินมาจ่ายภาษีให้กับท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นเหตุที่ทำให้ “มีประเด็นที่ควรให้ความสนใจ” หากจะบังคับจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ขึ้นมา อย่างไรก็ตาม เมื่อการแสดงความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะมีทั้ง เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย แต่ในความเป็นจริง เมื่อร่างพระราชบัญญัตินี้ผ่านการเห็นชอบจากสภาและบังคับใช้จริงแล้ว ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ ก็ควรจะได้รับปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไข ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ แต่ละสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่นนั้นๆ จากความเห็นของนักวิชาการ ที่จะสามารถช่วยให้เห็นถึงข้อเริ่ของของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ได้ไม่มากนักน้อย เช่น ข้อเสนอให้มีการปรับอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้มีการลดหย่อนในบาง

กรณี และควรปรับเปลี่ยนในบางอัตราที่เห็นว่าจะเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนผู้มีรายได้น้อย แต่กระทบจะตกอยู่กับผู้มีรายได้น้อย หรือเป็นภาระที่ไม่เป็นไปตามหลักการภาษีที่การชำระภาษีที่ดีควรเป็นไปตามความสามารถในการจ่าย เป็นต้น

สำหรับผลการวิเคราะห์ทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิจัย คือ ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี, รองนายกเทศมนตรี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไปในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยที่ได้คือ “เห็นด้วย” กับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฉบับของ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง กล่าวโดยสรุป คือ

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 150 คน เป็นผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่ดำรงตำแหน่งในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 เป็นเพศชาย ช่วงอายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 41.3 อยู่ที่ 41-50 ปี ระดับการศึกษาร้อยละ 52.0 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามร้อยละ 42.0 ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดในองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 58.7 มีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นเป็นสมัยแรก

นอกจากนี้ การสอบถามทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ได้ทำการศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อสำรวจว่าผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่เป็นกลุ่มตัวอย่งนี้ มีความรู้ความเข้าใจถึงรายละเอียดร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มากน้อยเพียงใด ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ ณ ปัจจุบัน (ผู้บริหารท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งในปี พ.ศ.2557) ในแต่ละท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีค่าคะแนนรวมเฉลี่ย 5.54 คะแนน โดยผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่มีความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินปลูกสร้างได้คะแนนมากที่สุด อยู่ที่ 8 คะแนน ส่วนผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่ได้คะแนนน้อยที่สุด อยู่ที่ 1 คะแนน ซึ่งการศึกษาความรู้ความเข้าใจของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อวัดผลความรู้ของผู้บริหารท้องถิ่น ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน โดย คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ถือว่ามีความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ดังนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ส่วนใหญ่ร้อยละ 28.0 ได้คะแนน 6 คะแนน ถือว่าผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด สรุปได้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง

มีความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ทำให้การวิจัยครั้งนี้สามารถตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า การสอบถามทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นในประเด็นร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูก จะตอบอยู่บนความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารที่มีอยู่ในระดับที่ดี

ในส่วนของทัศนคติของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทัศนคติของผู้บริหารฝ่ายการเมือง มีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉลี่ยในภาพรวมนั้น “เห็นด้วยมาก” ต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง สะท้อนว่าผู้บริหารท้องถิ่นเห็นด้วยที่จะให้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นภาษีใหม่ที่ใช้จัดเก็บในท้องถิ่น โดยท้องถิ่นต้องมีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บและเป็นรายได้ของท้องถิ่นทั้งหมด เนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่นมีความเชื่อว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะช่วยเป็นอีกหนึ่งหนทางที่จะทำให้ท้องถิ่นของตนเองมีรายได้ที่จัดเก็บเองเพิ่มขึ้น และทำให้ปัญหาการคลังท้องถิ่นที่รายได้ไม่พอกับรายจ่ายจะได้ลดปัญหาลง นอกจากนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างประโยชน์ ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์ในที่ดิน จากเดิมที่ประชาชนจะกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร ก็จะทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน นำไปสู่การช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคม เพราะที่ดินจะไม่กระจุกตัวอยู่ที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอีกต่อไป และภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะช่วยกระตุ้นในประชาชนผู้เสียภาษีในท้องถิ่น หันมาให้ความสนใจและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานบริหารจัดการภาษีของท้องถิ่น ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่เป็นผลดีแก่ท้องถิ่น ก็จะทำให้ท้องถิ่นมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีของตนเอง นั่นคือ เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ท้องถิ่นจะมีโอกาสและมีความสามารถที่จะจัดทำสินค้าและบริการสาธารณะในประเภทที่หลากหลาย มีคุณภาพ รวมไปถึงตรงความความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความเห็นว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ หากเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นแล้ว จะไม่สร้างภาระต่อการดำเนินงานของท้องถิ่น เพราะคิดว่าท้องถิ่นของตนเองมีความพร้อมที่จะจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพียงแค่อาจจะต้องมีการวางแผนและทำความเข้าใจกับบุคลากรในท้องถิ่นใหม่ ถึงภาระหน้าที่ที่ต้องทำ ในขณะเดียวกันผู้บริหารท้องถิ่นเอง ก็ต้องคำนึงถึงประชาชนในท้องถิ่นด้วย เพราะประชาชนถือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ในฐานะที่เป็นผู้ชำระภาษีที่ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บ และในฐานะผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณะที่ท้องถิ่นจัดขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ผู้บริหารท้องถิ่นจึงมีความเห็นว่า ประชาชนในท้องถิ่นของตน มีความรู้ความเข้าใจต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดีแล้วในระดับหนึ่ง ทำให้ประชาชนใน

ท้องถิ่นมีความพร้อมและเต็มใจที่จะชำระภาษีนี้ ด้วยเหตุผลที่คิดว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะสร้างประโยชน์ต่อตัวประชาชนเอง และจะสร้างผลกระทบที่ดีเกิดขึ้นในท้องถิ่น

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการค้นพบในการศึกษาวิจัย ทศนะของผู้บริหารท้องถิ่น (ฝ่ายการเมือง) ที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ได้แบ่งประเด็นของการนำเสนอทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ออกเป็น 4 ประเด็น โดยผ่านมิติในด้านต่างๆ ดังที่จะอธิบายต่อไปนี้

5.2.1 มิติด้านท้องถิ่น

ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นรายได้ที่จะมีผลโดยตรงกับท้องถิ่น เพราะเป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีจากประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง จากการศึกษาสะท้อนทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ในฐานะหัวหน้าผู้บริหารงานของท้องถิ่นได้ว่า มีความเห็นด้วยกับการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่น เพราะเห็นว่า การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จะเป็นหนทางที่จะช่วยทำให้ท้องถิ่น ที่ประสบปัญหารายได้ที่จัดเก็บเองไม่เพียงพอกับรายจ่าย สามารถแก้ไขปัญหาได้ไม่มากนักจากรายได้ที่เพิ่มขึ้น และผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง เห็นว่า เมื่อท้องถิ่นมีรายได้ที่มากพอ ก็จะทำให้ลดการพึ่งพาเงินจากภาครัฐลงได้ นั่นคือ สิ่งที่ท้องถิ่นคาดหวังว่าจะก่อให้เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ความเป็นอิสระทางการคลังของท้องถิ่นก็จะสามารถดำเนินงานจัดสินค้าและบริการสาธารณะในแต่ละท้องถิ่นได้คล่องตัวยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการที่เห็นว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างควรเป็นอำนาจของท้องถิ่น และเป็นรายได้ที่ท้องถิ่นเองพึงได้รับการจัดเก็บ และจะช่วยส่งเสริมให้การคลังท้องถิ่นของไทยมีความเข้มแข็งมากขึ้น นอกจากนี้ความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ยังสะท้อนว่า เมื่อท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้จริง พวกเขาก็มีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เป็นภาษีอีกประเภทหนึ่งของท้องถิ่น โดยที่ไม่คิดว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้จะสร้าง หรือเป็นภาระที่ท้องถิ่นจะต้องแบกรับที่เกินตัวในการจัดเก็บและดูแล ด้วยความเชื่อว่า ท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์มากกว่าที่จะก่อให้เกิดปัญหา เมื่อพวกเขาต้องดำเนินการเอง ดังคำสัมภาษณ์ที่เป็นข้อมูลช่วยสนับสนุนความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 14 พฤษภาคม 2558) ที่ว่า“เป็นแนวทางหนึ่งที่จะ

ก่อให้เกิดรายได้ของท้องถิ่น เพื่อให้มีเครื่องมือในการบริการสาธารณะตามอำนาจที่ได้รับมอบหมาย และลดความเหลื่อมล้ำของงบประมาณ ในการพัฒนาของท้องถิ่น”

และ คำสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2558) กล่าวว่า “ท้องถิ่นพร้อมจะเก็บภาษีที่ดินในพื้นที่อยู่แล้ว ขอให้กฎหมายและกฎเกณฑ์ ออกมาชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ”

และผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2558) ยังได้สะท้อนความเห็นที่ต้องการให้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้เกิดขึ้น และเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยไม่เป็นเพียงรายได้ที่ภาครัฐจัดเก็บให้แล้วจัดสรรกลับมาเป็นรายได้ให้ท้องถิ่น เหมือนรายได้ประเภทอื่นๆ ที่ว่า

ควรให้ อบท. ได้มีบทบาทด้านการคลัง ได้มีส่วนเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน...

ให้ทาง อบต. เก็บภาษีไปใช้จ่ายใน อบต. เอง เพื่อนำเงินส่วนนี้ไปใช้จ่าย พัฒนาท้องถิ่นของพวกเรา เช่น ทำถนน-ไฟฟ้า-ประปา-การเกษตร-เด็กนักเรียนในชุมชน และประชาชนภายในตำบลของเรา

5.2.2 มิติด้านประชาชน

มิติในด้านของประชาชน ถือเป็นประเด็นที่ท้องถิ่นและภาครัฐ ไม่สามารถที่จะละเลย หรือเพิกเฉยต่อประชาชนได้ ด้วยเหตุที่ประชาชนเป็นตัวแสดงที่ได้รับผลกระทบทั้งเป็นผู้ได้รับประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการสาธารณะที่รัฐจัดขึ้น และเป็นผู้ชำระภาษี หรือแบกรับภาระทางภาษีที่รัฐกำหนดขึ้น ดังนั้นประชาชนจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่จะสามารถบอกได้ว่า การดำเนินงานของรัฐจะประสบความสำเร็จหรือไม่อย่างไร หากประชาชนให้ความร่วมมือ การบริหารจัดการของรัฐก็จะดำเนินไปได้ด้วยดี แต่หากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือ ต่อต้านภาครัฐ การบริหารจัดการของรัฐก็จะไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลได้เลย ทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงให้ความสำคัญในประเด็นของประชาชนว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนหรือไม่ ในทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ซึ่งความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองสะท้อนออกมาว่า ในฐานะที่ท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน เมื่อดำเนินการสิ่งใดไปแล้วย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนมากที่สุด เช่นเดียวกับการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้

ประชาชนในฐานะผู้เสียภาษีย่อมที่จะต้องได้รับผลกระทบโดยตรงจากการจัดเก็บนี้ โดยผู้บริหารท้องถิ่นเชื่อว่า ประชาชนในท้องถิ่นของพวกเขามีความเข้าใจเรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในระดับที่จะสามารถยอมรับ มีความเต็มใจและพร้อมที่จะชำระภาษีให้กับท้องถิ่น โดยที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า เมื่อท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บภาษีเองแล้วนั้น จะมีผลกระทบที่ดีต่อท้องถิ่นและประชาชน เพราะท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ทราบถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองได้ดีที่สุด จึงทราบว่าอะไรเป็นสิ่งที่ประชาชนต้องการหรือไม่ต้องการ จึงทำให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ จะไม่ได้สร้างภาระภาษีให้กับประชาชนในท้องถิ่นอย่างแน่นอน ทั้งนี้จากคำสัมภาษณ์ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 14 พฤษภาคม 2558) กล่าวว่า

สำหรับผลกระทบที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้น จะบอกว่าไม่มีผลกระทบคงเป็นไปได้ ย่อมจะต้องมีผลกระทบบ้างแต่ไม่มากนัก เนื่องจากเป็นพื้นที่ชนบท การถือครองไม่มากนัก แต่เพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนก็ยอมที่จะเต็มใจ

หากพิจารณา ยังค้นพบประเด็นในด้านความเห็นของนักวิชาการว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้อาจส่งผลกระทบทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต้องเป็นผู้แบกรับภาระภาษีนี้จนเกินตัว เพราะหลักการของภาษีนี้ไม่ได้จัดเก็บในรูปแบบอัตราก้าวหน้า ซึ่งนักวิชาการที่ไม่เห็นด้วยให้มีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ ระบุว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะทำให้ผู้ที่มียาได้น้อยต้องเป็นผู้แบกรับ หรือชำระภาษีในอัตราที่เท่ากับผู้ที่มียาได้มาก จึงไม่ได้ทำให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเท่าเทียม ยิ่งกลับทำให้ผู้ที่มียาได้น้อยที่ถือครองที่ดินอยู่นั้น ต้องขายที่ดิน เพื่อลดภาระที่ตนเองต้องจ่ายภาษีลง ผลก็คือ ประโยชน์ตกอยู่ที่คนบางกลุ่มที่มีรายได้มากและจ่ายภาษีน้อย ไม่ได้ทำให้ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมลง ซึ่งทำให้ประเด็นความเห็นนี้ ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองก็ได้เล็งเห็น ถึงผลของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะก่อให้เกิดกับประชาชน หากท้องถิ่นเองไม่บริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพพอ ดังนั้นผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองจึงได้เสนอว่า แม้ว่าท้องถิ่นจะมีความเห็นที่ต้องการให้จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นให้ได้ แต่อย่างแรกที่ท้องถิ่นพึงกระทำคือ การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เสียก่อน เพราะเมื่อประชาชนความเข้าใจก็จะเตรียมตัว และสร้างความพร้อมให้กับตนเองในทางที่ถูกต้อง และเป็นการช่วยทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในประเด็นที่ตัวของพวกเขาสองจะได้รับผลกระทบโดยตรงกับสิ่งที่ท้องถิ่นกำลังจะดำเนินการ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหาร

ท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2558) ที่ให้เหตุผลว่า “ประชาชนยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพราะยังเป็นเรื่องใหม่ที่ประชาชนไม่ทราบ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินนี้ ทุกอย่างจึงต้องอธิบาย ควรให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อที่ประชาชนจะได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง”

5.2.3 มิติด้านประโยชน์ของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ความเห็นที่สำคัญที่สะท้อนได้จากผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่เห็นด้วยต่อการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมถึงความเห็นจากนักวิชาการหลากหลายสาขา โดยเห็นพ้องกันว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้จะทำให้ท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่น ซึ่งคือ ผลลัพธ์ของประโยชน์ที่ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะสร้างให้เกิดขึ้นนั่นเอง ดังนั้นผู้บริหารท้องถิ่นจึงมองว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์ในแต่ละท้องถิ่น ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างไหนที่เคยรกร้างว่างเปล่า ก็จะกลับมาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น เหมือนเป็นการบีบให้ประชาชนหันมาสนใจกับทรัพย์สินของตนเองที่มีอยู่ และจะช่วยลดปัญหาการกักตุนที่ดิน เพื่อการเก็งกำไรทางการค้า เพราะเมื่อประชาชนกลุ่มใดมีที่มาก ก็ต้องเป็นไปตามหลักของการเสียภาษีที่มากขึ้นไปด้วย จึงทำให้ประชาชนลดการถือครอง เกิดการกระจายการถือครองที่ดินไปยังผู้ที่สามารถนำที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ และเมื่อที่ดินในแต่ละท้องถิ่นไม่ได้กระจุกตัวอยู่ที่คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแล้ว ย่อมทำให้ท้องถิ่นลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง และส่งผลในระยะยาวคือ เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่นตามมา ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นเชื่อว่า นอกจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะสร้างประโยชน์ในภาพรวมแก่ท้องถิ่นในเรื่องของรายได้เป็นหลักแล้ว ยังมีส่วนช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นได้ เพราะประชาชนในฐานะผู้เสียภาษี ก็ต้องให้ความสนใจกับสิ่งที่ท้องถิ่นจะทำ ว่านำเงินภาษีที่จัดเก็บได้ไปทำอะไรบ้าง ทำแล้วได้ประโยชน์ หรือตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่หรือไม่ และประชาชนเองต้องเข้าไปตรวจสอบและมีส่วนร่วม เพื่อช่วยให้การดำเนินงานของท้องถิ่นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิผลตามที่แต่ละท้องถิ่นของตนเองควรจะเป็น ดังความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2558) กล่าวว่า “กฎ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และขอบเขตของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น มีความเหมาะสมแล้ว เพราะสามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีจากที่ว่างเปล่า ไม่ทำประโยชน์ รกร้าง และท้องที่ว่างเปล่าได้จากนายทุน”

5.2.4 มิติด้านผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง

ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองมองว่า การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไม่ได้ส่งผลกระทบต่อฐานคะแนนเสียงของตนเองในท้องถิ่น ด้วยเหตุผลว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้จะช่วยให้ท้องถิ่นได้รับประโยชน์ จากรายได้ที่เพิ่มขึ้น ก็สามารถนำไปจัดบริการสาธารณะที่ดีให้กับท้องถิ่นได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน ในทำนองเดียวกัน ฐานคะแนนเสียงของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง มาจากประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น เมื่อประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจ ต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นอย่างดีแล้ว ก็เชื่อว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะได้รับความร่วมมือจากประชาชน ทำให้การดำเนินการของท้องถิ่นประสบความสำเร็จ และไม่ส่งผลถึงฐานคะแนนเสียงตามมา ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันกับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม เปิดโอกาส แสดงความคิดเห็นต่างๆ ก็ไม่มีเหตุผลใดที่จะทำให้ฐานคะแนนเสียงของผู้บริหารท้องถิ่นนั้นๆ ได้รับผลกระทบลดลง นอกจากนี้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ถูกกำหนดเพื่อท้องถิ่นอย่างแท้จริงแล้ว เป็นอำนาจของรัฐบาลกลางที่เป็นผู้กำหนดอำนาจหน้าที่ มีกฎหมายคอยควบคุมการทำงาน จึงเป็นหน้าที่ที่ท้องถิ่นต้องกระทำ ดังนั้นภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงไม่ใช่สิ่งที่ท้องถิ่นอยากจะจัดเก็บเพิ่มวันไหน เมื่อไร อย่างไรได้ตามอำเภอใจ จึงทำให้ประชาชนเห็นว่า เป็นสิ่งที่ควรกระทำเมื่อคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่น แม้ว่าประชาชนจะเป็นผู้เสียภาษีก็ตาม จากคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 29 เมษายน 2558) ที่ว่า “ถามว่ามีผลกระทบต่อคะแนนเสียงไหม คงไม่แต่ควรจะต้องชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบ และควรจะต้องมีความชัดเจน ว่าใครเสียภาษีเท่าไร เสียเพราะอะไร”

และคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองอีกท่าน (สัมภาษณ์, 14 พฤษภาคม 2558) กล่าวว่า “ไม่มีผลกระทบ เพราะเป็นนโยบายของรัฐโดยรวม ที่มีความครอบคลุมทุกพื้นที่ และเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรับผิดชอบต่อประชาชนในการเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาท้องถิ่น”

ถึงแม้ว่า ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองจะมีทัศนะว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะไม่กระทบต่อฐานเสียงของตนเองในท้องถิ่นก็ตาม แต่การศึกษาก็ยังพบประเด็นจากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารท้องถิ่นบางส่วน ที่เห็นว่า อย่างไรก็ตามภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างย่อมมีผลต่อคะแนนของพวกเขาอย่างแน่นอนเพราะผู้บริหารท้องถิ่นเมื่อจะดำเนินการสิ่งใดในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่รัฐสั่งการให้ทำ หรือสิ่งที่ท้องถิ่นคิดจะทำเอง ผู้บริหารท้องถิ่นต้องคำนึงถึงความรู้สึกของประชาชนเป็นอันดับต้นๆ หากบริหารจัดการในเรื่องที่ท้องถิ่นไม่เห็นด้วย ก็จะเป็นภาพลบต่อผู้บริหารท้องถิ่น

ด้วยเหตุที่การจะเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองในท้องถิ่นนั้น ต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชน ถึงจะสามารถดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นได้ จึงทำให้ผู้บริหารฝ่ายการเมืองต้องสนใจความต้องการของประชาชน เพื่อเป็นคะแนนเสียงของตนเองในการเลือกตั้งในสมัยนี้ และดำรงเป็นฐานคะแนนเสียงของตนเองต่อไปในอนาคตดังเช่น คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง (สัมภาษณ์, 14 พฤษภาคม 2558) ที่แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองยังคงต้องสนใจฐานเสียงประชาชนในท้องถิ่นอยู่ดี ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง หากบังคับใช้กฎหมายกับประชาชนอย่างเคร่งครัด ย่อมสร้างความไม่พอใจกับประชาชนบางกลุ่มอย่างแน่นอน ชุมชนจะรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วไม่ได้ ไม่เข้าใจทำให้ผู้บริหารเสียคะแนนเสียง”

อีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองเห็นว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกระทบต่อคะแนนเสียงในท้องถิ่น เนื่องจากตามหลักการของรายรับที่กำหนดให้เป็นรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น รายรับใดจะจัดเก็บในท้องถิ่นได้ต้องอยู่บนพื้นฐานของ “การยอมรับทางการเมือง” หมายความว่า ผู้บริหารท้องถิ่นในฐานะที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น รับรู้ประชาชนต้องการอะไร หรือไม่ต้องการอะไร ดังนั้น เมื่อมีการจัดเก็บภาษีใหม่ในท้องถิ่น ประชาชนก็ย่อมที่จะแสดงออกถึงสิ่งที่พวกเขาต้องเสียไปจากการชำระภาษี โดยที่ประชาชนยังไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ที่ตนเองจะได้รับกลับคืนมา หรือประชาชนเห็นว่า ตนเองจ่ายภาษีที่มากกว่าภาษีในท้องถิ่นอื่น โดยที่ไม่ได้สนใจถึงบริการสาธารณะที่แตกต่างกันของแต่ละท้องถิ่นด้วย ทำให้เกิดความอ่อนไหวทางการเมืองระหว่างประชาชนและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอาจกลายเป็นข้อพิพาทได้ว่าทำไมต้องเก็บ เก็บกับผู้ที่ได้รับประโยชน์ หรือผลลัทธิภาษีให้เป็นภาษีทางอ้อมสำหรับกลุ่มคนบางกลุ่ม จึงเป็นเหตุผลที่ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองบางคนมีทัศนคติว่าการจะจัดเก็บภาษีใดการยอมรับทางการเมืองของประชาชน จะส่งผลกระทบต่อฐานคะแนนเสียงของตนเองในท้องถิ่นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมด ทำให้ผู้วิจัย ได้ข้อค้นพบการวิจัยว่า “หากมีการประกาศและบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างขึ้นจริง” องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน หรือท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นจะได้รับผลกระทบอย่างไรบ้าง และผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ในฐานะผู้บริหารจัดการ และจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่น ควรให้ความสนใจ หรือให้ความสำคัญในประเด็นใดบ้าง เพื่อให้ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารท้องถิ่น สำหรับนำไปเตรียมความพร้อมต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่จะเกิดขึ้น และยังเป็นประโยชน์ทางด้านการคลังท้องถิ่น สามารถสรุปข้อค้นพบที่ได้ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงสาระสำคัญของข้อค้นพบของการศึกษาวิจัย

ประเด็น	รายละเอียด
1) ที่ดิน	- ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะเป็นเครื่องมือทางการคลังของท้องถิ่นที่ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากสัดส่วนที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง แต่อย่างไรก็ตามในภาพรวมของรายรับของท้องถิ่นอาจไม่ได้มีจำนวนเงินที่เพิ่มมากขึ้นจากเดิมเท่าไร โดยที่รัฐอาจลดรายรับของท้องถิ่นในส่วนอื่นแทน เช่น เงินอุดหนุน เพื่อคงอำนาจในการกำกับ ดูแลท้องถิ่นไว้ - ภาษีช่วยสร้างสินค้าและบริการสาธารณะที่ดี และมีความเหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นจากเงินภาษีที่จัดเก็บได้ รวมทั้งที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในท้องถิ่นจะสามารถนำมาใช้ให้มีประสิทธิภาพ หรือพัฒนาให้เกิดประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นได้มากขึ้น
2) ประชาชน	- ภาษีช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น จากการชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง แต่ในบางท้องถิ่นภาษีอาจเป็นการสร้างภาระทางภาษีในกับประชาชนบางกลุ่มในท้องถิ่น - ในระยะยาว ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะช่วยสร้างความเป็นธรรมในท้องถิ่น ในแง่ของการกระจายการถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ประชาชนมีสิทธิเข้าถึงที่ดินและสิ่งปลูกสร้างได้มากขึ้น ทำให้ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ประเด็น	รายละเอียด
2) ประชาชน	- ในด้านความรู้และความเข้าใจต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประชาชนในท้องถิ่น ถือว่ายังขาดความรู้และความเข้าใจที่เพียงพอ และยังขาดความพร้อมรับ และยอมรับผิดชอบทางด้านภาษีของประชาชน
3) ผู้บริหารท้องถิ่น	- ในการจัดเก็บภาษี ต้องคำนึงถึงพื้นฐานของการยอมรับทางการเมืองต่อประชาชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อฐานคะแนนเสียงของผู้บริหารท้องถิ่น - การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลในด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดขึ้นต่อท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นของตนเองเสมอ - ผู้บริหารท้องถิ่น บางกลุ่มอาจมีความกังวล หรือบางกลุ่มอาจไม่มีความกังวล ต่อการบริหารจัดการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่จะมีผลกระทบต่อการดำรงตำแหน่งทางการเมือง ด้วยเหตุที่ว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องกระทำตามคำสั่งของรัฐเท่านั้น จึงถือว่าไม่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการดำเนินการ หรืออาจเป็นเพราะ เมื่อรายได้ของอปท. มากขึ้น ผลประโยชน์ที่ตามมาต่อผู้บริหารท้องถิ่นก็จะมากตามไปด้วย จึงทำให้เกิดความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นที่กังวลต่อฐานคะแนนเสียงที่แตกต่างกันออกไป

5.3 ข้อเสนอแนะและข้อจำกัดจากการศึกษา

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

การศึกษาวิจัย ทศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มุ่งที่จะสะท้อนถึง ความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง ว่ามีความเห็นอย่างไรต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งการศึกษาวิจัยนี้ ยังได้สะท้อนถึง ความเห็นของนักวิชาการในแขนงสาขาต่างๆ ที่ได้ให้ความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง อย่างหลากหลาย กล่าวโดยสรุปคือผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการ ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันต่อภาพรวมของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ว่า “เห็นด้วย ให้มีการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง” ให้เป็นรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มรายได้ในท้องถิ่น ช่วยลดปัญหาการคลังท้องถิ่นที่รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย และยังช่วยทำให้เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้ท้องถิ่นมากขึ้น ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง หวังว่าเมื่อท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนของตนเองในท้องถิ่น ให้ได้รับบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ก็ยังไม่ใช้ร่างพระราชบัญญัติที่สมบูรณ์แบบ ตามที่ผู้บริหารท้องถิ่นและนักวิชาการได้เสนอแนะถึงประเด็นบางประการของร่างพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้มีความเหมาะสม ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นแต่ละท้องที่ และช่วยขจัดปัญหาทางการคลังของท้องถิ่นได้อย่างที่เป้าหมายของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกำหนดไว้ จากการวิเคราะห์ความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองและนักวิชาการ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นที่ต้องการเสนอให้มีการปรับปรุง แก้ไข พร้อมประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูก (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) ยังขาดไปบางประการ ดังนี้

5.3.1.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1) การกำหนดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ต้องเป็นไปตามหลักการความสามารถในการจ่าย (Ability to pay) คือ ประชาชนแต่ละคนควรแบกรับภาระจากการจัดเก็บภาษี ตามความสามารถในการจ่ายของแต่ละคน ผู้มีรายได้น้อยควรจ่ายบางภาษีถึงจะเหมาะสมกว่า

2) การลดหย่อนเพดานภาษี ควรมีการเพิ่มเกณฑ์การลดหย่อนภาษีให้มากขึ้น โดยอาจปรับการลดหย่อนภาษีบางประเภท เช่น ที่ดินเพื่อการเกษตร หรือการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในระยะแรก เป็น ร้อยละ 20, 30, 50 และค่อยๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย เพื่อลดการต่อต้านและช่วยให้ประชาชนได้มีเวลาในการปรับตัวต่อภาระภาษีที่เกิดขึ้น

3) ฐานภาษี ควรคำนึงถึงประชาชนและผู้ถือครองรายย่อยเป็นสำคัญ โดยฐานภาษีควรแบ่งตามโซนของพื้นที่ของกรมที่ดิน จึงจะเห็นได้ว่าเป็นการจัดเก็บที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน

4) อัตราภาษีที่คำนวณและการลดหย่อน ต้องให้เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่นและคำนึงถึงความเป็นธรรมกับเจ้าของที่ดิน โดยเฉพาะผู้ถือครองที่มีไม่มาก แต่จัดเก็บภาษีกับผู้ถือครองที่ดินจำนวนมากแทน (ซื้อไว้เก็งกำไร) เพื่อการกระจายการถือครอง และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต้องเป็นไปตามมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากเกณฑ์ในการประเมินที่ต้องมีความแตกต่างกันออกไป ตามแต่ละความเจริญของพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่น

5) การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ควรมีการเพิ่มอัตราภาษี และจัดเก็บภาษีเป็นแบบอัตราก้าวหน้า เช่น ผู้ถือครองที่ดิน 5 ไร่ เก็บภาษีจำนวนเท่าไร แล้วผู้ถือครองมากกว่า 10 ไร่เก็บภาษีในจำนวนที่ทวีคูณมากกว่าผู้ถือครองในจำนวนที่น้อย เพื่อรายได้ของท้องถิ่นจะได้ไม่ถดถอยน้อยไปกว่าสภาพเศรษฐกิจในประเทศ

6) ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เมื่อเป็นการจัดเก็บโดยอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นแล้ว ควรจะเพิ่มและกระจายอำนาจ บทบาทหน้าที่ให้กับผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อความเป็นอิสระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3.1.2 ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

1) ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างฉบับนี้ ยังขาดในมิติด้านประชาชน ในฐานะผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จึงควรให้ความสำคัญกับภาคประชาชน โดยทั้งภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ อธิบายถึงภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ชัดเจน เพื่อสร้างความพร้อมรับมือภาระภาษีที่จะเกิดขึ้น สร้างการยอมรับให้กับประชาชนในท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านภาษีในท้องถิ่นได้ยิ่งขึ้น

2) ความพร้อมของท้องถิ่น ในการเป็นผู้จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท้องถิ่นควรสร้างความพร้อมที่ดีในการเป็นหน่วยงานที่จะดำเนินการบริหารจัดการภาษี

ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นภาษีใหม่กับท้องถิ่น เช่น ท้องถิ่นควรมีทรัพยากรบุคคลด้านการคลัง ที่มีความรู้ความเข้าใจในภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ดี มีความชัดเจน และสามารถปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ได้อย่างดี รวมไปถึง ควรสนับสนุนส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นจัดทำแผนที่ภาษี ที่เป็นมาตรฐานทั่วทั้งประเทศอย่างจริงจัง เพื่อความสะดวกในการวางแผนและการจัดเก็บภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3.2 ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง มาวิเคราะห์ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในระดับทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อจำกัดของการวิจัยนี้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 150 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการไม่อาศัยความน่าจะเป็น แบบเจาะจง ในการสุ่มตัวอย่างจากประชากรการศึกษา อาจจะไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดี ที่จะสามารถเป็นตัวแทนของประชากรการศึกษาทั้งหมดได้ เพราะด้วยจำนวนเพียง 150 คน ซึ่งมีผลต่อผลการศึกษาวิจัยที่อาจไม่ครอบคลุมทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองทั่วประเทศได้

2) การสอบถามทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมืองที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ในมิติที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งเป็นการสอบถามถึงประชาชนในท้องถิ่นจะมีความรู้ความเข้าใจ ความเต็มใจพร้อมรับต่อภาระภาษี รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชนเมื่อมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง การให้ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้ตอบในนามประชาชน อาจไม่ใช่คำตอบของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ดังนั้นจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ จึงควรเพิ่มการสอบถามทัศนะของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างว่ามีความเห็นเป็นอย่างไร

3) แบบสอบถามทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น คำว่า “ไม่แน่ใจ” ไม่ใช่ค่ากลางในการแปลผลคะแนน ระหว่างเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย จึงควรระมัดระวังในการกำหนดค่ากลางที่เหมาะสม หรืออาจปรับแยกอยู่ท้ายสุดของช่องการแสดงความเห็นในแต่ละประเด็น

บรรณานุกรม

- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. 2557 (22 กันยายน). คลังเร่งดันกม.ที่ดิน-สิ่งปลูกสร้าง รกร้างว่างเปล่า
เจอนัก 4%. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก
<http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/606250?view=desktop>
- โกวิทย์ พวงงาม. 2552. การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
วิญญูชน
- โกวิทย์ พวงงาม. 2555. มอุมใหม่การบริหารท้องถิ่น: ประสบการณ์เรียนรู้จาก
ต่างประเทศสู่ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม
- โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง. 2547. คู่มือมิติใหม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:
ผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรัส สุวรรณมาลา. 2550. ประชาธิปไตยทางการเมืองไทย1. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- จรัส สุวรรณมาลา. 2555. การคลังภาครัฐ ว่าด้วยการแย่งชิง หักหลัง และสุมเสียง: ภาค 3
รายได้ภาครัฐ. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์. 2547. ทศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม: การวัด การพยากรณ์
และการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539. การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ครั้งที่หนึ่งตีพิมพ์โดย
ดอน สุขศรีทอง. 2546. เหลียวหลังแลหน้าการปกครองท้องถิ่นไทย และวิสัยทัศน์ในอนาคต.
วารสารมนุษยสังคมวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏวไลยอลงกรณ์. 1 : 29 – 45
- เดลินิวส์. 2557(28 สิงหาคม). คอลัมน์ สถานการณ์ร้อน: อบจ.ติดหูละสัญญาณอะไรจาก'ปนัดดา'.
ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก www.dailynews.co.th/article/262335

- ดวงมณี เลาวกุล. 2555. รายงานสรุปและวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ... โครงการปรับปรุงกระบวนการนิติบัญญัติของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน. ค้นวันที่ 25 ตุลาคม 2557 จาก <http://thailawwatch.org/research-papers/summary-and-analysis-of-land-and-building-tax-bill/>
- ธีรฤทธิ เอกะกุล. 2542. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการวัดเจตคติ (Measurement of Attitude). อุบลราชธานี: ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2547. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวด แนวคิดพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า
- แป๊ะกี้ งามอรุณโชติ และคณะ. 2554. แนวคิดภาษีที่ดินและทรัพย์สิน: กรณีศึกษาร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง. ชุดหนังสือการสำรวจองค์ความรู้เพื่อการปฏิรูปประเทศไทย. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก <http://v-reform.org>
- ประชาชาติธุรกิจ. 2558 (9 มีนาคม). รายงานพิเศษ : ภาษีที่ดิน-สิ่งปลูกสร้าง เจ้าของบ้าน-คอนโด"ผวา". ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1425876822
- ประชาไท. 2558ก. คลังเผยภาษีที่ดินใหม่ สร้างรายได้ท้องถิ่น ที่สนง.ทรัพย์สินฯ-ราชการหากใช้เชิงพาณิชย์ก็ต้องเสีย ใน การเสวนาวิชาการ เรื่อง ร่างกฎหมายภาษีทรัพย์สิน: การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก <http://prachatai.org/journal/2015/03/58171>
- ประชาไท. 2558ข. วิพากษ์ภาษีทรัพย์สิน 'ดวงมณี' มุมเศรษฐศาสตร์ 'สุเมธ' มุมนิติศาสตร์ ใน การเสวนาวิชาการเรื่อง "รู้จัก กฎหมายภาษีทรัพย์สิน: มุมมองทางด้านนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์" วันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก <http://prachatai.org/journal/2015/02/58118>
- ผู้จัดการออนไลน์. 2558 (10 มีนาคม). "พิชัย-พิเชษฐ์" เตือนภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทำชาวบ้านเดือดร้อนหนัก. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9580000028302>

- พัชรีย์ บุสสกร. 2554. **การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- พิเชฐ ยิ่งเกียรติคุณ. 2556. **ภาษีที่ดิน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ว่าด้วยแนวทางภาษีของ
รัฐบาล คสช. แก่เหลื่อมล้ำจริงหรือ?** ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก
<http://www.siamintelligence.com/tax-policy-watch/>
- ไพรัช ตระการศิรินนท์. 2550. **การคลังภาครัฐ.** พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. เชียงใหม่: เอ็น
สแควร์ กราฟฟิคพริ้นท์.
- ภาวดี เกิดทุ่งยัง. 2555. **การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน
และภาษีบำรุงท้องที่ เปรียบเทียบกับร่างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- มูลนิธิชีววิถี. 2553. **เอกสารรวบรวมคำอภิปราย ในหัวข้อเรื่อง พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก
สร้างกับ (คำทวงถาม) ความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน.** ค้นวันที่ 2
พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.biothai.net/news/5246>
- ลันตา อุตมะโกคิน. 2553. **ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง: ก้าวต่อไปของการจัดเก็บภาษี
ทรัพย์สินของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ.** วารสารจุลนิติ. 7, 5 (กันยายน –
ตุลาคม) : 64-71
- วิมลพรรณ อาภาเวท และฉันทนา ปาปัดถา. 2554. **ความตระหนัก ความรู้ ทักษะ และ
พฤติกรรมต่อปัญหาสภาวะโลกร้อนของประชาชนกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล.** กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. 2548. **การบริหารภาษีอากรและรายได้ของรัฐ: หลักการและแนวปฏิบัติ
สำหรับนักรัฐประศาสนศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- วีระศักดิ์ เครือเทพ, จรัส สุวรรณมาลา และถวิลวดี บุรีกุล. 2555. **การศึกษาและสำรวจทัศนคติ
ทางการคลังและงบประมาณของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พ.ศ.2554. วารสารรัฐประศาสน-
ศาสตร์. 10, 1 (มกราคม – มิถุนายน): 71-105**
- ศูนย์ข้อมูลกฎหมาย iLaw. 2558. **สรุปความคิดเห็นต่อร่างภาษีที่ดินฯ.** ค้นวันที่ 2
พฤษภาคม 2558 จาก <http://www.ilaw.or.th/node/3567>
- สกนธ์ วรรณญูวัฒนา. 2553. **วิถีใหม่การพัฒนา rays รับท้องถิ่นไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า

- สภานิติบัญญัติ. 2555. การกระจายอำนาจการคลังสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น:
แนวคิดและการปฏิบัติ กรณีศึกษาประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย. 2558. การเสวนาวิชาการ ทิศนะท้องถิ่นต่อร่าง
พ.ร.บ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง วันที่ 23 มกราคม พ.ศ.2558. ค้นวันที่ 2
พฤษภาคม 2558 จาก [http://www.nmt.or.th/DocLib5/2558/ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก
สร้าง.pdf](http://www.nmt.or.th/DocLib5/2558/ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง.pdf)
- สยามรัฐ. 2557(16 ตุลาคม). บทความพิเศษ: ทิศทางและแนวโน้มของการปฏิรูปท้องถิ่นตาม
กระแสโลก: 10
- สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. 2555. ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 11.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาธรรม
- สุนันต์ ฤกษ์สมโภชน์. 2549. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา
ช่วงชั้นที่ 4 ในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2558. สรุปข้อมูล
อปท. ทั่วประเทศ. ค้นวันที่ 2 พฤษภาคม 2558 จาก
<http://www.dla.go.th/work/abt/summarize.jsp>
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2557. ตาราง
สัดส่วนการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ค้นวันที่ 25 ตุลาคม
2557 จาก http://www.odloc.go.th/web/?page_id=1562
- สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง. การบรรยาย เรื่อง ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง.
ค้นวันที่ 25 ตุลาคม 2557 จาก <http://www.fpo.go.th>
- อัครณัฐ วงศ์ปรีดี. 2555ก. ปัญหาการคลังท้องถิ่นไทย: บทสะท้อนจากมุมมองของผู้บริหาร
เทศบาล. วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. 19, 1 (มกราคม –
มิถุนายน): 1-27
- อัครณัฐ วงศ์ปรีดี. 2555ข. รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาการคลังขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาล. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์

- อัชกรณั วงศ์ปรีดี. 2555ค. เอกสารประกอบการสอน วิชาการบริหารการเงินการคลัง (Fiscal and Financial Management). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- อภิวัฒน์ สมาธิ. 2546. **ทัศนะของผู้นำท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่นต่อการปฏิรูปการกระจายอำนาจสู่ชนบท กรณีศึกษา จังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อุดม ทুমไผ่สิต. 2554. **การปกครองท้องถิ่นไทยสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศพัฒนาแล้ว**. กรุงเทพมหานคร: แชนพรีพริ้นติ้ง
- Bahl, Roy, and Linn, Johannes F. 1992. *Urban Public Finance in Developing Countries*. Washington D.C.: Oxford University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ร่าง ฯ ที่ สคก. ตรวจพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ๑๙๔/๒๕๕๔

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินและกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินและกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่
ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว การจัดเก็บภาษีตามกฎหมายทั้งสองฉบับไม่เหมาะสมกับสถานการณ์
ในปัจจุบัน สมควรยกเลิกกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวและให้ใช้กฎหมายว่าด้วยภาษีที่ดินและ
สิ่งปลูกสร้างแทน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการจัดเก็บภาษีดังกล่าว
จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

พ.ศ.

.....
.....
.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินและกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป เว้นแต่การจัดเก็บภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕.. เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

- (๑) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕
- (๒) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕
- (๓) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕
- (๔) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔
- (๕) พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓
- (๖) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘
- (๗) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๖ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๕
- (๘) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖

(๙) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘

พ.ศ. ๒๕๒๔

(๑๐) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่

พ.ศ. ๒๕๐๘ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๙

(๑๑) พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓

(๑๒) พระราชบัญญัติกำหนดราคาปานกลางของที่ดินสำหรับการประเมินภาษีบำรุงท้องที่

พ.ศ. ๒๕๒๙

มาตรา ๔ กฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับใดที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่กล่าวถึงหรืออ้างถึงภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ไม่ให้มีความหมายเป็นการกล่าวถึงหรืออ้างถึงภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

กฎหมายใดที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งได้บัญญัติให้ทรัพย์สินของบุคคลใดได้รับยกเว้นภาษีอากรตามกฎหมายโดยมิได้ระบุถึงภาษีอากรประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ หรือได้รับการยกเว้นภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ ไม่ให้มีความหมายเป็นการยกเว้นภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคสองมิให้ใช้บังคับกับการยกเว้นภาษีอากรตามกฎหมายที่ตราขึ้นตามข้อผูกพันที่ประเทศไทยมีอยู่ต่อองค์การสหประชาชาติ หรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือตามความตกลงระหว่างประเทศ หรือตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกันกับนานาประเทศ

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“ภาษี” หมายความว่า ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

“ผู้เสียภาษี” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นผู้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงผู้มีหน้าที่เสียภาษีแทนผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นดิน และให้หมายความรวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย

“สิ่งปลูกสร้าง” หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม และให้หมายความรวมถึงห้องชุดหรือแพที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยได้หรือที่มิใช่เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

“ห้องชุด” หมายความว่า ห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดที่ได้ออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์แล้ว

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) เขตเทศบาล

(๒) เขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) เขตกรุงเทพมหานคร

(๔) เขตเมืองพัทยา

(๕) เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่หมายความรวมถึงเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) นายกเทศมนตรี

(๒) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(๔) นายกเมืองพัทยา

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นหรือหัวหน้าคณะผู้บริหารท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่หมายความรวมถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) เทศบัญญัติ

(๒) ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

(๔) ข้อบัญญัติเมืองพัทยา

(๕) ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่หมายความรวมถึงข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

“คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์” หมายความว่า คณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“คณะกรรมการประจำจังหวัด” หมายความว่า คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดตามประมวลกฎหมายที่ดิน

“คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

“พนักงานสำรวจ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ผู้เสียภาษีถือครองอยู่

“พนักงานประเมิน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่ประเมินภาษี

“พนักงานเก็บภาษี” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับชำระภาษีและเร่งรัดการชำระภาษี

“ปี” หมายความว่า ปีปฏิทิน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงร่วมกันเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๗ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจจัดเก็บภาษีจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้
ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด เมื่อได้จัดสรรหรือนำส่งตามมาตรา ๗๑ หรือมาตรา ๗๒ แล้วแต่กรณี แล้วเหลือเป็นจำนวนเท่าใด ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๘ ให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นทรัพย์สินดังต่อไปนี้ได้รับยกเว้นจากการจัดเก็บภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์

(๒) ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ ที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์

(๓) ทรัพย์สินของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐซึ่งใช้ในกิจการของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐ หรือในกิจการสาธารณะ ทั้งนี้ โดยมีได้ใช้หาผลประโยชน์

(๔) ทรัพย์สินที่เป็นที่ทำการขององค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษขององค์การสหประชาชาติหรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ซึ่งประเทศไทยมีข้อผูกพันที่ต้องยกเว้นภาษีให้ตามสนธิสัญญาหรือความตกลงอื่นใด

(๕) ทรัพย์สินที่เป็นที่ทำการสถานทูตหรือสถานกงสุลของต่างประเทศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติต่อกัน

(๖) ทรัพย์สินของสภาอากาศไทย

(๗) ทรัพย์สินที่เป็นศาสนสมบัติไม่ว่าของศาสนาใดที่ใช้เฉพาะเพื่อการประกอบศาสนกิจหรือกิจการสาธารณะ หรือทรัพย์สินที่เป็นที่อยู่ของสงฆ์ นักพรต นักบวช หรือบาทหลวง ไม่ว่าในศาสนาใด หรือทรัพย์สินที่เป็นศาลเจ้า ทั้งนี้ เฉพาะที่มีได้ใช้หาผลประโยชน์

(๘) ทรัพย์สินที่ใช้เป็นสุสานสาธารณะหรือฌาปนสถานสาธารณะ โดยมีได้รับประโยชน์ตอบแทน

(๙) ทรัพย์สินของเอกชนเฉพาะส่วนที่ได้ยินยอมให้ทางราชการจัดให้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ โดยเจ้าของทรัพย์สินนั้นมิได้ใช้หรือหาผลประโยชน์ในทรัพย์สินนั้น

(๑๐) ทรัพย์สินตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ผู้เสียภาษีมีหน้าที่ต้องเสียภาษีสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่
ตนถือครองอยู่ในวันที่ ๑ มกราคมของแต่ละปี ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

การเสียภาษีของผู้เสียภาษีหรือของบุคคลอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้
ไม่เป็นเหตุให้เกิดสิทธิตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือ
สิ่งปลูกสร้างใดที่ต้องเสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขา
แจ้งการโอนดังกล่าวต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ ตามรายการที่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ทั้งนี้ ให้แจ้งเป็นรายเดือนภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป

มาตรา ๑๑ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานสำรวจ พนักงานประเมิน
และพนักงานเก็บภาษี เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานตามวรรคหนึ่ง
เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ส่วนราชการหรือ
หน่วยงานของรัฐรับชำระภาษีแทนตามมาตรา ๓๙ ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นอาจได้รับ
ส่วนลดหรือค่าใช้จ่ายตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินร้อยละสามของภาษีที่
รับชำระ

มาตรา ๑๓ การส่งคำสั่งเป็นหนังสือ หนังสือแจ้งการประเมินหรือหนังสืออื่น
ให้เจ้าหน้าที่ส่งให้แก่ผู้รับโดยตรง หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือให้ส่ง ณ ภูมิลำเนา
หรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของบุคคลนั้นในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือ
ในเวลาทำการของบุคคลนั้น ถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของผู้รับ
จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว และอยู่ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการ
ที่ปรากฏว่าเป็นของผู้รับนั้นก็ได้

ถ้าไม่สามารถส่งหนังสือตามวิธีในวรรคหนึ่งได้ จะกระทำโดยวิธีปิดหนังสือ
ในที่ที่เห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ทำการของผู้รับนั้นหรือลงประกาศ
แจ้งความในหนังสือพิมพ์ก็ได้

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองและเวลาได้ล่วงพ้นไปไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่
วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าว ให้ถือว่าผู้รับได้รับหนังสือนั้นแล้ว

มาตรา ๑๔ กำหนดเวลาการชำระภาษีหรือแจ้งรายการต่าง ๆ หรือกำหนดเวลาการ
คัดค้านการประเมินภาษีตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกำหนดเวลา
ดังกล่าวมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้ ให้ยื่นคำร้องขอขยายหรือเลื่อน
กำหนดเวลาก่อนกำหนดเวลาสิ้นสุดลง เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาเห็นเป็นการสมควร จะให้ขยาย
หรือให้เลื่อนกำหนดเวลาออกไปอีกตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

กำหนดเวลาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควร จะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลานั้นออกไปเป็นการทั่วไปตามความจำเป็นแก่กรณีก็ได้

หมวด ๒

คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด

มาตรา ๑๕ ในแต่ละจังหวัดยกเว้นกรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ สรรพากรพื้นที่ ธารักษ์พื้นที่ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือผู้แทน ผู้แทนของนายกเทศมนตรีจำนวนไม่เกินห้าคน ผู้แทนของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่เกินห้าคน ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดและปลัดจังหวัด เป็นกรรมการ และให้ท้องถิ่นจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้นายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้พิจารณาร่วมกันเลือกผู้แทนของนายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบการลดหรือยกเว้นภาษีของผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๖ และให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวมทั้งปฏิบัติการอื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖ ในแต่ละปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี จำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ มูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีให้แก่คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดตาม มาตรา ๑๕

ให้คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดรวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และจัดส่งให้แก่กระทรวงมหาดไทย

ในกรณีกรุงเทพมหานคร ให้กรุงเทพมหานครจัดส่งข้อมูลตามที่กำหนดในวรรคหนึ่งให้แก่กระทรวงมหาดไทยโดยตรง

ให้กระทรวงมหาดไทยประมวลผลข้อมูลที่ได้รับตามวรรคสองและวรรคสาม และให้จัดส่งข้อมูลที่มีการประมวลผลแล้วให้แก่กระทรวงการคลังและคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การรวบรวมและจัดส่งข้อมูลตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๑๗ ในการจัดส่งข้อมูลให้แก่กระทรวงมหาดไทยตามมาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๕ และกรุงเทพมหานคร รายงานสภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี พร้อมกับเสนอแนวทางการแก้ไขด้วย

หมวด ๓

การสำรวจและจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจัดให้มีการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทราบ ข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๙ ก่อนที่จะดำเนินการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้ผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศกำหนดระยะเวลาที่จะทำการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และแต่งตั้งพนักงานสำรวจเพื่อ ปฏิบัติการดังกล่าว โดยปิดประกาศล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ณ สำนักงานหรือที่ทำการของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควรภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

มาตรา ๒๐ ให้พนักงานสำรวจมีอำนาจหน้าที่สำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายใน เขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนที่เกี่ยวกับประเภท จำนวน และขนาดของที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การประเมินภาษี

มาตรา ๒๑ ในการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้พนักงานสำรวจมีอำนาจเข้าไป ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการได้ และมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับที่ดินหรือ สิ่งปลูกสร้างจากผู้เสียภาษี ทั้งนี้ ให้ผู้เสียภาษีหรือผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง พนักงานสำรวจอาจขอให้ผู้เสียภาษีชี้เขตที่ดิน หรือให้รายละเอียดเกี่ยวกับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างได้

มาตรา ๒๒ เมื่อพนักงานสำรวจได้ดำเนินการสำรวจที่ดินและสิ่งปลูกสร้างภายใน เขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบัญชีรายการที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง โดยต้องแสดงประเภท จำนวน และขนาดของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนรายละเอียด ต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การประเมินภาษี ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด และ ให้ประกาศบัญชีดังกล่าว ณ สำนักงานหรือที่ทำการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสถานที่อื่น ด้วยตามที่เห็นสมควรภายในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้จัดทำขึ้น ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมบัญชีรายการที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างได้

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเห็นว่าบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ได้จัดทำขึ้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ให้ผู้เสียภาษีมีคำร้องแจ้งไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อขอแก้ไขให้ถูกต้องได้

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้พนักงานสำรวจดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่งโดยเร็ว เมื่อได้ดำเนินการแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้เสียภาษีทราบ ในกรณีต้องแก้ไขบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขบัญชีรายการที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ถูกต้อง

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเปลี่ยนแปลงไป ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ อันมีผลทำให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงขึ้นสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นเหตุให้การลดหย่อนสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๓๐ เปลี่ยนแปลงไป ให้ผู้เสียภาษีแจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือผู้เสียภาษียุติถึงเหตุดังกล่าว

หมวด ๔

ฐานภาษี อัตราภาษี และการคำนวณภาษี

มาตรา ๒๖ ฐานภาษีเพื่อการคำนวณภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่
มูลค่าทั้งหมดของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

การคำนวณมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดิน ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ

(๒) สิ่งปลูกสร้าง ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้างเป็นเกณฑ์ใน

การคำนวณ

(๓) สิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุด ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ห้องชุดเป็นเกณฑ์

ในการคำนวณ

กรณีที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีราคาประเมินทุนทรัพย์ การคำนวณมูลค่า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด ให้เป็นไปตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่คณะกรรมการประจำจังหวัดกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์

มาตรา ๒๗ ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี ส่งบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุดตามมาตรา ๒๖ ให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุดนั้นตั้งอยู่ในเขตองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดประกาศใช้ราคาประเมิน ทุนทรัพย์

มาตรา ๒๘ อัตราภาษีที่จัดเก็บสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้มีอัตราดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เกินร้อยละศูนย์จุดศูนย์ห้าของฐานภาษี สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม หรือที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมและที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยมีพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของพื้นที่ทั้งหมด

(๒) ไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหนึ่งของฐานภาษี สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย หรือที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมและที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยมีพื้นที่ ที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมน้อยกว่าสามในสี่ของพื้นที่ทั้งหมด

(๓) ไม่เกินร้อยละศูนย์จุดห้าของฐานภาษี สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนอกจาก (๑) และ (๒)

ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม ได้แก่ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ที่ใช้ทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

อัตราภาษีที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จัดเก็บภาษีสำหรับที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีความประสงค์ที่จะจัดเก็บภาษีภายใน เขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอัตราที่สูงกว่าอัตราภาษีที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตาม วรรคสาม ให้มีอำนาจตราข้อบัญญัติกำหนดอัตราภาษีที่ใช้จัดเก็บภายในเขตองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในวรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๙ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศราคาประเมินทุนทรัพย์ของ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อัตราภาษีที่จัดเก็บ และรายละเอียดอื่นที่จำเป็น ในการจัดเก็บภาษี ในแต่ละปี ณ สำนักงานหรือที่ทำการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ก่อนวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ของปี นั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๐ ผู้เสียภาษีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและเป็นเจ้าของที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมและเป็นที่อยู่อาศัยของตน หรือเป็นเจ้าของที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตน หรือเป็นเจ้าของห้องชุดที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตน หรือเป็น เจ้าของห้องชุดที่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตน อาจได้รับการลดหย่อนในการคำนวณภาษีที่จะต้องเสียตาม เกณฑ์ขนาดพื้นที่หรือตามเกณฑ์ฐานภาษีอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะทำให้ผู้เสียภาษีได้รับลดหย่อนมาก ที่สุด ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ โดยแยกตามประเภทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เกณฑ์ขนาดพื้นที่ ไม่เกินห้าสิบตารางวาสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และไม่เกินห้าสิบตารางเมตรสำหรับห้องชุด

(๒) เกณฑ์ฐานภาษี ไม่เกินหนึ่งล้านบาทสำหรับฐานภาษีที่คำนวณได้รวมกันของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือห้องชุด

ในกรณีที่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินนั้นเป็นของต่างเจ้าของกัน ให้ผู้เสียภาษีซึ่งเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างได้รับการลดหย่อนตามเกณฑ์ฐานภาษีแต่เพียงอย่างเดียว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจตราข้อบัญญัติเพื่อกำหนดเกณฑ์ขนาดพื้นที่ และเกณฑ์ฐานภาษี สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือห้องชุดภายในเขต องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งก็ได้

การลดหย่อนในการคำนวณภาษีตามมาตรา นี้ ให้กระทำได้สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือห้องชุดเพียงแห่งเดียวเท่านั้น และผู้เสียภาษีคนใดคนหนึ่ง ต้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของที่อยู่อาศัยนั้นตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรในวันที่ ๑ มกราคม ของปีที่เสียภาษี

มาตรา ๓๑ ฐานภาษีของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามมาตรา ๒๖ เมื่อได้หักลดหย่อน ตามมาตรา ๓๐ แล้ว ได้ผลลัพธ์เป็นจำนวนเท่าใด ให้คูณด้วยอัตราภาษีตามมาตรา ๒๘ ผลลัพธ์ที่ได้ เป็นจำนวนภาษีที่จะต้องเสีย

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ที่ดินที่ต้องเสียภาษีในปีใด ถ้าปรากฏว่าในปีที่ล่วงมา เป็นที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพที่ดิน และยังคงมีลักษณะดังกล่าว ต่อมาในปีนั้น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียกเก็บภาษีสำหรับที่ดินในปีนั้นในอัตราร้อยละ ศูนย์จุดห้าของฐานภาษี และหากยังมิได้มีการทำประโยชน์อีกเป็นเวลาติดต่อกัน ให้เพิ่มอัตรารภาษี อีกหนึ่งเท่าในทุกสามปี แต่จำนวนภาษีที่ต้องเสียต้องไม่เกินร้อยละสองของฐานภาษี

การพิจารณาว่ามีการทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๕

การประเมินภาษี การชำระภาษี และการคืนภาษี

มาตรา ๓๓ ในแต่ละปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งการประเมินภาษี โดยส่งแบบประเมินภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีตามมาตรา ๙ ภายในเดือนกุมภาพันธ์

การแจ้งการประเมินภาษีและแบบประเมินภาษี ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ราคาประเมิน ทุนทรัพย์ อัตราภาษี และจำนวนภาษีที่ต้องชำระ

มาตรา ๓๔ ในการประเมินภาษี ให้พนักงานประเมินมีอำนาจเรียกผู้เสียภาษีหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นใดมาเพื่อตรวจสอบภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยจะต้องมีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๓๕ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามแบบแจ้งการประเมินภาษีภายในเดือนเมษายนของทุกปี

มาตรา ๓๖ ให้บุคคลดังต่อไปนี้มีหน้าที่ชำระภาษีแทนผู้เสียภาษี

(๑) ผู้จัดการมรดกหรือทายาท ในกรณีที่ผู้เสียภาษีถึงแก่ความตาย

(๒) ผู้จัดการทรัพย์สิน ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้ไม่อยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยสาบสูญ

(๓) ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ แล้วแต่กรณี

(๔) ผู้แทนของนิติบุคคล ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นนิติบุคคล

(๕) ผู้ชำระบัญชี ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นนิติบุคคลเลิกกันโดยมีการชำระบัญชี

(๖) เจ้าของรวมคนหนึ่งคนใด ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีเป็นของบุคคลหลายคนรวมกัน

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินนั้นเป็นของต่างเจ้าของกัน ให้ถือว่าเจ้าของที่ดินและเจ้าของสิ่งปลูกสร้างเป็นผู้มีหน้าที่ชำระภาษี สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ดินเป็นเจ้าของ

มาตรา ๓๘ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามจำนวนภาษีที่ได้มีการแจ้งประเมิน ณ สถานที่ดังต่อไปนี้

(๑) สำนักงานเทศบาล สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตเทศบาล

(๒) ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๓) สำนักงานเขตที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตั้งอยู่ สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

(๔) ศาลาว่าการเมืองพัทยา สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตเมืองพัทยา

(๕) ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

ในกรณีที่มีความจำเป็น ผู้บริหารท้องถิ่นอาจกำหนดให้ใช้สถานที่อื่นภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นสถานที่สำหรับชำระภาษีตามวรรคหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร

การชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวันที่พนักงานเก็บภาษีลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินเป็นวันที่ชำระภาษี

มาตรา ๓๙ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐอื่นรับชำระภาษีแทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

การชำระภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าวันที่เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินเป็นวันที่ชำระภาษี

มาตรา ๔๐ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกสำหรับการเสียภาษี ผู้เสียภาษีอาจชำระภาษีโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือโดยการชำระผ่านธนาคารหรือโดยวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ การชำระผ่านธนาคารหรือโดยวิธีการอื่นใดนั้น ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด

กรณีชำระภาษีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามที่ได้รับแจ้งการประเมิน โดยส่งธนาคัติ ตัวแลกเงินไปรษณีย์ เช็คธนาคารหรือเช็คที่ธนาคารรับรอง ส่งจ่ายให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตั้งอยู่ในเขต และให้ถือว่าวันที่หน่วยงานให้บริการไปรษณีย์ประทับตราลงทะเบียนเป็นวันที่ชำระภาษี

กรณีชำระโดยผ่านทางธนาคารหรือวิธีการอื่นใด ให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีตามที่ได้รับแจ้งการประเมินต่อธนาคารหรือโดยวิธีการตามที่กำหนด และให้ถือว่าวันที่ธนาคารได้รับเงินค่าภาษีหรือวันที่มีการชำระเงินค่าภาษีโดยวิธีการที่กำหนดเป็นวันที่ชำระภาษี

มาตรา ๔๑ ในการชำระภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้เสียภาษีซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาอาจขอผ่อนชำระเป็นงวด งวดละเท่า ๆ กันก็ได้

จำนวนงวดและจำนวนเงินภาษีขั้นต่ำที่จะมีสิทธิผ่อนชำระ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการในการผ่อนชำระให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่ผู้เสียภาษีตามวรรคหนึ่งไม่ชำระภาษีตามระยะเวลาที่กำหนดในการผ่อนชำระ ให้ผู้เสียภาษีหมดสิทธิที่จะผ่อนชำระ และต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละหนึ่งต่อเดือนของจำนวนภาษีที่ค้างชำระ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่ามีภาระประเมินภาษีผิดพลาดหรือไม่ครบถ้วน ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจทบทวนการประเมินภาษีให้ถูกต้องตามที่ผู้เสียภาษีมียกหน้าที่ต้องเสียได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๓ วรรคสอง และมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การทบทวนการประเมินตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เมื่อพ้นสามปีนับแต่วันสุดท้ายแห่งกำหนดเวลาการชำระภาษีตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ต้องมีการชำระภาษีเพิ่มเติม ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งการประเมินภาษีตามวรรคหนึ่ง และส่งแบบประเมินภาษีให้แก่ผู้เสียภาษี และให้ผู้เสียภาษีชำระภาษีที่ต้องเสียเพิ่มเติมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน

ในกรณีที่มีการชำระภาษีไว้เกินจำนวนที่จะต้องเสีย ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งผู้เสียภาษีให้มารับเงินที่ชำระเกินคืน

มาตรา ๔๓ ผู้ใดเสียภาษีโดยไม่มีหน้าที่ต้องเสียหรือเสียภาษีเกินกว่าจำนวนที่ต้องเสีย ไม่ว่าโดยความผิดพลาดของตนเองหรือจากการประเมินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นั้นมีสิทธิได้รับเงินคืน

การขอรับเงินคืนตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด ภายในสองปีนับแต่วันที่ชำระภาษี ในการนี้ ให้ผู้ยื่นคำร้องส่งเอกสาร หลักฐาน หรือคำชี้แจงใด ๆ ประกอบคำร้องด้วย

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาคำร้องให้เสร็จสิ้นและแจ้งผลการพิจารณาคำร้องให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิได้รับเงินคืน ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งคืนเงินให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง โดยต้องแจ้งคำสั่งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ให้มีคำสั่ง

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินภาษีผิดพลาด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นสั่งให้ดอกเบี้ยยแก่ผู้ได้รับเงินคืนในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินที่ได้รับคืนโดยไม่คิดทบต้น นับแต่วันที่ยื่นคำร้องขอรับคืนเงินจนถึงวันที่คืนเงิน แต่ต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ได้รับคืน

ถ้าผู้ยื่นคำร้องไม่มารับเงินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับแจ้ง ให้เงินนั้นตกเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมวด ๖

การลดและการยกเว้นภาษี

มาตรา ๔๔ การลดภาษีสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างบางประเภท เพื่อให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ หรือกิจการ หรือสภาพแห่งท้องที่ ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แต่จะกำหนดให้ลดภาษีเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนภาษีที่จะต้องเสียมิได้

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างภายในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ได้รับความเสียหายมากหรือถูกทำลายให้เสื่อมสภาพด้วยเหตุอันพ้นวิสัยที่จะป้องกันได้โดยทั่วไป ให้ผู้บริหารท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีอำนาจประกาศลดหรือยกเว้นภาษีภายในเขตพื้นที่ที่เกิดเหตุขึ้นในช่วงระยะเวลาใดช่วงระยะเวลาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่มีเหตุอันทำให้ที่ดินได้รับความเสียหายหรือทำให้สิ่งปลูกสร้างถูกรื้อถอนหรือทำลาย หรือชำรุดเสียหายจนเป็นเหตุให้ต้องทำการซ่อมแซมในส่วนสำคัญ ให้ผู้เสียภาษีมีสิทธิยื่นคำขอลดหรือยกเว้นภาษีที่จะต้องเสียต่อผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อมีการยื่นคำขอลดหรือยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง หากปรากฏข้อเท็จจริงเป็นที่เชื่อได้ว่ามีเหตุอันสมควรลดหรือยกเว้น

ภาษีให้แก่ผู้ยื่นคำขอ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกคำสั่งลดหรือยกเว้นภาษีได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสัดส่วนความเสียหายที่เกิดขึ้นและระยะเวลาที่ไม่ได้รับประโยชน์จากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น

หมวด ๗ ภาษีค้างชำระ

มาตรา ๔๗ ภาษีที่มีได้ชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือเป็นภาษีค้างชำระ

มาตรา ๔๘ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัตินี้ จะกระทำมิได้ เมื่อปรากฏหลักฐานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๔๙ ว่ามีภาษีค้างชำระสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น

มาตรา ๔๙ ภายในเดือนมิถุนายนของปี ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งรายการภาษีค้างชำระให้สำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขา ซึ่งที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอยู่ในเขตท้องที่ของสำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขานั้นทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ต่อไป เว้นแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานที่ดินหรือสำนักงานที่ดินสาขาจะตกลงกำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๐ เพื่อประโยชน์ในการเร่งรัดภาษีค้างชำระ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหนังสือแจ้งเตือนผู้เสียภาษีที่มีภาษีค้างชำระมาชำระภาษี พร้อมทั้งเบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามที่กำหนดในหมวด ๘

มาตรา ๕๑ ถ้าผู้เสียภาษีมิได้ชำระภาษี เบี้ยปรับและเงินเพิ่มภายในเวลาที่กำหนดไว้หนังสือแจ้งเตือนตามมาตรา ๕๐ เมื่อพ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งเตือนดังกล่าวแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษี เพื่อนำเงินมาชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายได้ แต่ห้ามมิให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีเกินกว่าความจำเป็นที่พอจะชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ และเงินเพิ่ม

วิธีการยึด आयัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีตามวรรคหนึ่ง

ให้นำวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๕๒ เพื่อประโยชน์ในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๕๑ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจ

(๑) เรียกผู้เสียหายมาให้ถ้อยคำ

(๒) สั่งให้ผู้เสียหายนำบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นอันจำเป็นแก่การจับ

ภาษีค้างชำระมาตรวจสอบ

(๓) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบ ค้น หรือยึดบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานอื่นของผู้เสียหาย

(๔) เข้าไปในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือสถานที่อื่นที่เกี่ยวข้องในระหว่างเวลา พระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อสอบถามบุคคลใด ๆ

การดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) ต้องให้เวลาล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันนับแต่ วันที่ได้รับหนังสือเรียกหรือคำสั่ง และการออกคำสั่งและทำการตาม (๓) หรือ (๔) ต้องเป็นไปตาม ระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้เสียหายไว้แล้ว ถ้าผู้เสียหายได้นำเงินมาชำระค่าภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สินโดยครบถ้วนก่อนการขายทอดตลาด ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งเพิกถอน การยึดหรืออายัดนั้น

มาตรา ๕๔ การขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียหายตามมาตรา ๕๑ จะกระทำได้ ในระหว่างระยะเวลาที่ให้คัดค้านหรืออุทธรณ์ตามมาตรา ๖๑ หรือให้ฟ้องเป็นคดี ต่อศาลตามมาตรา ๗๐ และตลอดเวลาที่มีการพิจารณาและวินิจฉัยคำคัดค้านหรืออุทธรณ์ดังกล่าว ยังไม่ถึงที่สุด

มาตรา ๕๕ เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดตามมาตรา ๕๑ ให้หักไว้เป็น ค่าภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เหลือเท่าใดให้คืนแก่ผู้เสียหาย

หมวด ๘

เบี้ยปรับและเงินเพิ่ม

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ผู้เสียหายมิได้ชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนด ให้เสีย เบี้ยปรับอีกหนึ่งเท่าของจำนวนภาษีค้างชำระ เว้นแต่ผู้เสียหายได้ชำระภาษีก่อนจะได้รับหนังสือ แจ้งเตือนตามมาตรา ๕๐ ให้เสียเบี้ยปรับร้อยละสิบห้าของจำนวนภาษีค้างชำระ

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีมิได้ชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนด แต่ต่อมาได้ชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือแจ้งเตือนตามมาตรา ๕๐ ให้เสียเบี้ยปรับร้อยละห้าสิบของจำนวนภาษีค้างชำระ

มาตรา ๕๘ ผู้เสียภาษีผู้ใดมิได้ชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนด ให้เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละหนึ่งต่อเดือนของจำนวนภาษีค้างชำระ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน ทั้งนี้ มิให้นำเบี้ยปรับมารวมคำนวณเพื่อเสียเงินเพิ่มด้วย

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้ขยายกำหนดเวลาชำระภาษี และได้มีการชำระภาษีภายในกำหนดเวลาที่ขยายให้นั้น เงินเพิ่มตามวรรคหนึ่งให้ลดลงเหลือร้อยละศูนย์จุดห้าต่อเดือนหรือเศษของเดือน

เงินเพิ่มตามมาตรา ๕๘ ให้เริ่มนับเมื่อพ้นกำหนดเวลาชำระภาษีจนถึงวันที่มีการชำระภาษี แต่มิให้เกินกว่าจำนวนภาษีที่ต้องชำระโดยไม่รวมเบี้ยปรับ และมีให้คิดทบต้น

มาตรา ๕๙ เบี้ยปรับอาจงดหรือลดลงได้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๐ เบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามหมวดนี้ให้ถือเป็นภาษี

หมวด ๙

การคัดค้านและการอุทธรณ์การประเมินภาษี

มาตรา ๖๑ ผู้เสียภาษีผู้ใดได้รับแจ้งการประเมินภาษีตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๔๒ หรือการเรียกเก็บภาษีตามมาตรา ๕๐ แล้วเห็นว่า การประเมินภาษีหรือการเรียกเก็บภาษีนั้นไม่ถูกต้อง ให้มีสิทธิคัดค้านและขอให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาทบทวนการประเมินหรือการเรียกเก็บภาษีได้ โดยให้ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่นตามแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนด ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมินภาษีหรือการเรียกเก็บภาษี แล้วแต่กรณี

ผู้บริหารท้องถิ่นต้องพิจารณาคำร้องของผู้เสียภาษีตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องดังกล่าว และแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้เสียภาษีโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาเห็นชอบกับคำร้องของผู้เสียภาษี ให้แจ้งจำนวนภาษีที่จะต้องเสียเป็นหนังสือไปยังผู้เสียภาษี และให้ผู้เสียภาษีมารับชำระภาษีคืนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งดังกล่าว

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาไม่เห็นชอบกับคำร้องของผู้เสียภาษี ให้ผู้เสียภาษีนั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี โดยยื่นอุทธรณ์ต่อผู้บริหารท้องถิ่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้ง

การคัดค้านและการอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการชำระภาษี เว้นแต่ผู้เสียภาษีจะได้ยื่นคำร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่นขอให้ทุเลาการชำระภาษีไว้ก่อน และผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้ทุเลาการชำระ

ภาษีไว้ก่อน ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้ทุเลาการชำระภาษีเฉพาะส่วนต่างที่เพิ่มขึ้น จากจำนวนภาษีที่ต้องเสียในปีก่อนและจะสั่งให้หาประกันตามที่เห็นสมควรก็ได้

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้สั่งให้ทุเลาการชำระภาษีตามวรรคห้าไว้แล้ว ถ้าต่อมาปรากฏว่า ผู้เสียภาษีได้กระทำการใด ๆ เพื่อประวิงการชำระภาษี หรือจะกระทำการโอน ขาย จำหน่าย หรือยกย้ายทรัพย์สินทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อให้พ้นอำนาจการยึดหรืออายัด ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งให้ทุเลาการชำระภาษีนั่นได้

มาตรา ๖๒ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีประจำจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้แทน เป็นประธานกรรมการ สรรพากรพื้นที่ที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน ธนารักษ์พื้นที่ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ผู้แทนของผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด จำนวนไม่เกินสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่ง แต่งตั้งอีกจำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด เป็นผู้พิจารณา ร่วมกันเลือกผู้แทนของผู้บริหารท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖๓ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงมหาดไทยหรือผู้แทน เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงาน เศรษฐกิจกลาง อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมธนารักษ์ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง ปลัดกรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่ง แต่งตั้งอีกจำนวนไม่เกินสองคนเป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

เบี้ยประชุมของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีกรุงเทพมหานคร ให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๖๔ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

มาตรา ๖๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๖) คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี มีคำสั่งให้ออกเนื่องจาก มีเหตุบกพร่องอย่างยิ่งต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี แต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน และให้ผู้ซึ่งได้รับ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งตนแทน

มาตรา ๖๖ การประชุมคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี ต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการ ที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๖๗ ในการประชุม กรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีผู้ใด มีส่วนได้เสียในเรื่องใดจะเข้าร่วมพิจารณาหรือร่วมวินิจฉัยลงมติในเรื่องนั้นมิได้

มาตรา ๖๘ เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ การประเมินภาษีมีอำนาจออกหนังสือเรียกผู้อุทธรณ์หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง มาให้ถ้อยคำหรือให้ส่ง เอกสารหรือหลักฐานอื่นใดมาแสดงได้ โดยให้เวลาแก่บุคคลดังกล่าวไม่น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่ วันที่ได้รับหนังสือเรียก

ผู้อุทธรณ์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ยอมให้ถ้อยคำ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีจะยกอุทธรณ์นั้นเสียก็ได้

มาตรา ๖๙ คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี มีอำนาจสั่ง ไม่รับอุทธรณ์ ยกอุทธรณ์ เพิกถอนหรือแก้ไขการประเมินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ให้ผู้อุทธรณ์ได้รับการลดหรือยกเว้นภาษีหรือได้คืนภาษี

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้รับอุทธรณ์ และต้องแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์พร้อมด้วย เหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พิจารณาเสร็จ ทั้งนี้ จะวินิจฉัยให้เรียก เก็บภาษีเกินกว่าจำนวนภาษีที่ทำการประเมินไม่ได้ เว้นแต่จะได้มีการประเมินภาษีใหม่

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี วินิจฉัยอุทธรณ์ไม่แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสอง ให้ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายในสามสิบวัน นับแต่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี มีคำวินิจฉัยให้คืนเงิน แก่ผู้อุทธรณ์ ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้มีคำสั่งคืนเงินและแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ มารับเงินคืนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งคืนเงิน

ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษี ส่งผู้บริหารท้องถิ่นให้ดอกเบี้ย แก่ผู้ได้รับคืนเงินในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินที่ได้รับคืน โดยไม่คิดทบต้น นับแต่วันที่ชำระภาษีถึงวันที่มีคำวินิจฉัยให้คืนเงิน แต่ต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ได้รับคืน

ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่มารับเงินคืนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้เงินนั้นตกเป็น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๗๐ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ การประเมินภาษี โดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์

หมวด ๑๐

การจัดสรรเงินภาษีให้แก่ธนาคารที่ดิน

มาตรา ๗๑ เมื่อได้มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินโดยกฎหมายว่าด้วยการนั้นขึ้น ให้จัดสรรเงินภาษีที่จัดเก็บได้และนำส่งให้แก่ธนาคารที่ดิน เพื่อใช้ในการกิจการตามวัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งบัญญัติไว้

ในระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้จัดสรรเงินภาษีที่จัดเก็บ ได้และนำส่งให้แก่สถาบันบริหารการจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)

มาตรา ๗๒ ในระหว่างที่ยังไม่มีการจัดตั้งธนาคารที่ดินตามมาตรา ๗๑ วรรคหนึ่ง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำส่งเงินภาษีที่จัดเก็บได้ตามพระราชบัญญัตินี้ตามอัตราที่กำหนด โดยพระราชกฤษฎีกา ให้แก่สถาบันบริหารการจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) เพื่อใช้ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ให้สถาบันบริหารการจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) แยกบัญชีสำหรับเงินดังกล่าวต่างหากจากการดำเนินการกิจการอื่นด้วย

เงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำส่งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นทุนและทรัพย์สิน ในการดำเนินการกิจการของสถาบันบริหารการจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) และไม่เป็นรายได้ ที่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

เมื่อสถาบันบริหารการจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ยุบเลิกเนื่องจากมีการจัดตั้งธนาคารที่ดินแล้ว ให้การนำส่งเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง และให้โอนเงินเท่าที่เหลืออยู่ให้แก่ธนาคารที่ดินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

หมวด ๑๑ บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๓ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสำรวจตามมาตรา ๒๐ หรือมาตรา ๒๑ หรือของผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายตามมาตรา ๕๒ (๓) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานสำรวจตามมาตรา ๒๑ หรือของพนักงานประเมินตามมาตรา ๓๔ หรือหนังสือเรียกหรือคำสั่งของผู้บริหารท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายตามมาตรา ๕๒ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๕ ผู้ใดไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๖ ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๕๑ หรือทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้ยึด หรืออายัด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์การประเมินภาษีตามมาตรา ๖๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับผู้อุทธรณ์

มาตรา ๗๘ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จหรือนำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จมาแสดง เพื่อหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นกระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอม หรือตนได้จัดการตามสมควรเพื่อป้องกันมิให้เกิดความผิดนั้นแล้ว

มาตรา ๘๐ ความผิดตามมาตรา ๗๓ มาตรา ๗๔ มาตรา ๗๕ หรือมาตรา ๗๗ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ เมื่อผู้กระทำผิดได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าผู้กระทำผิดไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระ เงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ดำเนินคดีต่อไป เงินค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นใน เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด ให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๑ บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน กฎหมายว่าด้วย ภาษีบำรุงท้องที่ และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาปานกลางของที่ดินสำหรับการประเมินภาษี บำรุงท้องที่ ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป ในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและ ที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ ที่ต้องเสียหรือที่พึงชำระหรือที่ค้างอยู่หรือที่ต้องคืนก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖.

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข.

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

การประเมินคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการทดสอบโดยหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ ที่เรียกว่า การหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ: IOC (Index of Item-Objective Congruence) มีสูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญจะกำหนดเป็น 3 ระดับ คือ

1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนหรือสอดคล้องกับเนื้อหา

0 หมายถึง ท่านไม่แน่ใจกับข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนหรือสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่

-1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวแทนหรือไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ทั้งนี้ แบบทดสอบหรือข้อสอบที่ถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในระดับดี สามารถนำไปวัดผลได้

นั้น จะต้องมียุ่ค่า $IOC \geq 0.5$

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
2	อายุ ☐ (1) 21-30 ปี ☐ (2) 31-40 ปี ☐ (3) 41-50 ปี ☐ (4) 51-60 ปี ☐ (5) มากกว่า 61 ปีขึ้นไป	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
3	ระดับการศึกษา ☐ (1) ระดับประถมศึกษา ☐ (2) ระดับมัธยมศึกษา ☐ (3) ระดับอนุปริญญา ☐ (4) ระดับปริญญาตรี ☐ (5) ระดับปริญญาโท ☐ (6) ระดับปริญญาเอก ☐ (7) อื่นๆ.....	0	1	1	0.67	สอดคล้อง

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
4	ตำแหน่งงานใน อปท. ☐ (1) นายกเทศมนตรี ☐ (2) รองนายกเทศมนตรี ☐ (3) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ☐ (4) รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
5	สังกัด อปท. ☐ (1) เทศบาลนคร ☐ (2) เทศบาลเมือง ☐ (3) เทศบาลตำบล ☐ (4) อบต.ขนาดใหญ่ ☐ (5) อบต.ขนาดกลาง ☐ (6) อบต.ขนาดเล็ก	0	1	1	0.67	สอดคล้อง
6	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ (1) ได้รับเลือกตั้งเป็น สมัยแรก ☐ (2) ได้รับเลือกตั้งเป็น สมัยที่ 2 ☐ (3) ได้รับเลือกตั้งเป็น สมัยที่ 3 ขึ้นไป	0	1	1	0.67	สอดคล้อง

หมายเหตุ: ค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 : ความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อคำถาม	คะแนนการพิจารณาของ			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษา หลักเกณฑ์ เนื้อหา ของ ร่าง พระราชบัญญัติภาษีที่ดิน และสิ่งปลูก สร้าง	(1) ผู้เสียภาษีคือ ผู้ที่ เป็นเจ้าของที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้างเท่านั้น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(2) ผู้ทำหน้าที่เก็บภาษี คือ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้แก่ องค์การบริหาร ส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(3) อัตราภาษี สำหรับ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้ประโยชน์เพื่อการ เกษตรกรรม ไม่เกินร้อย ละ 0.05 ของฐานภาษี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อคำถาม	คะแนนการพิจารณาของ			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษา หลักเกณฑ์ เนื้อหา ของ ร่าง พระราชบัญญัติภาษีที่ดิน และสิ่งปลูก สร้าง	(4) อัตราภาษี สำหรับ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้ประโยชน์เพื่อเป็น ที่อยู่อาศัย ไม่เกินร้อยละ 0.01 ของฐานภาษี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(5) อัตราภาษี สำหรับ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้ประโยชน์ นอกเหนือจากประกอบ เกษตรกรรมและเป็นที่ อยู่อาศัย ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของฐานภาษี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษา หลักเกณฑ์ เนื้อหา ของ ร่างพระราช บัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(6) อัตราภาษี สำหรับ ที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่า หรือไม่ได้ทำประโยชน์ ตามควรแก่สภาพที่ดิน ใน 3 ปีแรก เก็บภาษีใน อัตราร้อยละ 0.05 ของ ฐานภาษี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(7) การลดหย่อนภาษี ตามเกณฑ์ขนาดพื้นที่ หรือตามเกณฑ์ฐาน ภาษีอย่างใดอย่างหนึ่ง โดย 1) เกณฑ์ขนาด พื้นที่ ไม่เกิน 100 ตร. วา สำหรับที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง และไม่เกิน 50 ตร.ม. สำหรับห้อง ชุด 2) เกณฑ์ฐานภาษี ไม่เกิน 1.5 ล้านบาท สำหรับฐานภาษีที่ คำนวณได้รวมกันของ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือ ห้องชุด	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษา หลักเกณฑ์ เนื้อหา ของ ร่างพระราช บัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(8) ผู้บริหารท้องถิ่น มี อำนาจออกคำสั่งเป็น หนังสือยึด อาศัย และ ขายทอดตลาด ทรัพย์สินของผู้เสียภาษี ที่มีได้ชำระภาษี เบี้ย ปรับและเงินเพิ่ม ภายในเวลาที่กำหนด ได้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(9) องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถจัดเก็บภาษี ภายในเขตของ อปท. ในอัตราที่สูงกว่าอัตรา ภาษีที่กำหนดในพระ ราชกฤษฎีกา แต่ต้อง ไม่เกินอัตราเพดานที่ กำหนดไว้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษา หลักเกณฑ์ เนื้อหา ของ ร่างพระราช บัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(10) ภาษีที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง เป็นระบบ การจัดเก็บภาษีจาก ฐานทรัพย์สิน ทำให้ เป็นการเพิ่มรายได้ ให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น สนับสนุน ให้มีการใช้ประโยชน์ จากที่ดินและสิ่งปลูก สร้างมากขึ้น และส่งผล ให้เกิดการกระจายการ ถือครองที่ดินอย่างเป็น ธรรม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

หมายเหตุ: ค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ตอนที่ 3 : แบบสอบถามทัศนคติต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อความคำถาม	คะแนนการพิจารณาของ			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษาทัศนคติ ของผู้บริหาร ท้องถิ่นที่มีต่อ ร่าง พระราชบัญญัติภาษีที่ดิน และสิ่งปลูก สร้าง	ด้านท้องถิ่น					
	(1) ในฐานะผู้บริหาร ท้องถิ่น ท่านเห็นด้วย กับการบังคับใช้ พระราชบัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(2) ท่านคิดว่าการ จัดเก็บภาษีที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างเป็น หนทางในการเพิ่ม รายได้ให้กับท้องถิ่น และแก้ไขปัญหารายได้ ของท้องถิ่นที่ไม่ เพียงพอได้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(3) ท่านคิดว่าท้องถิ่น ของท่านมีความพร้อม ที่จะมีการจัดเก็บภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษาทักษะ ของผู้บริหาร ท้องถิ่นที่มีต่อ ร่าง พระราช บัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(4) ท่านคิดว่าการ จัดเก็บภาษีที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างเป็นการ เพิ่มภาระให้กับท้องถิ่น ในการจัดเก็บและดูแล	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ด้านภาคประชาชน					
	(5) ท่านคิดว่า ประชาชนในท้องถิ่นมี ความเข้าใจเรื่องภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(6) ท่านคิดว่า ประชาชนในท้องถิ่นมี ความเต็มใจและพร้อม ที่จะชำระภาษีที่ดินและ สิ่งปลูกสร้างให้กับ ท้องถิ่น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(7) ท่านคิดว่าภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างไม่ได้ สร้างภาระภาษีให้กับ ประชาชนในท้องถิ่น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษาทัศนะ ของผู้บริหาร ท้องถิ่นที่มีต่อ ร่าง พระราช บัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(8) หากมีการจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะมี ผลกระทบที่ดีต่อ ท้องถิ่นและประชาชน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ด้านประโยชน์ของร่างพ.ร.บ.					
	(9) หากมีการจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะช่วย เพิ่มประสิทธิภาพใน การใช้ที่ดินและสิ่งปลูก สร้างให้เกิดประโยชน์	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(10) หากมีการจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะช่วย ลดปัญหาการเก็งราคา ที่ดิน, การกักตุนที่ดิน เพื่อเก็งกำไร และเกิด การกระจายการถือ ครองที่ดิน	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	รายการประเมิน	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ศึกษาทักษะ ของผู้บริหาร ท้องถิ่นที่มีต่อ ร่าง พระราช บัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(11) หากมีการจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าช่วยลด ความเหลื่อมล้ำของ สังคมและเกิดการ กระจายรายได้	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(12) หากมีการจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะเกิด การกระจายอำนาจ ทางการคลังให้แก่ ท้องถิ่น และสร้างการมี ส่วนร่วมของภาค ประชาชนในฐานะผู้เสีย ภาษี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	ด้านผู้บริหารท้องถิ่น					
	(13) หากมีการจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าไม่มี ผลกระทบต่อฐานเสียง ของท่านในท้องถิ่น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

หมายเหตุ: ค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ตอนที่ 4 : แบบสอบถามข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อคำถาม	คะแนนการพิจารณาของ			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
เสนอ แนวทางใน การปรับปรุง พัฒนาร่าง พ.ร.บ. ภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(1) ร่างพระราชบัญญัติ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างควรได้รับการ ปรับปรุง แก้ไขและ พิจารณาใน รายละเอียดเพิ่มเติม	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(2) ตามหลักเกณฑ์ ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขต ท้องถิ่นของตนเอง ควร เป็นรายได้ของท้องถิ่น ทั้งหมด ไม่จำเป็นต้อง จัดสรรหรือนำส่งให้ ธนาคารที่ดิน (บาง กรณี)	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(3) ควรมีการเพิ่มอัตรา ภาษีที่จัดเก็บสำหรับ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้มากขึ้น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อความถาม	คะแนนการพิจารณาของ			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
เสนอ แนวทางใน การปรับปรุง พัฒนาร่าง	(4) การลดหย่อนภาษี ควรมีการเพิ่มเกณฑ์ การลดหย่อนภาษีให้ มากขึ้น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
พ.ร.บ. ภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(5) ควรเพิ่มอำนาจ หน้าที่ของผู้บริหาร ท้องถิ่น บทบาทของ ท้องถิ่น และบทบาท ประชาชนให้มากขึ้นใน การจัดเก็บภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

หมายเหตุ: ค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(รูปแบบการตอบคำถามเป็นคำถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็น)

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อคำถาม	คะแนนการพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
เสนอ แนวทางใน การปรับปรุง พัฒนาร่าง	(1) การกระจายอำนาจ ทางการคลังกับภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
พ.ร.บ. ภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(2) กฎ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และขอบเขต ของร่าง พระราชบัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(3) ฐานภาษี อัตรา ภาษี คำนวณภาษี และ การลดหย่อนภาษี	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(4) การชำระภาษี และ การดำเนินงานจัดเก็บ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้างโดยท้องถิ่น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

จุดมุ่งหมาย ของการวิจัย	ข้อความถาม	คะแนนการพิจารณาของ			ค่า IOC	แปลผล
		ผู้เชี่ยวชาญ				
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
เสนอ แนวทางใน การปรับปรุง พัฒนาร่าง พ.ร.บ. ภาษี ที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้าง	(5) ผลกระทบที่มีต่อ ท้องถิ่นและประชาชน เมื่อมีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติภาษี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	1	1	1	1.00	สอดคล้อง
	(6) อำนาจหน้าที่ของ ผู้บริหารต่อภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างและ ผลกระทบที่มีต่อ ผู้บริหารท้องถิ่น	1	1	1	1.00	สอดคล้อง

หมายเหตุ: ค่า IOC ที่รับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม เรื่อง ทักษะของผู้บริหารท้องถิ่นต่อร่างพระราชบัญญัติ
ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) โดยการหาค่าความสอดคล้อง
ระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบสอบถาม หรือ ICO ผลลัพธ์ของการประเมินได้ค่า IOC รวม เท่ากับ 0.93 ซึ่ง
เป็นค่า ICO ที่รับได้ (มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป) ดังนั้นผลของการประเมินคุณภาพของแบบสอบถามสรุปได้
ว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของวัตถุประสงค์ในงานวิจัยนี้

รับรองผลการประเมิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.....

(พ.ต.ท.ดร.เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์)

ผู้ประเมิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.....

(ดร.ณัฐกริช เปาอินทร์)

ผู้ประเมิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.....

(ดร.พลอย สืบวิเศษ)

ผู้ประเมิน

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถาม

ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง

ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสอบถาม

เรื่องทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

กรณีศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง(ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.) กรณีศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่น (กรณีศึกษา เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล) ที่มีต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และเพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ เนื้อหา ของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง(ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)แบบสอบถามนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง(ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง:สศค.)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสอบถามตามข้อเท็จจริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพในการวิเคราะห์ต่อไป และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนิชนันท์ พิชัยเงาะ

นักศึกษาปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ เอกท้องถิ่น

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ผู้วิจัย

คำชี้แจง: โปรดตอบคำถามโดยขีดเครื่องหมาย✓ ลงในช่อง□ซึ่งตรงกับความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ
 - (1) ☐ ชาย
 - (2) ☐ หญิง
2. อายุ
 - (1) ☐ 21-30 ปี
 - (2) ☐ 31-40 ปี
 - (3) ☐ 41-50 ปี
 - (4) ☐ 51-60 ปี
 - (5) ☐ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 - (1) ☐ ระดับประถมศึกษา
 - (2) ☐ ระดับมัธยมศึกษา
 - (3) ☐ ระดับอนุปริญญา
 - (4) ☐ ระดับปริญญาตรี
 - (5) ☐ ระดับปริญญาโท
 - (6) ☐ ระดับปริญญาเอก
 - (7) ☐ อื่นๆ.....
4. ตำแหน่งงานใน อบต.
 - (1) ☐ นายกเทศมนตรี
 - (2) ☐ รองนายกเทศมนตรี
 - (3) ☐ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
 - (4) ☐ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
 - (5) ☐ อื่นๆ.....

5. สังกัด อบท.

(1) ☐ เทศบาลนคร(2) ☐ เทศบาลเมือง(3) ☐ เทศบาลตำบล(4) ☐ อบต.ขนาดใหญ่(5) ☐ อบต.ขนาดกลาง(6) ☐ อบต.ขนาดเล็ก

6. ประสบการณ์ในการทำงาน

(1) ☐ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยแรก(2) ☐ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 2(3) ☐ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมัยที่ 3 ขึ้นไป

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่า “ถูกต้อง” และทำเครื่องหมาย x หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่า “ไม่ถูกต้อง”

ส่วนที่ 2 : ความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

- 1. ผู้เสียภาษีคือ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น
- 2. ผู้ทำหน้าที่เก็บภาษี คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา
- 3. อัตราภาษี สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม ไม่เกินร้อยละ 0.05 ของฐานภาษี
- 4. อัตราภาษี สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย ไม่เกินร้อยละ 0.01 ของฐานภาษี
- 5. อัตราภาษี สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งใช้ประโยชน์นอกเหนือจากประกอบเกษตรกรรมและเป็นที่อยู่อาศัย ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของฐานภาษี
- 6. อัตราภาษี สำหรับที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพที่ดินใน 3 ปีแรก เก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0.05 ของฐานภาษี
- 7. การลดหย่อนภาษี ตามเกณฑ์ขนาดพื้นที่ หรือตามเกณฑ์ฐานภาษีอย่างใดอย่างหนึ่ง โดย 1) เกณฑ์ขนาดพื้นที่ ไม่เกิน 100 ตร.วา สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และไม่เกิน 50 ตร.ม. สำหรับห้องชุด 2) เกณฑ์ฐานภาษี ไม่เกิน 1.5 ล้านบาท สำหรับฐานภาษีที่คำนวณได้รวมกันของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้าง หรือห้องชุด

-8. ผู้บริหารท้องถิ่น มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สิน
ของผู้เสียภาษีที่มีได้ชำระภาษี เบี้ยปรับและเงินเพิ่มภายในเวลาที่กำหนดได้
-9. องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถจัดเก็บภาษีภายในเขตของ อปท. ในอัตรา
ที่สูงกว่าอัตราภาษีที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ต้องไม่เกินอัตราเพดานที่กำหนดไว้
-10. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นระบบการจัดเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สิน ทำให้เป็นการ
เพิ่มรายได้ให้แก่องค์รปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาก
ขึ้น และส่งผลให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามระดับความคิดเห็นของท่านดังต่อไปนี้

ตอนที่ 3 :แบบสอบถามทัศนคติต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทัศนคติ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่ เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
1	ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น ท่านเห็นด้วยกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง					
2	ท่านคิดว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นหนทางในการเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่น และแก้ไขปัญหารายได้ของท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอได้					
3	ท่านคิดว่าท้องถิ่นของท่านมีความพร้อมที่จะมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง					
4	ท่านคิดว่าการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นการเพิ่มภาระให้กับท้องถิ่นในการจัดเก็บและดูแล					
5	ท่านคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความเข้าใจเรื่องภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทักษะ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่ เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
6	ท่านคิดว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความ เต็มใจและพร้อมที่จะชำระภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างให้กับท้องถิ่น					
7	ท่านคิดว่าภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ไม่ได้สร้างภาระภาษีให้กับประชาชนใน ท้องถิ่น					
8	หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะมีผลกระทบที่ดีต่อ ท้องถิ่นและประชาชน					
9	หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินและสิ่งปลูก สร้างให้เกิดประโยชน์					
10	หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะช่วยลดปัญหาการ เก็งกำไรที่ดิน, การกักตุนที่ดินเพื่อเก็ง กำไร และเกิดการกระจายการถือครอง ที่ดิน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทัศนะ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่ เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
11	หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ของสังคมและเกิดการกระจายรายได้					
12	หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าจะเกิดการกระจาย อำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่น และ สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในฐานะผู้เสียภาษี					
13	หากมีการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง ท่านคิดว่าไม่มีผลกระทบต่อฐาน เสียงของท่านในท้องถิ่น					

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงตามระดับความคิดเห็นของท่านดังต่อไปนี้

ตอนที่ 4 : แบบสอบถามข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับทัศนะ				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่ เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
1	ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างควรได้รับการปรับปรุง แก้ไข และพิจารณาในรายละเอียดเพิ่มเติม					
2	ตามหลักเกณฑ์ ภาษีที่จัดเก็บได้ในเขตท้องถื่นของตนเอง ควรเป็นรายได้ของท้องถื่นทั้งหมด ไม่จำเป็นต้องจัดสรรหรือนำส่งให้ธนาคารที่ดิน(บางกรณี)					
3	ควรมีการเพิ่มอัตราภาษีที่จัดเก็บสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ให้มากขึ้น					
4	การลดหย่อนภาษี ควรมีการเพิ่มเกณฑ์การลดหย่อนภาษีให้มากขึ้น					
5	ควรเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารท้องถื่น บทบาทของท้องถื่น และ บทบาทประชาชนให้มากขึ้นในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(ขอความอนุเคราะห์จากท่านแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ด้วย)

- การกระจายอำนาจทางการคลังกับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

- กฎ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับ และขอบเขตของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

- ฐานภาษี อัตราภาษี คำนวณภาษี และการลดหย่อนภาษี

- การชำระภาษี และการดำเนินงานจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างโดยท้องถิ่น

- ผลกระทบที่มีต่อท้องถิ่นและประชาชนเมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

- อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างและผลกระทบที่มีต่อผู้บริหารท้องถิ่น

คำเฉลย สำหรับแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง:สศค.) พร้อมคำอธิบาย

ข้อที่ 1 เป็นคำตอบที่ ผิด

เพราะ ม.5 ผู้เสียภาษี บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นผู้ครอบครอง หรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งเป็นผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงผู้มีหน้าที่เสียภาษีแทนผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

ข้อที่ 4 เป็นคำตอบที่ ผิด

เพราะ ม.28 (2) อัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 0.1 ของฐานภาษี

ข้อที่ 6 เป็นคำตอบที่ผิด

เพราะ ม.32 เก็บภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ของฐานภาษี

ข้อที่ 7 เป็นคำตอบที่ผิด

เพราะ ม.30 วรรค(1),(2) ไม่เกิน 50 ตร.วา สำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, ไม่เกิน 1 ล้านบาท สำหรับฐานภาษีที่คำนวณได้รวมกัน

ภาคผนวก ง.

แบบสัมภาษณ์

ผู้บริหารท้องถิ่นฝ่ายการเมือง

ในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสัมภาษณ์

เรื่องทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

กรณีศึกษา ผู้บริหารท้องถิ่นในระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนะของผู้บริหารท้องถิ่นต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง กรณีศึกษา นายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะของนายกเทศมนตรีและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง และเพื่อศึกษาหลักเกณฑ์ เนื้อหา ของร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (ฉบับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: สศค.)

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในการตอบแบบสัมภาษณ์ตามข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพในการวิเคราะห์ต่อไป และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวนิชนันท์ พิชัยเงาะ

นักศึกษาปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์ เอกท้องถิ่น

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview)

ส่วนที่ 1 : ทัศนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง(ในภาพรวม)
2. ท่านคิดว่าร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจทางการคลังให้กับท้องถิ่นมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านคิดว่าร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ควรเป็นภาระหน้าที่ของท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร หรือมีความเหมาะสมที่จะเป็นอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร
4. ท่านคิดว่าในท้องถิ่นของท่าน มีความพร้อมรับต่อพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างหรือไม่ อย่างไร (ในแง่ของ การดำเนินงานของท้องถิ่น/ประชาชนในท้องถิ่น)
5. ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่ามีข้อไหน มีข้อบกพร่อง หรือมีปัญหาในด้านใดหรือไม่ อย่างไร
6. หากร่างพระราชบัญญัติมีข้อควรปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม ท่านคิดว่าควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง และแก้ไขเพิ่มเติมอะไรบ้าง ยกตัวอย่าง(เช่น ข้อบังคับ/อัตราภาษี/การชำระภาษี)
7. หากมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะส่งผลกระทบต่อท้องถิ่นในด้านบวก (สร้างรายได้/การใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ) และด้านลบ(ต้นทุนการทำงาน/ภาระท้องถิ่น) อย่างไร
8. หากมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ท่านคิดว่าจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นในด้านบวก (ตอบสนองความต้องการของประชาชน/การกระจายความเหลื่อมล้ำ ไม่เกิดการกักตุนที่ดิน) และด้านลบ(ภาระภาษี) อย่างไร

9. ท่านคิดว่าร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มีผลกระทบต่อท่านหรือไม่ อย่างไร ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารท้องถิ่น หากมีการบังคับใช้(ในแง่ของฐานเสียง/ความไว้วางใจเชื่อใจในการทำงานที่มีต่อประชาชน)
10. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ท่านจะมีวิธีการดำเนินงานอย่างไร ให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด

ส่วนที่ 2 : ข้อเสนอแนะที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

1. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพิ่มเติมในร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อบทบาทของท้องถิ่นและบทบาทของประชาชนที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในมุมมองของผู้บริหารท้องถิ่น
3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารที่มีต่อพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาว นิชนันท์ พิชัยเงาะ

ประวัติการศึกษา

รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ1)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2554

รางวัลและทุนการศึกษา

ปี พ.ศ. 2556

รางวัลเรียนดี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ปี พ.ศ. 2552 - 2554

รางวัลเรียนดี คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประจำปีการศึกษา 2551-2554

ปี พ.ศ. 2551

รางวัลการแข่งขันตอบปัญหาวิชาการ

ในงานสิงห์สัมพันธ์ ครั้งที่ 5